

Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje

Vyhodnocení koncepce dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, včetně hodnocení vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Září 2005

REGIONÁLNÍ ENVIRONMENTÁLNÍ CENTRUM
pro střední a východní Evropu

Název koncepce: Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje

Předkladatel: Ústecký kraj

Oprávněný

zástupce

předkladatele: Ing. Jiří Šulc, hejtman Ústeckého kraje

Zpracovatel

koncepce:

Ústav pro ekopolitiku, o.p.s.

Zpracovatel

SEA:

Mgr. Martin Smutný, Regionální environmentální centrum ČR
osvědčení odborné způsobilosti pro posuzování vlivů na životní prostředí č.j. 7554/OPVI/04

Ing. Lubomír Nondek, konzultant

Zpracovatel hodnocení dopadů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti dle §45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů:

RNDr. Petr Blahník, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
autorizovaná osoba podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny na základě rozhodnutí Ministerstva životního prostředí ze dne 30.11.2004 pod č.j.630/3243/04

Konzultace

k SEA:

Oldřich Čepelka, Tima Liberec s.r.o.

Ing. Jiří Dusík, Regionální environmentální centrum pro střední a východní Evropu

Mgr. Simona Kosíková, Regionální environmentální centrum ČR
Lubomír Paroha, konzultant

Úřad příslušný pro

vydání stanoviska

SEA:

Ministerstvo životního prostředí, Odbor posuzování vlivů a IPPC

Orgán schvalující

koncepci:

Zastupitelstvo Ústeckého kraje

Obsah

Legislativní rámec posuzování	5
1. Obsah a cíle koncepce, její vztah k jiným koncepcím.....	5
1.1 Základní informace o SUR ÚK.....	5
1.2 Obsah SUR ÚK.....	5
1.3 Cíle SUR ÚK	6
1.4 Vztah SUR ÚK k jiným koncepcím	6
2. Informace o současném stavu životního prostředí v dotčeném území a jeho pravděpodobný vývoj bez provedení koncepce	8
2.1 Vymezení dotčeného území.....	8
2.2 Základní charakteristiky stavu životního prostředí v dotčeném území	8
2.3. Alternativní SWOT analýza.....	11
2.4. Alternativní scénáře vývoje jednotlivých oblastí udržitelného rozvoje.....	13
3. Charakteristiky životního prostředí v oblastech, které by mohly být provedením koncepce významně zasaženy.....	20
4. Veškeré současné problémy životního prostředí, které jsou významné pro koncepci, zejména vztahující se k oblastem se zvláštním významem pro životní prostředí	21
4.1 Prioritní problémy životního prostředí v dotčeném území.....	21
4.2 Hodnocení vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti dle §45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů	21
5. Cíle ochrany životního prostředí stanovené na mezinárodní, komunitární nebo vnitrostátní úrovni, které mají vztah ke koncepci, a způsob, jak byly tyto cíle vzaty do úvahy během její přípravy, zejména při porovnání variantních řešení	36
6. Závažné vlivy (včetně sekundárních, synergických, kumulativních, krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých, trvalých a přechodných, pozitivních a negativních vlivů) navrhovaných variant koncepce na životní prostředí.....	38
6.1 Hodnocení strategických cílů SUR ÚK	38
6.2 Hodnocení vlivů na složky životního prostředí	51
7. Plánované opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných negativních vlivů životní prostředí vyplývajících z provedení koncepce	52
8. Výčet důvodů pro výběr zkoumaných variant a popis, jak bylo posuzování provedeno, včetně případných problémů při shromažďování požadovaných údajů (např. technické nedostatky nebo nedostatečné know-how)	53
8.1 Výběr zkoumaných variant.....	53
8.2 Popis provedení posouzení vlivů SUR ÚK na životní prostředí.....	53
8.3. Problémy při shromažďování požadovaných údajů.....	54

9. Stanovení monitorovacích ukazatelů (indikátorů) vlivů koncepce na životní prostředí.....	55
9.1 Indikátory navržené v rámci SUR ÚK.....	55
9.2 Ukazatele pro sledování vlivů implementace SUR ÚK na životní prostředí.....	56
9.3 Systém sledování vlivů implementace SUR ÚK na životní prostředí.....	56
10. Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektů	58
10.1 Kritéria pro výběr projektů	58
10.2 Využití referenčních cílů a environmentálních kritérií u neprojektových opatření .	62
11. Vlivy koncepce na veřejné zdraví	64
12. Netechnické shrnutí výše uvedených údajů.....	65
13. Souhrnné vypořádání vyjádření obdržných z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví	66
14. Závěry a doporučení včetně návrhu stanoviska ke koncepci.....	67
15. Přílohy	68
15.1 Připomínky a návrhy na změny a doplnění, uplatněné zpracovatelem SEA v rámci SEA SUR ÚK.....	68
15.2 Charakteristika lokalit soustavy Natura 2000 na území Ústeckého kraje	70
15.3 Charakteristika ekologie živočichů, rostlin a stanovišť, které jsou předmětem ochrany evropsky významných lokalit, na území Ústeckého kraje.....	94

Legislativní rámec posuzování

Posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí je v České republice upraveno zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 93/2004 Sb. Posouzení vlivů Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje (dále také „SUR ÚK“ nebo „strategie“) na životní prostředí probíhá podle požadavků výše uvedeného zákona. Postup posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí je podrobně popsán v Metodice posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (MŽP, edice Planeta 7/2004). Požadavek na zpracování posouzení vlivů regionálních strategií udržitelného rozvoje na životní prostředí je dále uplatněn v Metodice MŽP pro zpracování regionálních strategií udržitelného rozvoje.

Povinnost provést posouzení vlivů Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje na životní prostředí, byla stanovena závěrem zjišťovacího řízení podle § 10d zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 93/2004 Sb., který byl vydán odborem posuzování vlivů na životní prostředí a IPPC Ministerstva životního prostředí dne 20. října 2004, č. j. 5891/OPVI/04.

1. Obsah a cíle koncepce, její vztah k jiným koncepcím

1.1 Základní informace o SUR ÚK

Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje představuje základní koncepční dokument kraje pro koordinaci aktivit, směřujících k udržitelnému rozvoji regionu. Před zpracováním vlastní návrhové části Strategie byla činnost zpracovatele Strategie zaměřena na analýzu stávajícího stavu, což zahrnovalo posouzení udržitelnosti strategických materiálů kraje a měst, průzkum názorů odborné a široké veřejnosti, identifikaci hlavních problémů udržitelnosti kraje, zpracování situační analýzy a SWOT analýzy.

1.2 Obsah SUR ÚK

Hodnocená strategie má následující obsah:

1. Úvod do problematiky

Kapitola shrnuje problematiku udržitelného rozvoje na mezinárodní, národní a krajské úrovni.

2. Základní teze vyplývající z dílčích analytických částí pro Ústecký kraj a SWOT analýza udržitelného rozvoje Ústeckého kraje

Tato část obsahuje výstupy z analýzy strategických a koncepčních dokumentů Ústeckého kraje z hlediska jejich souladu s principy udržitelného rozvoje, výsledky sociologických průzkumů, přehled existujících procesů místní Agenda 21 v Ústeckém kraji a SWOT analýzu jednotlivých oblastí udržitelného rozvoje v Ústeckém kraji

3. Vize pro Ústecký kraj

”Ústecký kraj v roce 2020 je průmyslovým regionem s rozmanitým zaměřením odvětví využívajících moderní environmentálně šetrné technologie. Efektivní propojení výzkumu a vývoje podpořeného kvalitním vzdělávacím zázemím s přímou aplikací inovativních řešení v praxi posouvá Ústecký kraj mezi nejprogresivnější evropské regiony. Důraz přibývajícího počtu ekonomických subjektů na environmentální a sociální odpovědnost a uplatňování principu partnerství přispívá ke kvalitě životního prostředí Ústeckého kraje, které si občané volí nejenom jako místo k práci, ale hlavně jako místo k životu. Udržitelnost rozvoje je přímo úměrná míře konkurenceschopnosti regionu.”

4. Priority, strategické cíle, opatření a indikátory udržitelného rozvoje

Pro každou oblast udržitelného rozvoje definovaných strategií, tj. pro ekonomickou, sociální, environmentální a správu věcí veřejných, byly formulovány priority udržitelného rozvoje. Pro jednotlivé priority byly stanoveny strategické cíle a opatření k jejich naplnění.

5. Matrice titulkových indikátorů udržitelného rozvoje

6. Institucionální zajištění udržitelného rozvoje na krajské úrovni

7. Přehled právních a ekonomických nástrojů udržitelného rozvoje na krajské úrovni

8. Doporučení pro realizaci strategie

1.3 Cíle SUR ÚK

Návrhová část SUR ÚK je členěna podle jednotlivých oblastí udržitelného rozvoje definovaných strategií – tj. na část ekonomickou, sociální, environmentální a správu věcí veřejných. Pro jednotlivé oblasti jsou stanoveny priority, které jsou rozpracovány do strategických cílů. Jednotlivé strategické cíle jsou dále rozpracovány do opatření.

1.4 Vztah SUR ÚK k jiným koncepcím

Vzhledem ke svému zaměření má SUR ÚK vztah k mnoha koncepcím na národní i krajské úrovni. Níže jsou uvedeny s možným vztahem k SUR z hlediska životního prostředí.

Národní koncepce:

1. Strategie udržitelného rozvoje ČR, 2004
2. Státní politika životního prostředí, 2004
3. Plán odpadového hospodářství ČR, 2003
4. Státní surovinová politika
5. Státní energetická politika 2004
6. Národní rozvojový plán ČR 2002 - 2006
7. Strategie ochrany klimatického systému Země v ČR
8. Akční plán zdraví a životního prostředí České republiky
9. Národní program na podporu úspor energie a využití obnovitelných a druhotných zdrojů energie
10. Národní program snižování emisí ČR
11. Dopravní politika ČR
12. Národní strategie ochrany biologické rozmanitosti
13. Národní strategie rozvoje cyklodopravy

Výše uvedené koncepce byly při přípravě SUR ÚK brány do úvahy. Cíle a priority výše uvedených koncepčních dokumentů byly zohledněny při navrhování priorit a strategických cílů SUR ÚK.

Krajské koncepce:

1. Plán odpadového hospodářství Ústeckého kraje
2. Strategie rozvoje cestovního ruchu v Ústeckém kraji

3. Aktualizace programu rozvoje Ústeckého kraje
4. Strategie rozvoje průmyslu a malého a středního podnikání Ústeckého kraje
5. Strategie rozvoje venkovských oblastí Ústeckého kraje
6. Studie rozvoje a modernizace silnic II. A III. třídy v Ústeckém kraji
7. Krajský program snižování emisí tuhých znečišťujících látek, oxidu siřičitého a oxidů dusíku Ústeckého kraje
8. Integrovaný krajský program zlepšení kvality ovzduší Ústeckého kraje
9. Územní energetická koncepce Ústeckého kraje
10. Krajský program snižování emisí látek přispívajících ke změně klimatu Země Ústeckého kraje
11. Souhrnný akční program k provedení KSEI a ÚEK Ústeckého kraje
12. Krajský program pro zlepšení specifických problémů Ústeckého kraje
13. Program ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty
14. Schválené územní plány velkých územních celků (ÚP VÚC okresu Litoměřice, ÚP VÚC Severočeské hnědouhelné pánve 2. změny a doplňky)
15. Rozpracované územní plány velkých územních celků (zejména ÚP VÚC Ústeckého kraje – koncept)

Výše uvedené koncepční dokumenty Ústeckého kraje byly zohledněny při přípravě samotné SUR ÚK. Údaje v nich uvedené, byly využity při zpracování popisné části SUR ÚK. Cíle a priority krajských koncepcí byly využity při navrhování strategických cílů a priorit SUR ÚK. Zpracovatel SEA považuje za nezbytné zdůraznit, že SUR ÚK obsahuje návrhy, které mohou jít nad rámec cílů stanovených existujícími koncepcemi. Vzhledem k předpokládanému „postavení“ SUR ÚK v hierarchii krajských koncepčních dokumentů by při zpracování nových koncepcí či při aktualizaci stávajících koncepcí měly být návrhy uvedené v SUR ÚK zohledněny.

Relevantní cíle a priority navržené existujícími národními i regionálními koncepčními dokumenty byly využity zpracovatelem SEA při sestavování sady referenčních cílů ochrany životního prostředí a veřejného zdraví. Vzhledem k výstupům hodnocení SUR ÚK k těmto referenčním cílům lze konstatovat, že SUR ÚK je v souladu s cíli relevantních národních a regionálních koncepčních dokumentů.

2. Informace o současném stavu životního prostředí v dotčeném území a jeho pravděpodobný vývoj bez provedení koncepce

2.1 Vymezení dotčeného území

SUR ÚK je zpracována pro celé území Ústeckého kraje.

2.2 Základní charakteristiky stavu životního prostředí v dotčeném území

Popis stavu životního prostředí v regionu je součástí SUR ÚK (v příloze č. 2). Hodnocení SEA bylo zaměřeno na revizi obsahu a úplnosti zpracovaného popisu. Jako základní referenční dokumenty byly využity výroční Zprávy o stavu životního prostředí ČR (vydává MŽP) a Zprávách o stavu životního prostředí v jednotlivých krajích ČR (vydává MŽP ve spolupráci s Krajskými úřady). Podle těchto referenčních materiálů je popis environmentální oblasti (SUR UK, Kap. 4, str. 60-145) velmi vyčerpávající a zahrnuje:

1. výčet hlavních problémů v ochraně životního prostředí a přírody na území kraje,
2. popis ochrany přírody a krajiny,
3. přehled stavu řízení a uplatňování legislativy, návaznost na regionální a národní rozvojové dokumenty, popis ÚSES, stav přípravy implementace NATURA 2000 a dále (poněkud neorganicky) integrovanou prevencí a snižování znečištění (IPPC),
4. ochranu přírody a krajiny, základní hodnocení, rekultivace, vliv těžby, šíření cizorodých druhů,
5. ochranu ovzduší včetně stavu a vývoje, identifikaci hlavních zdrojů znečišťování, emisní bilanci, imise a vymezení oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší,
6. ochranu povrchových a podzemních vod, likvidaci odpadních vod, jakost vod, identifikace zdrojů znečištění a přísl. opatření, zásobování pitnou vodou a ochranu zdrojů (včetně CHOPAV) a využívání a ochrana minerálních vod,
7. ochranu a využívání půdy, stav, rizika a zdroje znečištění, staré zátěže,
8. horninové prostředí a nerostné zdroje,
9. lesní ekosystémy,
10. zemědělství,
11. nakládání s odpady,
12. investice do ochrany životního prostředí, a
13. zdravotní rizika.

Zpracovaný souhrn informací je na vysoké úrovni a mnohé informace byly rozsáhle doplněny na základě předchozích připomínek zpracovatele SEA. Níže jsou uvedeny hlavní charakteristiky životního prostředí v Ústeckém kraji.

Ovzduší

Kvalitu ovzduší Ústeckého kraje nejvíce ovlivňuje doprava a domácí topeniště vybavená spalovacími zařízeními na tuhá paliva (zejména v intravilánech měst a obcí). Na celkových emisích tuhých znečišťujících látek se nejvýznamněji podílejí velké zdroje (56,6 %) a malé zdroje (26,9 %). Téměř výhradními producenty emisí SO₂ jsou velké zdroje (95,9 %). Obdobnou situaci lze zaznamenat i v případě emisí NO_x (velké zdroje produkují 83,5 % celkových emisí). Mobilní zdroje jsou největšími producenty emisí CO (55,7 %), malé zdroje jsou nejvýznamnějším producentem emisí amoniaku (57 %). Významné zdroje emisí v kraji představují elektrárny, teplárny, povrchové doly a chemický průmysl.

Lze konstatovat, že v posledním desetiletí došlo ke zlepšení kvality ovzduší (imisní situace) v Ústeckém kraji. I přesto bylo podle seznamu vydaného v srpnu 2002 MŽP na území kraje vyhlášeno celkem 87 oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší. V roce 2002 bylo na měřicích stanicích v Ústeckém kraji zaznamenáno překročení imisních limitních hodnot pro řadu ukazatelů. Překročení limitních hodnot pro ochranu zdraví bylo zaznamenáno u SO₂_24h, O₃_8h, PM₁₀_rp, PM₁₀_24h, BaP_rp a Ni_rp.

Voda

Kvalitu vody v Ústeckém kraji nejvýznamněji ovlivňují chemický průmysl, spotřební průmysl a v neposlední řadě důlní činnost. Do povrchových vod v kraji bylo v roce 2002 vypuštěno 67,2 mil. m³ odpadních vod. Na základě sledování vypouštěného znečištění u podniků povodí lze konstatovat, že toto znečištění vyjádřené ukazatelem nerozpuštěných látek vzrostlo v roce 2002 oproti roku 2001 o 65,4 %, u rozpuštěných anorganických solí o 14,7 %, biochemické spotřeby kyslíku o 46,4 % a u chemické spotřeby kyslíku o 23,6 %. Na této skutečnosti se výrazně podílely odstávky čistíren odpadních vod v důsledku povodní.

V domech napojených na veřejnou kanalizaci bydlelo v roce 2002 671 000 obyvatel, což je 81,9 % z celkového počtu obyvatel kraje. V domech napojených na veřejnou kanalizaci s koncovou ČOV žilo 593 152 obyvatel, což představuje 72,4 % z celkového počtu obyvatel. Mezi převládající kontaminanty v odpadních vodách patří sírany, fosfor, AOX, Fe, Mn a amonné ionty.

Půda

Na území Ústeckého kraje došlo v roce 2002 oproti roku 2001 k úbytkům 182 ha zemědělské půdy, a to převážně pro urbanizované účely a zalesněním zemědělské půdy. K úbytku orné půdy došlo ve prospěch zatravnění (rozšiřování trvalých travních porostů). Podíl úbytků pro těžební účely je vyrovnáván převodem rekultivovaných ploch po těžbě. Orná půda ohrožená větrnou erozí byla 1,74 % zemědělské půdy v kraji a 34,73 % půdy bylo ohroženo vodní erozí. Rozsah lokalit větrné či vodní eroze je rozdílný a podíl ohrožení je bilancován podle příslušných obcí v kraji. Plošná kontaminace zemědělské půdy těžkými kovy nedoznala proti roku 2001 změny.

Horninové prostředí

Z hlediska horninového prostředí je území Ústeckého kraje charakterizováno především těžbou hnědého uhlí v Severočeské hnědouhelné pánvi. Těžba kameniva, převážně pro stavební účely, je situována do oblasti Českého středohoří a Šluknovského výběžku, v menší míře do Krušných hor. V oblasti rozsáhlých říčních teras v okresech Litoměřice a Louny jsou těžena ložiska písků a štěrkopísků. Stejná surovina je získávána rovněž v rámci přípravy těžby v hnědouhelných dolech. Oproti předcházejícímu období je zaznamenán mírný nárůst těžby, nedosahuje se však úrovně začátku 90. let. V souvislosti s povrchovou těžbou je nutné zmínit také probíhající rekultivace zasaženého území – v roce 2002 bylo rozpracovaných celkem 6 888 ha rekultivací a zahájeno bylo v tomto roce 330 ha.

Příroda

Na území kraje se nalézá celkem pět velkoplošných chráněných území – čtyři chráněné krajinné oblasti (České středohoří, Labské pískovce, Lužické hory a Kokořínsko) a Národní park České Švýcarsko. V Ústeckém kraji se nachází 139 maloplošných zvláště chráněných území a 6 přírodních parků.

V rámci vytváření soustavy lokalit Natura 2000 je na území Ústeckého kraje navrženo celkem 68 evropsky významných lokalit. Dále jsou jako lokality soustavy Natura 2000 navrženy

následující ptačí oblasti: Doupovské hory, Vodní nádrž Nechranice, Novodomské rašeliniště – Kovářská, Východní Krušné hory a Labské pískovce.

K nejvýznamnějším zvláště chráněným druhům rostlin, vyskytujících se na území Ústeckého kraje patří např. kriticky ohrožený jitrocel přímořský, silně ohrožená zdrojovka pobřežní nebo kozinec rakouský. Ze zvláště chráněných druhů obratlovců stojí za zmínku např. silná populace tetřívka obecného v oblasti Krušných hor, která je každoročně monitorována. Za ojedinělé v rámci celé ČR lze považovat pravidelné hnízdění potápky rudokrké na Chabařovicku u Ústí n. L., nebo hnízdění sokola stěhovavého v Labských pískovcích. Největší tahovou zastávkou a zimovištěm vodních ptáků je Nechranická přehrada, kdy v posledních dobách zde zimuje až 30 000 exemplářů. Mezi významná zimoviště ptáků patří také nezamrzající tok řeky Labe, kde je již po mnoho let prováděno pravidelné zimní sčítání. V regionu je také několik desítek starých důlních děl (nejvíce v masivu Krušných hor), které slouží jako významná zimoviště netopýrů (např. vrápenec malý, netopýr velký, netopýr černý). Na většině těchto zimovišť je prováděno jejich každoroční sčítání. Na dolním toku Labe se stabilizovala populace bobra evropského. Průzkumy drobných savců v posledních letech přinesly nové nálezy bělozubky bělobřiché, která je v regionu vzácná.

Na území Ústeckého kraje dochází k šíření nepůvodních invazních druhů. Jedná se např. o bolševník velkolepý – hlavní ohniska výskytu v regionu představuje okolí Domoušic, Solopysk, Opočna a Staňkovic na Žatecku. Z dalších invazních druhů je sledována expanze netýkavky žláznaté podél řek Labe a Ohře, křídlatky japonské a sachalinské podél větších toků a komunikací. Řeka Labe tvoří koridor pro šíření raka pruhovaného z Německa dále do vnitrozemí ČR.

Lesy

Na území Ústeckého kraje je rozloha lesů 156 195 ha, tj. 29,3 % z celkové plochy kraje. Ústecký kraj má v porovnání s ostatními kraji největší rozlohu lesů poškozených a i nadále poškozovaných imisemi. Na hřebenech Krušných hor, na tzv. náhorním platu, nadále probíhá postupná přeměna rekonstrukcí lesních porostů na cílové dřeviny, a to jehličnaté (smrk ztepilý, jedle, borovice) a listnaté (dub, buk, javor, jasan, lípa, olše).

Ke značnému poškození lesních porostů dochází následkem vyšších stavů jelení zvěře. I když někdejší okresní úřady jako orgány státní správy myslivosti umožnily navyšování odlovu normovaných stavů, je to stále nedostatečné. V důsledku povodní v roce 2002 došlo k poškození lesních porostů podmáčením na Lesní správě Klášterec nad Ohří na ploše 6,95 ha, vyčíslená škoda byla 0,5 mil. Kč. Na území kraje dále došlo ke značnému poškození lesních cest, celková škoda je vyčíslena na 49 mil. Kč.

Odpady

V Ústeckém kraji i nadále přetrvává velmi nízké procento materiálově i termicky využívaných odpadů. Největší podíl ostatních i nebezpečných odpadů je odstraňován skládkováním. Pokračuje rozsáhlá rekultivace Chabařovické skládky. Stále větší podíl odpadů z tepelných elektráren je upravován a využíván jako výplňový materiál pro rekultivaci dolů. Stále zůstávají problémy s tzv. „černými skládkami“ – objevují se nové skládky, a to i na místech vzdálených od obcí

Mezi nejvýznamnější zařízení na odstraňování odpadů patří skládka Dekonta Ústí n. L., skládka Tušimice, skládka Celio Most, skládka Modlany, skládka sdružení obcí SONO Úpohlavy, skládka Orlík, spalovna Dekonta Ústí n. L. Nejvýznamnější zařízení na recyklaci odpadů jsou Renogum – Nilos a. s. – recyklace pryže, Lafarge cement a. s. Čížkovice – energetické využití odpadů, kompostárna Pitterling Chuděřice, KAMA plast Brňany –

recyklace plastů, P – Eko s.r.o. – zpracování zářivek, TSM Ústí nad Labem – chladničky, R Holding a.s. – třídírna odpadů.

Staré ekologické zátěže

V kraji je řešena řada lokalit, které jsou financovány prostřednictvím FNM ČR. Většinou se jedná o území podniků zatížená činností předchozích právních subjektů (Chemopetrol a.s. Litvínov, TONASO Neštětice, Tlaková plynárna Úžín). Na území kraje je mnoho dalších lokalit se starými ekologickými zátěžemi, na které se nevztahuje privatizační proces. Na financování sanací nemají současní vlastníci finanční prostředky nebo původní subjekt zanikl a výkon správních rozhodnutí není stávajícím právním postupem vymahatelný. Odstraňování těchto zátěží pak přechází do působnosti státu. V průběhu roku 2002 pokračovaly práce na sanacích financovaných FNM ČR (např. Spolchemie Ústí nad Labem a.s., Aroma Děčín, SČP a.s., Enaspol a.s. Velvěty, Karbosorb a.s. Chomutov, Lovochemie a.s.). Rovněž probíhá na bývalém letišti Žatec ochranné sanační čerpání, na jehož financování se podílí Ústecký kraj. MŽP ve spolupráci s ČIŽP vede a průběžně doplňuje inventarizaci lokalit představujících staré zátěže.

2.3. Alternativní SWOT analýza

Jako výchozí poklad pro formulaci možného vývoje životního prostředí (a současně také dalších „pilířů“ udržitelného rozvoje, tj. ekonomické a sociální oblasti) byla v rámci SEA hodnocení zpracována alternativní SWOT analýza. Při jejím zpracování byly respektovány zahraniční zkušenosti se SWOT analýzou, která není chápána jen jako tabelární shrnutí silných a slabých stránek, příležitostí a rizik (hrozeb), ale tyto kombinuje za účelem vytváření scénářů a odvozuje z nich intervence, které mají snížit možné dopady hrozeb (minimalizace významných rizik) a umožnit využití předpokládaných příležitostí. Zpracovatel SEA primárně vycházel z přehledu S,W,O a T připravených v rámci SUR ÚK, dále byla provedena jejich agregace a zobecnění.

Původní sada SWOT v SUR ÚK sestává z 5 tabulek, z nich 2 jsou pro sociální oblast a pátá je pro administrativní oblast. Tím ovšem vzniká tak vysoký počet prioritních faktorů, že je nelze uchopitelně kombinovat, což omezuje navazující kroky SWOT analýzy.

V souladu s metodikami SWOT a příkladů, které je možno nalézt v literatuře, byly při zpracování alternativní SWOT analýzy v rámci hodnocení SEA přísně rozlišovány na jedné straně S a W, což jsou vlastnosti systému a plánovač (tj. veřejná správa) je může ovlivňovat, a na druhé straně O a T, které se nacházejí mimo hranice systému a tedy obvykle leží mimo dosah opatření koncepce. Na O a T je tedy možno se připravit, využít je, zmírnit jejich dopady. Protože strategie je cílena do budoucnosti, ve standardní metodice SWOT se předpokládá, že O a T mohou nastat v časovém rámci SUR ÚK.

Ekonomický pilíř

<p>Silné stránky</p> <p>S1/EKON, výhodná poloha a dopravní spojení S2/EKON, silný průmysl S3/EKON, paliva, suroviny S4/EKON, turistický potenciál</p>	<p>Slabé stránky</p> <p>W1/EKON, malá diversifikace průmyslu (energetika, chemie, těžba), W2/EKON, vysoká surovinová a energetická náročnost (zastaralé technologie) W3/EKON, málo vzdělaná a motivovaná prac. síla W4/EKON, malý podíl SMEs (vč. služeb) W5/EKON, staré zátěže</p>
<p>Příležitosti</p> <p>O1/EKON, zahraniční investice do hi-tech a služeb, O2/EKON, využití evropských fondů, O3/EKON, oživení v EU-15 (zejména Sasko), O4/EKON, příchod kvalifikované a motivované pracovní síly,</p>	<p>Rizika (hrozby)</p> <p>T1/EKON, odliv kvalifikované pracovní síly, T2/EKON, pokles konkurenceschopnosti (nové trhy), T3/EKON, další vynucené environmentální investice (průmysl, SMEs), T4/EKON, omezující právní rámec pro SMEs a živnostníky (daně, růst minim. mzdy, odvodů a pod.)</p>

Sociální pilíř

<p>Silné stránky</p> <p>S1/SOC, relativně silné školství a aplikovaný výzkum, S2/SOC, dostatečná zdravotnická a sociální zařízení, S3/SOC, běžící sociální programy (rekvalifikace, boj proti soc. patologickým jevům a pod.),</p>	<p>Slabé stránky</p> <p>W1/SOC, nízká vzdělanost, W2/SOC, vysoká nezaměstnanost (včetně dlouhodobé), W3/SOC, vysoká četnost sociálně-patologických jevů, rasově motivované konflikty, W4/SOC, vysoká četnost civilizačních chorob, W5/SOC, stárnutí populace, W6/SOC, málo atraktivní prostředí (bydlení, kultura)</p>
<p>Příležitosti</p> <p>O1/SOC, přeshraniční spolupráce, přejímání mezinárodních zkušeností, O2/SOC, PPP (public private partnership), O3/SOC, využití fondů ES, O4/SOC, příliv pozitivně motivovaných migrantů</p>	<p>Rizika (hrozby)</p> <p>T1/SOC, sociální konflikty, politická nestabilita, T2/SOC, odliv vzdělaných a mladých lidí, T3/SOC, příliv ekonomických migrantů s malým potenciálem integrace, T4/SOC, mezinárodní organizovaná kriminalita T5/SOC, etnické a rasové nepokoje</p>

Environmentální pilíř

<p>Silné stránky</p> <p>S1/ENV, četná území se zachovalou přírodní složkou, S2/ENV, dobrá základní infrastruktura (pitná voda, ČOV, skládky), S3/ENV, pokračující rekultivace a revitalizace poškozených lesů, drobných toků a pod. S1/SOC, relativně silné školství a aplikovaný výzkum,</p>	<p>Slabé stránky</p> <p>W1/ENV, staré zátěže, poškozené lesy, narušená stabilita ekosystémů W2/ENV, malá péče o půdu (vodní eroze, zanedbané zemědělské pozemky, invazní druhy atd.) W3/ENV, rostoucí dopravní zátěž, W4/ENV, nevhodná lokalizace průmyslu (rizikové zóny, hluk, emise a pod.), W5/ENV, špatná imisní situace v intravilánech, W6/ENV, průmyslové znečištění vod</p>
<p>Příležitosti</p> <p>O1/ENV, program NATURA, spolupráce v rámci ES, O2/ENV, zájem o eko a agroturistiku, O3/ENV, růst ceny energie a sekundárních surovin na evropském trhu, O4/ENV, zájem o bioprodukty a organické zemědělství, O5/ENV, růst environmentálního vědomí, podpora EVVO, O6/ENV, využití fondů ES.</p>	<p>Rizika (hrozby)</p> <p>T1/ENV, tlak investorů na nevhodné využívání území (průmysl, doprava, těžba), T2/ENV, import odpadů a jejich skládkování, T3/ENV, exploatace přírodně cenných území, kolaps ÚSES (další fragmentace krajiny), ztráta biodiversity.</p>

2.4. Alternativní scénáře vývoje jednotlivých oblastí udržitelného rozvoje

a) Scénář „bez opatření“ (ekonomická, sociální a environmentální oblast)

Pro identifikaci předpokládaného vývoje životního prostředí bez realizace koncepce byl zpracovatelem SEA definován referenční scénář „bez opatření“, kdy pozitivní i negativní trendy identifikované v analýze dále pokračují, přičemž příležitosti (O) a hrozby (T) se v mírné formě naplní.

Tento scénář byl odvozen ze SWOT, kdy je předpokládáno pokračování současných trendů, aniž by došlo k nějakému dramatické změně zejména v negativním smyslu (tzv. pesimistický scénář), tj. nejsou kombinovány všechny slabé stránky s naplněnými hrozbami.

Ekonomická oblast

Hospodářská stagnace kraje je přerušovaná mírným krátkodobým oživením, převládá energetika, tranzitní doprava, těžba uhlí a chemický průmysl. Některé výroby ztrácejí schopnost konkurence vzhledem k zahraničním výrobcům (východní Evropa, asijské trhy), podniky nemohou výrazně investovat do lepších technologií (BAT), rozvoj služeb a turistického ruchu probíhá pomalu stejně jako sanace starých škod. Většina území kraje je málo zajímavá pro dlouhodobou turistiku, hi-tech a inovativní podnikání. Ekonomika je velmi zranitelná a závislá na státních intervencích, neklesá strukturální (dlouhodobá nezaměstnanost). Příchod významných investorů je spíše ojedinělý.

Sociální oblast

Dále pokračují nežádoucí sociální trendy, ubývá kvalifikované pracovní síly, roste dlouhodobá nezaměstnanost a populace stárne (přibývá i lidí trvale odkázaných na zdravotnická a sociální zařízení). Neroste kupní síla obyvatel, stagnují služby tažené místní poptávkou, limitovaná je ochota platit víc za municipální služby (MHD, pitná voda, CZT, odvoz TKO a pod.). Přicházejí ekonomičtí migranti pracující za nízké mzdy, vznikají ghetta, nedochází k výraznému zlepšení kvality bydlení a sporadicky dochází k rasovým konfliktům (obdoba s některými problémovými průmyslovými oblastmi UK nebo Německa). Roste korupce a běžná kriminalita, na území kraje stále více operuje organizovaný zločin řízený ze zahraničí (tranzitní doprava, blízkost relativně bohatého Německa). Sídla podniků se dále stěhují do Prahy, stále více chybí specializovaní lékaři, učitelé, odborníci. Kraj je zranitelný a značně závislý na ekonomické situaci v EU, zejména v Sasku (pendleři, sezónní práce, nákupní „turistika“).

Environmentální oblast

Pomalá, ale postupná degradace přírodního prostředí, zpomalení sanací starých škod, tlaky na zaborby zemědělské půdy (stavby na zelené louce), těžbou kamene a štěrkopísku, nárůst opuštěných a neobhospodařovaných území (brownfields, odvaly, divoké skládky a haldy, zarůstající louky a pod.). Přírodně cenná území jsou nevhodně využívána (rekreace, residenční oblasti, masová turistika). Přívalové deště a občasné záplavy poškozují cesty a pokračující vodní eroze zanáší nádrže a toky plaveninami. Zdravotní stav lesů se mírně zhoršuje. Pomalu upadá i městské prostředí, v centrech měst přibývají opuštěné objekty, vznikají gheta a slumy. Roste frekvence závažných průmyslových havárií působených zastaralými technologiemi a neudržovanými výrobními zařízeními. Prostedí v intravilánech obcí je ovlivňováno průmyslovými a dopravními exhalacemi (vznik přízemního ozónu). Přibývají pozemky a stavby, kde je nevhodně ukládán průmyslový a spotřební odpad, autovraky a pod., který je zčásti dovážen ze sousedního Německa. Vyskytuje se organizovaný zločin v nakládání s nebezpečnými odpady a porušování Basilejské úmluvy. Pomalé zhoršování kvality životního prostředí tak doprovází postupný ekonomický útlum a nežádoucí vývoj v sociální oblasti.

b) Alternativní scénáře

Vlastním výsledkem SWOT analýzy je generování alternativních environmentálně příznivých scénářů, které vznikají plausibilní kombinací S,W,O a T. V těchto scénářích jsou kombinovány všechny 3 pilíře, protože ekonomický, sociální a environmentální pilíř jsou části jednoho celku a vzájemně se ovlivňují. Vedle referenčního scénáře, který se skládá ze tří částí zpracovaných pro ekonomickou, sociální a environmentální oblast, byl vytvořen dva další vzájemně se doplňující scénáře:

- ***Hi-Tech***, který je zaměřen na rozvoj malých a středních podniků (SMEs) v oblasti inovativního podnikání, a
- ***Zelená vize*** (Green Vision), který se zaměřuje na aktivity v oblasti environmentálního podnikání a to nejen v turistice a zemědělství, obdobně podporující SMEs

Oba alternativní scénáře jsou zaměřeny na rozvoj podnikání v oblastech malých a středních podniků (SMEs), které by měly vyvážit dosud převládající „low-tech“ s vysokou dopravní,

energetickou a materiálovou náročností. Tyto scénáře by také neměly zvýšit dopravní zátěž, i když některé jejich části předpokládají zlepšenou dopravní infrastrukturu a dostupnosti. Scénáře vychází z konceptu trvale udržitelného rozvoje, který je založen na rovnováze všech tří pilířů tohoto rozvoje (ekonomický, environmentální a sociální), přičemž zlepšení stavu životního prostředí závisí na pozitivním vývoji obou zbývajících oblastí. Scénáře dále vychází z předpokladu, že veřejná správa na krajské úrovni může pozitivně ovlivnit zejména malé a střední podniky, které by měly diversifikovat ekonomické aktivity, vyvážit velké podniky, snížit environmentální tlaky, pozitivně ovlivnit společenskou atmosféru i „image“ regionu.

Scénář Hi-Tech

V následující SWOT tabulce byla využita kombinace S a O relevantních z hlediska inovativního podnikání v nových technologiích (R&D, IT, materiály a kvalifikovaná chemie, remote engineering atd.).

<p>Silné stránky</p> <p>S1/EKON, výhodná poloha a dopravní spojení S2/EKON, silný průmysl S2/ENV, dobrá základní infrastruktura (pitná voda, ČOV, skládky)</p>	<p>Slabé stránky</p> <p>W3/EKON, málo vzdělaná a motivovaná prac. síla W4/EKON, malý podíl SMEs (vč. služeb) W1/SOC, nízká vzdělanost, W3/SOC, vysoká četnost sociálně-patologických jevů, rasově motivované konflikty, W6/SOC, málo atraktivní prostředí (bydlení, kultura) W4/ENV, nevhodná lokalizace průmyslu (rizikové zóny, hluk, emise a pod.), W5/ENV, špatná imisní situace v intravilánech</p>
<p>Příležitosti</p> <p>O1/EKON, zahraniční investice do hi-tech a služeb, O2/EKON, využití evropských fondů, O4/EKON, příchod kvalifikované a motivované pracovní síly, O3/ENV, růst ceny energie a sekundárních surovin na evropském trhu O4/SOC, příliv pozitivně motivovaných migrantů</p>	<p>Hrozby</p> <p>T2/EKON, pokles konkurenceschopnosti (nové trhy), T4/EKON, omezující právní rámec pro SMEs a živnostníky (daně, růst minim. mzdy, odvodů a pod.)</p>

Scénář

Výhodná poloha a dopravní spojení v kombinaci s rozumnými investičními a provozními náklady činí kraj atraktivní pro investory v oblasti inovativního podnikání, které je ovšem silně závislé na kvalifikované pracovní síle. Tato je zčásti k dispozici ve velkých podnicích, jejichž rozpadem se může uvolnit, takže hi-tech SMEs brání odchodu kvalifikovaných nezaměstnaných odborníků z regionu. Podnikání v celé řadě oborů (konsultační služby, marketing, IT, vývoj a pod.) má mnohem menší negativní dopad na životní prostředí (emise,

odpady, spotřeba energie) a má velmi vysokou materiálovou a energetickou účinnost (vysoká přidaná hodnota).

Základním problémem je málo atraktivní sociální prostředí a nedostatek vlastní kvalifikované síly, takže dynamický rozvoj těchto podniků bude možný jen s využitím kvalifikovaných imigrantů z vybraných post-komunistických a rozvojových zemí, kteří by z části měli působit jako zakladatelé nových SMEs nebo nositelé know-how. Veřejná správa by při jejich imigraci a zahájení podnikání měla vystupovat pro-aktivně (pomoc při překonávání právních a administrativních překážek přesídlení a podnikání). Za vhodných okolností je možno využít i sektorové rozvojové programy (v tomto případě MPO) čerpající z fondů ES, podporovat rozvoj průmyslových zón s centrálním čištěním odpadových vod a nakládáním s odpady. Pozitivní roli také může při přípravě a podpoře tohoto podnikání sehrát technologické centrum ČAV, Praha.

Mezi environmentální přínosy tohoto scénáře patří racionální využívání zdrojů, surovin a energie (včetně materiálového a energetického využívání odpadů), zavádění BAT, výroba s vyšší přidanou hodnotou a vyšší podíl „dematerializované“ ekonomiky (finální montáž z dovezených dílů, poradenství, IT, výzkum, vzdělávání, služby a pod.). Odklon od velkoobjemové dopravy (těžký průmysl, těžba) sníží dopravní zátěž včetně hluku a emisí. Malé podniky přispějí k revitalizaci středů měst, střední podniky umožní využití brownfields (integrovane čištění odpadních vod, nakládání s průmyslovým odpadem a pod.).

Strategické cíle

1. Zvýšit % podíl SMEs v oblasti hi-tech a inovativního podnikání
2. Zvýšit počet imigrantů s vysokoškolským vzděláním a poskytnout jim podporu při zakládání podniků (podpůrný program)
3. Využít programy ES pro rozvoj SMEs, zakládání R&D parků a pod.

Scénář „Zelená vize“

Tento scénář vychází z kombinace S,W,O a T relevantních rozvoji „zeleného“ podnikání v oblasti turistického ruchu, lázeňství, zdravé výživy, alternativního zemědělství a využití odpadních proudů.

<p>Silné stránky</p> <p>S1/EKON, výhodná poloha a dopravní spojení S4/EKON, turistický potenciál W2/EKON, vysoká surovinová a energetická náročnost (zastaralé technologie), W2/SOC, vysoká nezaměstnanost (včetně dlouhodobé), S1/ENV, četná území se zachovalou přírodní složkou, S2/ENV, dobrá základní infrastruktura (pitná voda, ČOV, skládky), S3/ENV, pokračující rekultivace a revitalizace poškozených lesů, drobných toků a pod.</p>	<p>Slabé stránky</p> <p>W1/SOC, nízká vzdělanost, W3/EKON, málo vzdělaná a motivovaná prac. síla W1/ENV, staré zátěže, poškozené lesy, narušená stabilita ekosystémů W2/ENV, malá péče o půdu (vodní eroze, zanedbané zemědělské pozemky, invazní druhy atd.) W3/ENV, rostoucí dopravní zátěž, W5/ENV, špatná imisní situace v intravilánech, W6/ENV, průmyslové znečištění vod</p>
<p>Příležitosti</p> <p>O2/EKON, využití evropských fondů, O3/EKON, oživení v EU-15 (zejména Sasko), O1/SOC, přeshraniční spolupráce, přejímání mezinárodních zkušeností, O2/SOC, PPP (public private partnership), O3/SOC, využití fondů ES, O1/ENV, program NATURA, spolupráce v rámci ES, O2/ENV, zájem o eko a agroturistiku, O3/ENV, růst ceny energie a sekundárních surovin na evropském trhu, O4/ENV, zájem o bioprodukty a organické zemědělství, O5/ENV, růst environmentálního vědomí, podpora EVVO, O6/ENV, využití fondů ES.</p>	<p>Hrozby</p> <p>T4/EKON, omezující právní rámec pro SMEs a živnostníky (daně, růst minim. mzdy, odvodů a pod.) T4/SOC, mezinárodní organizovaná kriminalita T5/SOC, etnické a rasové nepokoje T1/ENV, tlak investorů na nevhodné využívání území (průmysl, doprava, těžba), T2/ENV, import odpadů a jejich skládkování, T3/ENV, exploatace přírodně cenných území, kolaps ÚSES (další fragmentace krajiny), ztráta biodiversity.</p>

Následující scénář je vzhledem k většímu množství relevantních faktorů mnohem komplikovanější. Dále byla záměrně zařazena W2/SOC (vysoká nezaměstnanost (včetně dlouhodobé)) mezi silné stránky, protože umožňuje využít nekvalifikovanou a dlouhodobě nezaměstnanou pracovní sílu při materiálovém a energetickém využití odpadů (svoz, recyklace) a při pokračování rekultivačních a revitalizačních prací. K tomu ovšem musí existovat vhodný právní rámec (např. povinnost účastnit se veřejně prospěšných prací jako podmínka podpory v nezaměstnanosti).

Scénář

Výhodná dopravní poloha a dobrá dostupnost je výhodná pro podporu turistického ruchu v oblasti lázeňství, cyklo, eko a agro-turistiky. Může dojít i k rozvoji zábavního turistického průmyslu (kasina, zábavní parky, lyžování a aquaparky), využití starých železničních tratí, kombinace s nákupní turistikou atd. V takovém prostředí se ale také daří prostituci a organizovanému zločinu (výpalné, distribuce drog). Environmentálním problémem může být zvýšení dopravní zátěže, což je nutno vzít v úvahu při územním plánování (projektová EIA) a lokalizaci nákupních a zábavních center.

V oblasti lázeňství bude maximálně využit tento tradiční potenciál a to ochranou a rozšířením zón klidu (včetně parků, golfových hřišť, obor a pod.), regulací dopravy, zaváděním ekologické dopravy (trolejbusy) a synergií mezi lázeňstvím a ekologickým zemědělstvím a péčí o krajinu. To znamená rozšířit a zkvalitnit služby v těchto oblastech, podpořit multikulturní aktivity a pod. Vzniknou nová soukromá zdravotnická zařízení zaměřená na zahraniční a bohatší klientelu.

Turistický (včetně nákupní turistiky) a zábavní průmysl v kraji de facto existuje, otázkou je jeho účinnější kontrola a rozumná míra využití a jeho kultivace (eliminace stánkového prodeje a prostituce podél silnic a pod.). V žádném případě by masová turistika neměla směřovat do přírodně cenných oblastí, kde by se měla výhradně podporovat eko, cyklo a agroturistika (např. omezením individuální automobilové dopravy). Bude tak využita synergie mezi šetrným využíváním přírodně cenného území a rozvojem revitalizací tradičních forem lázeňství a pohostinství. Důležitá je návaznost na ÚSES a postupný přechod mezi příměstskou zelení a okolní krajinou (minimalizace fragmentace krajiny dopravními komunikacemi).

Výhodná je i blízkost německému (západoevropskému) trhu s bio-produkty, který však vyžaduje zavedení kontroly jakosti, analýzy výrobků a certifikaci. Nejedná se tedy jen o nějaké primitivní hospodaření bez využití agrochemikálií, ale moderní koncept zemědělské malovýroby, který bez odborného zázemí a marketingu není možno úspěšně rozvíjet. Bude odstraněn špatný image kraje (podobně jako u lázeňské, rekreační a poznávací turistiky) a to díky tomu, že oblasti vhodné pro rozvoj a tedy i podporu organického zemědělství budou pečlivě vybrány. Dojde ke kombinaci s eko a agro-turistikou, kdy budou například využity poznatky z Nizozemí, Dánska, Francie a pod. Rozšíří se prostor pro malé inovativní podnikání, které může být podporováno z fondů ES. Důležité je územní plánování, které umožní separaci průmyslu a intenzivní dopravy od ostatní krajiny.

V tomto scénáři počítáme i s podporou průmyslové recyklace vybraných druhů odpadů, tj. podporou specializovaných SMEs. Jedná se o likvidaci autovraků, elektronického a elektrického odpadu, chladniček a klimatizačních zařízení, přepracování plastů, využití autobaterií, pneumatik a pod. V této oblasti je určitý překryv s Hi-Tech scénářem, protože řada odpadů může být vysoce zhodnocena využitím nových technologií (vzácné kovy, plasty a pod.), což umožní vhodně vybavené brownfields. Návratnost investic umožní rostoucí ceny konstrukčních surovin (ocel, barevné kovy, sklo, plasty) na světových trzích.

Další rostoucí oblastí bude kompostování BRKO, které bude z větší zčásti dotováno původci TKO (domácnosti). Právě brownfields poskytnou vhodný prostor pro takovou činnost (demontáž, drcení, fyzikální třídění materiálů, sklady náhradních součástek a pod.). Výhodná se ukáže kombinace těchto aktivit s balkánským, ukrajinským nebo ruským trhem ojetých vozidel nebo second-handovým prodejem (exportem) elektrických spotřebičů. Tento sektor,

který je znám vysokým podílem méně kvalifikované manuální práce, přispěje ke snížení počtu nekvalifikovaných nezaměstnaných.

Strategické cíle

- Zdvojnásobit podíl lázeňství a turistiky na HDP kraje,
- Rozšířit plochu zón klidu, podpořit vhodné ekonomické využívání zón klidu jako lesoparků s ubytovacími, rekreačními (půjčování jezdeckých koní a kol, provozování bazénů, golfových hřišť a pod.) a lázeňskými službami,
- Zdvojnásobit produkční kapacitu organického zemědělství, eko- a agroturistiky,
- Eliminovat organizovaný zločin a pouliční prostituci v turisticky atraktivních a lázeňských oblastech,
- Rozšířit a zmodernizovat kapacity na materiálové a energetické využití odpadních proudů včetně BRKO.

3. Charakteristiky životního prostředí v oblastech, které by mohly být provedením koncepce významně zasaženy

Priority, strategické cíle a opatření SUR ÚK jsou formulovány bez vztahu na konkrétní území či lokalitu v rámci Ústeckého kraje. Lze tedy předpokládat jejich vliv na celé území kraje nebo na velkou část regionu. Pro bližší identifikaci možných vlivů na konkrétní oblasti bylo zpracovatelem SEA území Ústeckého kraje rozčleněno do následujících „typových“ oblastí v pořadí klesající environmentální hodnoty:

Oblast	Typ	Charakteristika	Environmentální hodnota/ zranitelnost
O1	Území chráněná dle zvl. předpisů (CHKO, NP, Natura 2000, CHOPAV, CHLÚ a pod.), území s převládající přírodní složkou (např. horské hřebeny)	Vysoká biodiverzita, zbytky původní krajiny s nízkým antropogenním ovlivněním, nízká hustota osídlení	vysoká/vysoká
O2	Lidská sídla včetně příměstských rekreačních oblastí, lázeňské oblasti, lesoparky a pod.	Kulturní krajina převážně neprůmyslového charakteru (malé podniky, služby), vysoká hustota osídlení, umělé prvky vč. skládek TKO. Při ochraně živ. prostředí především redukce zdravotních rizik	střední/střední
O3	Zemědělské oblasti s převládající rozlohou orné půdy a pastvin, převládají sídla do 2 tis. obyvatel	Zemědělské plodiny a chov hospodářských zvířat, eutrofizace povrchových vod, vodní eroze, pesticidy	střední/střední
O4	Produkční lesy (převážně smrkové monokultury)	Velmi nízká biodiverzita, vysoká zranitelnost kalamitami (hmyz, počasí)	střední/vysoká
O5	Území povrchové těžby uhlí, kamene a štěrkopísků	Území téměř zbavené biotické složky, narušený vodní režim, dopravní zátěž, problémy jen zčásti možno odstranit rekultivací	nízká/nízká
O6	Průmyslová území, významná dopravní infrastruktura (letišťe, přístavy, nádraží, rychlostní komunikace, sklady a pod.)	Převládá ruderalní a cizorodá flora, hlodavci. Emisní zdroje a produkce průmysl. odpadů. Hluk a vysoké dopravní emise, zdroj přízemního ozónu	nízká/nízká

4. Veškeré současné problémy životního prostředí, které jsou významné pro koncepci, zejména vztahující se k oblastem se zvláštním významem pro životní prostředí

4.1 Prioritní problémy životního prostředí v dotčeném území

Z výše uvedených zdrojových dokumentů vybral SEA tým následující problémové okruhy, které pokládá za prioritní:

- koncentrace zvláště velkých spalovacích zdrojů na území kraje (elektrárny, teplárny)
- povrchová těžba hnědého uhlí a nedostatečný postup rekultivací (staré zátěže), rostoucí těžba stavebních materiálů (kámen, šterkopísky),
- vysoká koncentrace chemické výroby a její často nevhodná lokalizace vzhledem k obytným aglomeracím (historický problém),
- vysoká dopravní zátěž, rostoucí objem tranzitní dopravy (nedokončené D8 a R7 a obchvaty),
- problémy s využíváním území včetně starých průmyslových zátěží, stavbou průmyslových zón (brownfields) a tlaky na stavby na zelené louce,
- poškození přírodní složky životního prostředí a půdy, pokles biodiversity (zdravotní stav lesů, půdní eroze, šíření cizorodých a agresivních druhů, tlaky na využití cenných území, hluk, fragmentace krajiny a pod.),
- přetrvávající znečištění některých toků
- nedostatečné materiálové a energetické využívání odpadů.

4.2 Hodnocení vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti dle §45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Legislativní rámec hodnocení

Hodnocení důsledků koncepcí a záměrů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti se provádí na základě novelizace zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „zákon“), kterou byly do našeho právního řádu implementovaly dvě významné směrnice Evropských společenství, směrnice Rady 79/409/EHS, ze dne 2. dubna 1979, o ochraně volně žijících ptáků, a směrnice Rady 92/43/EHS, ze dne 21. května 1992, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Území, vyhlášená na základě obou směrnic, tj. evropsky významné lokality a ptačí oblasti, spolu vytvářejí soustavu Natura 2000. Natura 2000 je celistvá evropská soustava území se stanoveným stupněm ochrany, která umožňuje zachovat přírodní stanoviště a stanoviště druhů v jejich přirozeném areálu rozšíření ve stavu příznivém z hlediska ochrany nebo popřípadě umožní tento stav obnovit.

Evropsky významné lokality

Za účelem ochrany typů přírodních stanovišť a druhů živočichů a rostlin, jejichž ochrana vyžaduje vyhlášení zvláštních oblastí ochrany (jsou uvedeny v příloze I (stanoviště) a II (druhy živočichů a rostlin) směrnice Rady 92/43/EHS, ze dne 21. května 1992, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin) se vytvářejí evropsky významné lokality. Stav přírodního stanoviště z hlediska ochrany se považuje za příznivý, pokud jeho přirozený areál rozšíření a plochy, které v rámci tohoto areálu pokrývá, jsou stabilní nebo se zvětšují a specifická struktura a funkce, které jsou nezbytné pro jeho

dlouhodobé zachování, existují a budou pravděpodobně v dohledné době i nadále existovat, a stav jeho typických druhů z hlediska ochrany je příznivý. Stav druhu z hlediska ochrany je považován za příznivý, jestliže údaje o populační dynamice příslušného druhu naznačují, že se dlouhodobě udržuje jako životaschopný prvek svého přírodního stanoviště, a přirozený areál rozšíření druhu není a pravděpodobně nebude v dohledné budoucnosti omezen, a existují a pravděpodobně budou v dohledné době i nadále existovat dostatečně velká stanoviště k dlouhodobému zachování jeho populací.

Mezi Evropsky významné lokality patří lokality, které již byly zařazeny do tzv. „evropského seznamu“. Dále tam patří lokality, zařazené do tzv. „národního seznamu“, což je seznam lokalit vyžadujících zvláštní územní ochranu a splňující zákonem dané podmínky, která byly zařazeny do seznamu lokalit nacházejících se na území České republiky vybraných na základě kritérií stanovených právními předpisy Evropských společenství a vyžadujících územní ochranu. Dále mezi ně patří tzv. sporné lokality, což jsou lokality, které splňují podmínky pro zařazení do národního seznamu, ale nebyly tam zařazeny, a vyskytuje se na nich prioritní typ přírodního stanoviště nebo prioritní druh, a o jejímž zařazení do evropského seznamu se s Evropskou komisí (dále jen "Komise") jedná, a to až do doby, kdy se o zařazení nebo nezařazení lokality dohodne Česká republika s Komisí nebo do rozhodnutí Rady Evropské unie.

Jako prioritní se označují ty typy evropských stanovišť nebo evropsky významné druhy, za jejichž zachování mají Evropská společenství zvláštní odpovědnost, a které jsou stanovené jako prioritní v přílohách směrnice Rady 92/43/EHS, ze dne 21. května 1992, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Lokality, zařazené do národního seznamu stanovila vláda nařízením č. 132/2005, Sb., přičemž v seznamu jsou odlišeny lokality s výskytem prioritních typů přírodních stanovišť a prioritních druhů. Ministerstvo životního prostředí předložilo národní seznam spolu s dalšími požadovanými informacemi o každé lokalitě Komisi. Lokality, které budou zařazeny do evropského seznamu, a sporné lokality oznámí Ministerstvo životního prostředí ve Sbírce zákonů formou sdělení. Evropsky významné lokality zařazené do národního seznamu a sporné lokality již požívají předběžnou ochranu a v plném rozsahu pro ně musí být prováděno hodnocení důsledků koncepcí a záměrů.

Ptačí oblasti

Ptačí oblasti jsou území nejvhodnější pro ochranu z hlediska výskytu, stavu a početnosti populací těch druhů ptáků vyskytujících se na území České republiky a stanovených v přílohách směrnice Rady 79/409/EHS, ze dne 2. dubna 1979, o ochraně volně žijících ptáků, které stanovuje vláda nařízením.

Sledování stavu ptačích oblastí, evropsky významných lokalit a evropsky významných druhů

Orgány ochrany přírody sledují stav ptačích oblastí, evropsky významných druhů a jednotlivých typů evropských stanovišť, zejména evropsky významných lokalit a získané informace předávají Ministerstvu životního prostředí. Na základě tohoto sledování Ministerstvo životního prostředí vypracuje každých 6 let zprávu, která obsahuje mj. i zhodnocení stavu evropských stanovišť a jejich jednotlivých typů a evropsky významných druhů z hlediska jejich ochrany a hlavní výsledky sledování jejich stavu se zvláštním zřetelem na prioritní typy přírodních stanovišť a prioritní druhy. Tato zpráva pak musí být předložena Komisi a také zveřejněna. Podrobnosti o tom, jaký stav evropského stanoviště a jaký stav

evropsky významného druhu se z hlediska ochrany považuje za příznivý stanoví vláda nařízením.

Hodnocení důsledků koncepcí a záměrů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti

Jakákoliv koncepce nebo záměr, který může samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, podléhá hodnocení jeho důsledků na toto území a stav jeho ochrany (výjimkou jsou plány péče zpracované orgánem ochrany přírody pro toto území a lesních hospodářské plány nebo lesní hospodářské osnovy). Při hodnocení důsledků koncepcí a záměrů podle předchozího odstavce se postupuje podle zvláštních právních předpisů o posuzování vlivů na životní prostředí (zákon č. 100/2001 Sb.), pokud zákon nestanoví jiný postup.

Ten, kdo zamýšlí pořídit koncepci nebo uskutečnit výše uvedený záměr (dále jen "předkladatel"), je povinen jeho návrh předložit orgánu ochrany přírody ke stanovisku, zda může mít samostatně nebo ve spojení s jinými významný vliv na území evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast. Orgán ochrany přírody vydá stanovisko do 15 dnů ode dne doručení žádosti. Tímto stanoviskem není dotčeno zjišťovací řízení podle zákona č. 100/2001 Sb. Jestliže orgán ochrany přírody svým stanoviskem významný vliv nevyloučí, musí být daná koncepce nebo záměr předmětem posouzení (pokud zákon neupravuje postup jinak, postupuje se podle zákona č. 100/2001 Sb.). Nelze-li vyloučit negativní vliv koncepce nebo záměru na takové území, musí předkladatel zpracovat varianty řešení, jejichž cílem je negativní vliv na území vyloučit nebo v případě, že vyloučení není možné, alespoň zmírnit. Výše uvedené posouzení mohou provádět pouze fyzické osoby, které jsou držiteli zvláštní autorizace, kterou uděluje Ministerstvo životního prostředí.

Orgán, který je příslušný ke schválení výše uvedené koncepce nebo záměru, jej může schválit, jen pokud na základě stanoviska podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, taková koncepce nebo záměr nebude mít negativní vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, anebo za dále uvedených podmínek. Pokud hodnocení prokáže negativní vliv na evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast a neexistuje variantní řešení s menším negativním vlivem nebo bez něj, lze navrženou koncepci nebo záměr schválit jen z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu a za současného uložení kompenzačních opatření nezbytných pro zajištění ochrany a celistvosti území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Kompenzační opatření stanoví rozhodnutím orgán ochrany přírody na základě dožádání orgánu příslušného ke schválení koncepce nebo záměru. Uložení a zajištění kompenzačních opatření je v tomto případě důvodem pro přerušování řízení vedeného příslušným orgánem veřejné správy. Ministerstvo životního prostředí o uložení a provedení kompenzačních opatření informuje Komisi. Jde-li o negativní vliv na lokalitu s prioritními typy stanovišť nebo prioritními druhy, lze koncepci nebo záměr schválit jen z důvodů týkajících se veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti nebo příznivých důsledků nesporného významu pro životní prostředí. Jiné naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu mohou být důvodem ke schválení jen tehdy, vydala-li k zamýšlené koncepci nebo záměru stanovisko Komise. Ministerstvo životního prostředí v tom případě na základě dožádání příslušného orgánu požádá Komisi o stanovisko.

Výčet navržených evropsky významných lokalit a ptačích oblastí Ústeckého kraje

Detailní popis evropsky významných lokalit a ptačích oblastí je uveden v příloze.

Navržené evropsky významné lokality:

Smradovna (CZ0212019)
Kokořínsko (CZ0214013)
Louky pod Louchovem (CZ0420005)
Želinský meandr (CZ0420012)
Hora Říp (CZ0420014)
Bořeň (CZ0420026)
Na loučkách (CZ0420035)
Novodomské a polské rašeliniště (CZ0420144)
Louky u Volyně (CZ0420156)
Podmílesy (CZ0420160)
Velký vrch - Černodoly (CZ0420165)
Velký rybník (CZ0420166)
Údolí Hačky (CZ0420171)
Křížové vršky (CZ0420406)
Milešovka (CZ0420416)
Údolí Chřibské Kamenice (CZ0420507)
Lužickohorské bučiny (CZ0420520)
Borečský vrch (CZ0422075)
Kleneč (CZ0422077)
Královomlýnský rybník (CZ0422079)
Na spáleništi (CZ0422081)
Písčiny u Oleška (CZ0422084)
Soběchlebské terasy (CZ0422085)
V kuksu (CZ0422087)
Bezejmenný přítok Trojhorského potoka (CZ0423198)
Blšanský chlum (CZ0423201)
Březina (CZ0423202)
Černovice (CZ0423203)
Dobrná (CZ0423206)
Domaslavice (CZ0423209)
Doubravka (CZ0423210)
Háj u Oseka (CZ0423211)
Hořenec - Číčov (CZ0423212)
Chomutov - zoopark (CZ0423213)
Jezerka (CZ0423214)
Kateřina - mokřad (CZ0423215)
Kopistská výsypka (CZ0423216)
Krásný Dvůr (CZ0423217)
Luční potok - Třebušín (CZ0423219)
Petrohrad (CZ0423223)
Ploskovice (CZ0423224)
Radobýl (CZ0423225)
Sinutec - Dlouhý kopec (CZ0423227)
Strádovský rybník (CZ0423228)
Údlické Doubí (CZ0423229)
Vrch Hazmburk (CZ0423232)
Vrch Milá (CZ0423233)
Všechlapy - Kamýk (CZ0423236)

Horní Kamenice (CZ0423507)
Ohře (CZ0423510)
Držovice - rodinný dům (CZ0423651)
Chřibská - kostel (CZ0423652)
Jílové u Děčína - škola (CZ0423653)
Lobendava - kostel (CZ0423654)
Úštěk - kostel (CZ0423656)
Bezručovo údolí (CZ0424030)
České Švýcarsko (CZ0424031)
Raná - Hrádek (CZ0424033)
Babinské louky (CZ0424034)
Bílé stráně (CZ0424035)
Běšický chochol (CZ0424036)
Lovoš (CZ0424037)
Holý vrch u Hlinné (CZ0424038)
Oblík - Srdov - Brník (CZ0424039)
Labské údolí (CZ0424111)
Doupovské hory (CZ0424125)
Dolní Ploučnice (CZ0513505)

Ptačí oblasti:

Doupovské hory (CZ0411002)
Vodní nádrž Nechanice (CZ0421003)
Novodomské rašeliniště - Kovářská (CZ0421004)
Východní Krušné hory (CZ0421005)
Labské pískovce (CZ0421006)

Referenční cíl

Jako základní dokument pro stanovení referenčního cíle pro hodnocení vlivu posuzované koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti byly využity metodické materiály Evropské komise. Návrh referenčního cíle byl upřesněn s ohledem předmět ochrany evropsky významných lokalit a ptačích oblastí na území Ústeckého kraje. Tímto cílem je:

1. Dobrý stav z hlediska ochrany ptáků, stanovišť, živočichů a rostlin, které jsou předmětem ochrany v ptačích oblastech a navržených evropsky významných lokalitách a na území Ústeckého kraje.

Hodnocení navržených opatření vzhledem k referenčnímu cíli

Pro zjištění, zda Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje může při realizaci mít významné vlivy na evropsky významné lokality a ptačí oblasti, bylo provedeno hodnocení navržených strategických cílů vzhledem k referenčnímu cíli stanovenému v předcházející kapitole, tj. zda a jakým způsobem strategické cíle Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje přispívají (či nikoliv) k naplňování referenčního cíle. Pro hodnocení bylo použito následující stupnice:

- 2 potenciálně velmi negativní vliv,
- 1 potenciálně negativní vliv,
- 0 nemá žádný potenciální vliv,

- +1 potenciálně pozitivní vliv,
- +2 potenciálně velmi pozitivní vliv,
- ? hodnocení nelze provést vzhledem k nejistotám

Tabulka: Vliv strategických cílů Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje na evropsky významné lokality a ptačí oblasti

Strategický cíl	Význam vlivu	Komentář
Zvýšit podíl malých a středních podniků na celkovém HDP Ústeckého kraje do r. 2020.	?	Vliv zvýšení podílu malých a středních podniků na celkovém HDP Ústeckého kraje na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace a nedostatku dalších informací. U jednotlivých záměrů ke splnění tohoto cíle nelze významný vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti vyloučit a v takovém případě musí být provedeno hodnocení vlivu záměru na toto území a stav jeho ochrany.
Zvýšit podíl zaměstnanosti malých a středních podniků na celkové zaměstnanosti do r. 2020.	0	
Zvýšit podíl malých a středních podniků na 200 na 1000 obyvatel do r. 2020.	?	Vliv zvýšení podílu malých a středních podniků na 200 na 1000 obyvatel na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. U jednotlivých záměrů ke splnění tohoto cíle nelze významný vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti vyloučit a v takovém případě musí být provedeno hodnocení vlivu záměru na toto území a stav jeho ochrany. Jedním z kritérií při podpoře malého a středního podnikání by měla být ekologická příznivost.
Zvýšit HDP v tržních cenách do r. 2020 o 42 %	?	Vliv zvýšení HDP v tržních cenách do r. 2020 o 42% na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. U jednotlivých záměrů ke splnění tohoto cíle nelze významný vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti vyloučit a v takovém případě musí být provedeno hodnocení vlivu záměru na toto území a stav jeho ochrany. Jedním z kritérií při udělování podpor a pobídek by měla být šetrnost k životnímu prostředí.
Zvýšit podíl podniků Ústeckého kraje se zavedeným environmentálně orientovaným systémem řízení, se schválenou environmentální politikou a certifikovaných podle EMAS, resp. podle norem řady ISO 14000 na 5 % do r. 2020.	0	.
Zvýšit podíl podniků se zavedeným	0	

sociálním systémem řízení podle norem řady SA 8000, AA 1000 a SIGMA do r. 2020.		
Snížit spotřebu paliv na jednotku HDP v podnicích na území Ústeckého kraje do r. 2020.	+	Vliv snížení spotřeby paliv na jednotku HDP v podnicích na území Ústeckého kraje do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. Z hlediska globálních vlivů na tato území lze očekávat pozitivní vliv.
Snížit spotřebu elektrické energie v podnicích na území Ústeckého kraje o 24 % do r. 2020.	+	Vliv snížení spotřeby elektrické energie v podnicích na území Ústeckého kraje o 24% do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. Z hlediska globálních vlivů na tato území lze očekávat pozitivní vliv.
Zvýšit podíl zaměstnanců v primárním sektoru (zemědělství, lesnictví, rybolov) z celkového počtu zaměstnanců Ústeckého kraje na 7,2 % do r. 2020.	-	Vliv zvýšení podílu zaměstnanců v primárním sektoru (zemědělství, lesnictví, rybolov) z celkového počtu zaměstnanců Ústeckého kraje na 7,2 % do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. Vzhledem k charakteru cíle lze však důvodně předpokládat, že jeho realizace by v konkrétních případech mohla mít významný vliv na evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast. V takovém případě musí být provedeno hodnocení vlivu záměru na toto území a stav jeho ochrany.
Zvýšit podíl investic do zemědělství z celkových investic v kraji do r. 2020.	-	Vliv zvýšení podílu investic do zemědělství z celkových investic v kraji do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. Vzhledem k charakteru cíle lze však důvodně předpokládat, že jeho realizace by v konkrétních případech mohla mít významný vliv na evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast. V takovém případě musí být provedeno hodnocení vlivu záměru na toto území a stav jeho ochrany.
Zvýšit podíl ekologicky obhospodařované zemědělské půdy z celkové rozlohy zemědělského půdního fondu Ústeckého kraje na 20 % do r. 2020.	+	Vliv zvýšení podílu ekologicky obhospodařované zemědělské půdy z celkové rozlohy zemědělského půdního fondu Ústeckého kraje na 20 % do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. Tento cíl může mít na evropsky významné lokality nebo ptačí území pozitivní vliv, jehož míru nelze vzhledem k nedostatku informací kvantifikovat.
Zvýšit podíl subjektů zpracovatelského průmyslu se sídlem v Ústeckém kraji z celkového počtu ekonomických subjektů na 13,5 % do r. 2000.	?	Vliv zvýšení podílu subjektů zpracovatelského průmyslu se sídlem v Ústeckém kraji z celkového počtu ekonomických subjektů na 13,5 % do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit

		z důvodu neznámé lokalizace. U jednotlivých záměrů ke splnění tohoto cíle nelze významný vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti vyloučit a v takovém případě musí být provedeno hodnocení vlivu záměru na toto území a stav jeho ochrany.
Snížit podíl individuální automobilové dopravy na celkových přepravních výkonech do r. 2020.	0	
Snížit podíl silniční nákladní dopravy na celkových přepravních výkonech nákladní dopravy do r. 2020.	0	
Dobudovat a podporovat systém kombinované přepravy do r. 2020.	0	
Zvýšit podíl investic do cestovního ruchu z celkových investic v kraji do r. 2020.	-	Vliv zvýšení podílu investic do cestovního ruchu z celkových investic v kraji do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. Vzhledem k charakteru cíle lze však důvodně předpokládat, že jeho realizace by v konkrétních případech mohla mít významný vliv na evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast. V takovém případě musí být provedeno hodnocení vlivu záměru na toto území a stav jeho ochrany.
Zvýšit lůžkovou kapacitu ubytovacích zařízení turistického ruchu na 1000 obyvatel do r. 2020 o 20 %.	-	Vliv zvýšení lůžkové kapacity ubytovacích zařízení turistického ruchu na 1000 obyvatel do r. 2020 o 20 % na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. Vzhledem k charakteru cíle lze však důvodně předpokládat, že jeho realizace by v konkrétních případech mohla mít významný negativní vliv na evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast. V takovém případě musí být provedeno hodnocení vlivu záměru na toto území a stav jeho ochrany.
V období 2008 - 2020 stabilizovat registrovanou míru nezaměstnanosti na úrovni 8 %.	0	
Zvýšit počty dlouhodobě nezaměstnaných a registrovaných na pracovních úřadech zapojených do programů veřejně prospěšných prací na 15 % do r. 2020.	0	
Zvýšit podíl obyvatelstva s dokončeným vysokoškolským vzděláním na 9 % do r. 2020.	0	.
Snížit podíl obyvatelstva Ústeckého kraje se základním vzděláním nebo	0	

bez vzdělání na 20 % do r. 2020.		
Zvýšit počet samostatných fakult vysokých škol v Ústeckém kraji do r. 2020 na 7.	0	
Snížit podíl neobydlených domů a bytů v Ústeckém kraji do r. 2020.	0	
Zvýšit počet dokončených bytů na tisíc obyvatel o 70 % do r. 2020 v Ústeckém kraji.	0	
Nárůst podílu pořízených investic na obnovu kulturních a technických památek měst a obcí Ústeckého kraje do r. 2020.	0	
Prohloubit systém preventivních opatření vedoucích ke zlepšení zdravotního stavu obyvatelstva, především předcházejících nádorovým onemocněním, onemocněním kardiovaskulárního systému a onemocněním trávicí soustavy do r. 2007.	0	
Snížit četnost výskytu nádorových onemocnění o 10 % a onemocnění kardiovaskulárního systému v populaci obyvatelstva Ústeckého kraje do r. 2020.	0	
Snížit potratovost v Ústeckém kraji na 1000 narozených o 21 % do r. 2020.	0	
Snížit počty výskytu sociálně nežádoucích jevů v populaci Ústeckého kraje do r. 2020.	0	
Snížit počet trestných činů na území Ústeckého kraje na 1000 obyvatel o 12 % do r. 2020.	0	
Zvýšit účast občanů z minoritních skupin v resocializačních a vzdělávacích programech do r. 2020.	0	
Nárůst podílu pořízených investic na ochranu životního prostředí Ústeckého kraje na 5 % z celkových pořízených investic do r. 2020.	?	Vliv nárůstu podílu pořízených investic na ochranu životního prostředí Ústeckého kraje na 5 % z celkových pořízených investic do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. U jednotlivých záměrů ke splnění tohoto cíle nelze významný vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti vyloučit a v takovém případě musí být provedeno hodnocení vlivu záměru na toto území a stav jeho ochrany.
Nárůst podílu investic na ochranu ovzduší na 0,9 % z celkových	?	Vliv nárůstu podílu investic na ochranu ovzduší na 0,9 % z celkových pořízených investic na

pořízených investic na ochranu životního prostředí do r. 2020.		ochranu životního prostředí do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. U jednotlivých záměrů ke splnění tohoto cíle nelze významný vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti vyloučit a v takovém případě musí být provedeno hodnocení vlivu záměru na toto území a stav jeho ochrany.
Snížit podíl oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší z celkové rozlohy Ústeckého kraje na 5,5 % do r. 2020.	+	Vliv snížení podílu oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší z celkové rozlohy Ústeckého kraje na 5,5 % do r. 2020 na jednotlivé evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. Z hlediska globálních vlivů na tato území lze očekávat pozitivní vliv.
Zpracovat Plány zlepšování kvality ovzduší pro všechny obce v oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší do konce r. 2007.	+	Vliv zpracování plánů zlepšování kvality ovzduší pro všechny obce v oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší do konce r. 2007 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace a nemožnosti vyjádřit konkrétní vliv tohoto cíle. Z hlediska globálních vlivů na tato území lze očekávat pozitivní vliv.
Snížit emise skleníkových plynů do r. 2020.	0	Snížení emisí skleníkových plynů do r. 2020 nebude mít žádný definovatelný vliv na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti.
Snížit emise prашných částic v t/km ² o 40 % do roku 2020 a emise NO _x v t/km ² o 50 % do r. 2020.	+	Vliv snížení emisí prашných částic v t/km ² o 40 % do roku 2020 a emisí NO _x v t/km ² o 50 % do r. 2020 na jednotlivé evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. Tento cíl může mít na evropsky významné lokality nebo ptačí území pozitivní vliv, jehož míru nelze vzhledem k nedostatku informací kvantifikovat. U jednotlivých záměrů ke splnění tohoto cíle nelze ani vyloučit významný negativní vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti a v takovém případě musí být provedeno hodnocení vlivu záměru na toto území a stav jeho ochrany.
Zvýšit podíl veřejných silničních dopravních prostředků využívající alternativní paliva do r. 2020.	?	Vliv zvýšení podílu veřejných silničních dopravních prostředků využívající alternativní paliva do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace a neznámých technologií. S největší pravděpodobností nebude mít tento cíl žádný vliv - ani pozitivní ani negativní.
Dobudovat a zkvalitnit systém cyklotras v Ústeckém kraji do r. 2020.	-	Vliv dobudování a zkvalitnění systému cyklotras v Ústeckém kraji do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. U jednotlivých záměrů ke splnění tohoto cíle

		nelze významný vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti vyloučit a v takovém případě musí být provedeno hodnocení vlivu záměru na toto území a stav jeho ochrany.
Zvýšit celkové rozlohy pěších zón v centrech měst a celkové rozlohy zón s omezenou dopravou do r. 2020.	0	
Snížit celkovou rozlohu nevyužívaných, zdevastovaných ploch a objektů ("brownfields") do r. 2020.	?	Vliv snížení celkové rozlohy nevyužívaných, zdevastovaných ploch a objektů ("brownfields") do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. Nevyužívané plochy obvykle zarůstají ruderální vegetací a jsou pak zdrojem diaspor nežádoucích druhů rostlin, které by mohlo ohrozit předmět ochrany některých evropsky významných lokalit, proto je možno v obecné rovině hodnotit tento cíl jako pozitivní, který by se mohl přispět k lepšímu stavu ochrany evropsky významných lokalit. U jednotlivých záměrů ke splnění tohoto cíle nelze významný vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti vyloučit a v takovém případě musí být provedeno hodnocení vlivu záměru na toto území a stav jeho ochrany.
Snížit podíl celkové rozlohy ploch, na nichž nebyla provedena sanace starých ekologických zátěží z celkové plochy starých ekologických zátěží do r. 2020.	+	Vliv snížení podílu celkové rozlohy ploch, na nichž nebyla provedena sanace starých ekologických zátěží z celkové plochy starých ekologických zátěží do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. Z hlediska globálních vlivů na tato území lze očekávat pozitivní vliv.
Snížit podíl rozlohy nově zastavovaných ploch za rok z celkové rozlohy zastavitelného území na území Ústeckého kraje do r. 2020.	+	Vliv snížení podílu rozlohy nově zastavovaných ploch za rok z celkové rozlohy zastavitelného území na území Ústeckého kraje do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. Z hlediska globálních vlivů na tato území lze očekávat pozitivní vliv.
Snížit podíl produkce průmyslových odpadů včetně odpadů z energetiky v Ústeckém kraji na HDP v tun/mil. Kč o 23 % do r. 2020.	0	
Snížit produkci komunálního odpadů na obyvatele v Ústeckém kraji o 11 % do r. 2020.	0	
Snížit podíl skládkování odpadů na celkovém nakládání s odpady v Ústeckém kraji na 15 % do r. 2020	+	Vliv snížení podílu skládkování odpadů na celkovém nakládání s odpady v Ústeckém kraji na 15 % do r. 2020 na evropsky významné

r. 2020.		lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. Z hlediska globálních vlivů na tato území lze očekávat pozitivní vliv.
Průběžně zvýšit podíl recyklace a materiálového a energetického využití odpadů na celkovém nakládání s odpady na 25 % do r. 2020.	0	
Zvýšit podíl trvalých travních porostů z celkové rozlohy zemědělské půdy Ústeckého kraje na 28 % do r. 2020.	+	Vliv zvýšení podílu trvalých travních porostů z celkové rozlohy zemědělské půdy Ústeckého kraje na 28 % do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. U jednotlivých záměrů lze očekávat spíše pozitivní vliv na tato území.
Zvýšit podíl listnatých dřevin na celkovém zalesňování území Ústeckého kraje na 38 % do r. 2020.	+	Vliv zvýšení podílu listnatých dřevin na celkovém zalesňování území Ústeckého kraje na 38 % do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. U jednotlivých záměrů lze očekávat spíše pozitivní vliv na tato území.
Zvýšit podíl obcí do 2000 ekvivalentních obyvatel napojených na kanalizaci s koncovou čistírnou odpadních vod do r. 2020.	+	Vliv zvýšení podílu obcí do 2000 ekvivalentních obyvatel napojených na kanalizaci s koncovou čistírnou odpadních vod do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. U jednotlivých záměrů lze očekávat spíše pozitivní vliv na tato území., v jiných případech však nelze významný negativní vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti vyloučit, a v takovém případě musí být provedeno hodnocení vlivu záměru na toto území a stav jeho ochrany.
Snížit podíl zemědělsky neobhospodařované půdy z celkové rozlohy zemědělské půdy Ústeckého kraje do r. 2020.	?	Vliv snížení podílu zemědělsky neobhospodařované půdy z celkové rozlohy zemědělské půdy Ústeckého kraje do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. U jednotlivých záměrů ke splnění tohoto cíle nelze významný vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti vyloučit a v takovém případě musí být provedeno hodnocení vlivu záměru na toto území a stav jeho ochrany.
Zvýšit podíl obcí, měst a mikroregionů Ústeckého kraje s fungujícím procesem MA 21 do r. 2020.	0	
Zvýšit podíl obcí, měst a mikroregionů Ústeckého kraje zapojených do Národní sítě zdravých měst ČR nebo Týmové	0	

iniciativy pro místní udržitelný rozvoj na 10 % do r. 2020.		
Nárůst podílu prostředků ze zdrojů Ústeckého kraje určených na veřejně prospěšné projekty realizované na území Ústeckého kraje do r. 2020.	?	Vliv nárůstu podílu prostředků ze zdrojů Ústeckého kraje určených na veřejně prospěšné projekty realizované na území Ústeckého kraje do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. U jednotlivých záměrů ke splnění tohoto cíle nelze významný vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti vyloučit a v takovém případě musí být provedeno hodnocení vlivu záměru na toto území a stav jeho ochrany.
Zvýšit podíl finančních prostředků na environmentální výchovu, vzdělávání a osvětu z celkových finančních prostředků Ústeckého kraje určených na veřejně prospěšné projekty do r. 2020.	+	Vliv zvýšení podílu finančních prostředků na environmentální výchovu, vzdělávání a osvětu z celkových finančních prostředků Ústeckého kraje určených na veřejně prospěšné projekty do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu nemožnosti konkretizace dopadů toho cíle. Z hlediska globálních vlivů na tato území lze očekávat pozitivní vliv.
Zpracovat za přímé účasti veřejnosti a schválit environmentální politiky navazující na Strategii udržitelného rozvoje i na Environmentální politiku kraje ve všech obcích s rozšířenou působností Ústeckého kraje do r. 2020.	+	Vliv zpracování a schválení environmentální politiky navazující na Strategii udržitelného rozvoje i na Environmentální politiku kraje ve všech obcích s rozšířenou působností Ústeckého kraje do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu nemožnosti konkretizace dopadů toho cíle. Z hlediska globálních vlivů na tato území lze očekávat pozitivní vliv.
Zpracovat za přímé účasti veřejnosti a schválit Místní strategii udržitelného rozvoje navazující na Krajskou strategii udržitelného rozvoje i na Environmentální politiku kraje ve všech obcích s rozšířenou působností Ústeckého kraje do r. 2020.	+	Vliv zpracování a schválení Místní strategie udržitelného rozvoje ve všech obcích s rozšířenou působností Ústeckého kraje do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu neznámé lokalizace. Z hlediska globálních vlivů na tato území lze očekávat pozitivní vliv.
Zpracovat za přímé účasti veřejnosti a schválit ve všech obcích Ústeckého kraje územně plánovací dokumentaci do r. 2020.	?	Vliv zpracování a schválení územně plánovací dokumentace ve všech obcích Ústeckého kraje do r. 2020 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu nedostatku informací. U jednotlivých záměrů ke splnění tohoto cíle nelze významný vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti vyloučit a v takovém případě musí být provedeno hodnocení vlivu záměru na toto území a stav jeho ochrany.
Vytvořit management a institucionální zajištění udržitelného rozvoje Ústeckého kraje do konce r. 2006.	+	Vliv vytvoření managementu a institucionálního zajištění udržitelného rozvoje Ústeckého kraje do konce r. 2006 na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu

		nemožnosti konkretizace dopadů toho cíle. Z hlediska globálních vlivů na tato území lze očekávat pozitivní vliv.
Ustanovit Komisi udržitelného rozvoje Ústeckého kraje, jako poradního orgánu Rady a Zastupitelstva včetně příslušného finančního a organizačního zajištění.	+	Vliv ustanovení Komise udržitelného rozvoje Ústeckého kraje, jako poradního orgánu Rady a Zastupitelstva včetně příslušného finančního a organizačního zajištění na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu nemožnosti konkretizace dopadů toho cíle. Z hlediska globálních vlivů na tato území lze očekávat pozitivní vliv.
Zřídit Oddělení udržitelného rozvoje na Krajském úřadu Ústeckého kraje.	+	Vliv zřízení Oddělení udržitelného rozvoje na Krajském úřadu Ústeckého kraje na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu nemožnosti konkretizace dopadů toho cíle. Z hlediska globálních vlivů na tato území lze očekávat pozitivní vliv.
Na úrovni obcí s rozšířenou působností podpořit vznik Rad obcí pro udržitelný rozvoj.	+	Vliv podpory vzniku Rad obcí pro udržitelný rozvoj na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu jeho obecnosti. Z hlediska globálních vlivů na tato území lze očekávat pozitivní vliv.
Vytvořit a zavést monitorovací program nadefinovaných titulkových a programových indikátorů udržitelného rozvoje dle Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje na regionální úrovni	+	Vliv vytvoření a zavedení monitorovacího programu nadefinovaných titulkových a programových indikátorů udržitelného rozvoje dle Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje na regionální úrovni na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti nelze vyhodnotit z důvodu jeho obecnosti. Z hlediska globálních vlivů na tato území lze očekávat pozitivní vliv.
Snížit celkovou zadluženost obcí Ústeckého kraje na 3,6 % ukazatele dluhové služby do r. 2020.	0	
Průběžně zvyšovat podíl investičních výdajů na celkových výdajích samospráv za rok.	0	
Zvýšit daňovou výtěžnost Ústeckého kraje do r. 2020.	0	

Plánovaná opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných negativních vlivů na evropsky významné lokality nebo ptačí území vyplývajících z provedení koncepce

Vzhledem k tomu, že z provedení koncepce Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje nevyplývá žádný definovatelný negativní vliv na evropsky významnou lokalitu nebo ptačí území, nejsou žádná opatření na předcházení, snížení nebo kompenzaci závažných negativních vlivů navrhována.

Stanovení monitorovacích ukazatelů (indikátorů) vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti

Vzhledem k tomu, že nelze většinu navržených cílů vyhodnotit z důvodu nedostatku informací a neznámé lokalizace konkrétních záměrů a nelze definovat vztah k opatřením a trendům, není možné stanovit indikátory vlivu koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti.

Hodnocení

Předložená koncepce Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje byla posouzena podle ustanovení § 45h a § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Hodnocen byl vliv koncepce na jednotlivé evropsky významné lokality a ptačí oblasti na území Ústeckého kraje a na cíle jejich ochrany.

Z provedeného hodnocení vyplývá, že posuzovaná koncepce Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje nebude mít negativní vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti za podmínky, že každé opatření, navržené ve Strategii udržitelného rozvoje Ústeckého kraje, bude realizováno s respektováním ochrany území evropsky významných lokalit a ptačích oblastí.

5. Cíle ochrany životního prostředí stanovené na mezinárodní, komunitární nebo vnitrostátní úrovni, které mají vztah ke koncepci, a způsob, jak byly tyto cíle vzaty do úvahy během její přípravy, zejména při porovnání variantních řešení

Jako základní dokument pro stanovení referenčních cílů ochrany životního prostředí byla využita Státní politika životního prostředí (MŽP, 2004), respektive tímto dokumentem stanovené cíle. Návrh referenčních cílů byl dále konkretizován s ohledem na výše uvedené prioritní problémy v oblasti životního prostředí v Ústeckém kraji a na výstupy alternativní SWOT analýzy, respektive alternativních scénářů vývoje jednotlivých oblastí udržitelného rozvoje (zejména životního prostředí), zpracovaných v rámci SEA SUR ÚK. V návrhu referenčních cílů byly zohledněny požadavky závěru zjišťovacího řízení, vydaného Odborem posuzování vlivů na životní prostředí a IPPC Ministerstva životního prostředí.

1. Zastavit pokles biodiversity, chránit význačné biotopy včetně mokřadů, omezit šíření agresivních živočišných a rostlinných druhů.
2. Zlepšovat stav povrchových a podzemních vod včetně zdrojů zdravotně nezávadné pitné vody.
3. Racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie (snižování energetické a surovinové náročnosti), zvyšovat podíl zdrojů obnovitelných, energeticky a materiálově využívat odpadní proudy.
4. Nahrazovat toxické suroviny a materiály, omezovat vznik nebezpečných odpadů a jejich vliv na životní prostředí a zdraví (např. zaváděním BAT).
5. Omezovat průmyslová rizika, zabezpečit informovanost veřejnosti o těchto rizicích, zejména tam, kde provozy bezprostředně souvisejí s obytnou zónou, chránit obyvatelstvo před únikem chemických látek, které působí poškození zdraví nebo obtěžování, včetně zápachu.
6. Omezovat emise prioritních chemických polutantů a tím i jejich vliv na životní prostředí a lidské zdraví (včetně nezávadnosti potravin).
7. Snižovat rozlohu území s překročenými kritickými zátěžemi (ovzduší, voda, půda, hluk atd.), zejména snižováním dopravní zátěže.
8. Zvyšovat rozlohu území s environmentálně příznivým využíváním (ekologické zemědělství, rekreační městské a příměstské oblasti, zóny ticha, lázeňství a pod.).
9. Omezovat degradaci půdy (acidifikace, vodní a větrná eroze, kontaminace prioritními polutanty).
10. Zastavit zhoršování stavu lesů a zvýšit biodiverzitu produkčních lesů.
11. Chránit krajinný ráz a kulturní dědictví, lépe využívat kulturní památky.
12. Zlepšovat stav sídel (omezovat dopravu v městských centrech, pečovat o veřejná prostranství, zvyšovat rozlohu a pečovat o městskou zeleň).
13. Předcházet negativním účinkům živelných událostí, krizových situací a havárií na lidské zdraví, sídla a krajinu.
14. Snižovat regionální a globální znečištění ovzduší (skleníkové plyny, látky poškozující ochrannou ozónovou vrstvu, přeshraniční transport polutantů), omezovat vliv lokálního znečištění na lidské zdraví.
15. Posilovat environmentálně odpovědné chování občanů, zejména podnikatelů a pracovníků veřejné správy.

16. Zlepšit kvalitu vnitřního ovzduší ve stávajících i nových budovách a přispět tak k prevenci onemocnění, zlepšení zdraví a spokojenosti obyvatel.
17. Zvyšovat informovanost veřejnosti o zdravém životním stylu (skladba stravy, návykové látky, pohyb a cvičení).

Zjištění, zda a jakým způsobem byly výše uvedené referenční cíle zohledněny při přípravě SUR ÚK, je předmětem následující kapitoly.

6. Závažné vlivy (včetně sekundárních, synergických, kumulativních, krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých, trvalých a přechodných, pozitivních a negativních vlivů) navrhovaných variant koncepce na životní prostředí

6.1 Hodnocení strategických cílů SUR ÚK

Pro zjištění, zda SUR ÚK může při realizaci mít závažné vlivy na životní prostředí, bylo provedeno hodnocení jednotlivých navržených strategických cílů vzhledem k referenčním cílům (stanoveným v rámci SEA, viz Kapitola 5), tj. zda a jakým způsobem strategické cíle SUR ÚK přispívají (či nikoliv) k naplňování referenčních cílů. Pro hodnocení bylo použito následující stupnice:

- 2 potenciálně velmi negativní vliv,
- 1 potenciálně negativní vliv,
- 0 nemá žádný potenciální vliv,
- +1 potenciálně pozitivní vliv,
- +2 potenciálně velmi pozitivní vliv,
- ? hodnocení nelze provést vzhledem k nejistotám nebo nedostatku informací

Způsob hodnocení:

Hodnocení strategických cílů bere v úvahu i příslušná navržená opatření pro jejich realizaci. Lze předpokládat, že podpora opatření nebude poskytována pouze z prostředků EU, např. SAPARD, strukturální a kohezní fondy atd., ale i jinými formami podpory, např. poskytováním provozních povolení, prostředků z krajského rozpočtu, SPŽP a pod. Proto se nelze domnívat, že nemohou nastat negativní dopady (např. rozvoj malého a středního podnikání nebo turistických služeb), pokud nebudou uplatněna stejně přísná environmentální kritéria jako při financování z výše uvedených fondů EU. Při hodnocení byly zvažena maximální možná environmentální rizika, která mohou při realizaci konkrétních projektů v rámci strategických cílů a opatření nastat. Pro předcházení těchto případných rizik jsou navrženy podmínky pro jejich realizaci.

Všechny strategické cíle navržené SUR ÚK byly vyhodnoceny vzhledem k referenčním cílům ochrany životního prostředí pomocí matic v programu MS Excel. Hodnocení ukázalo, že převážná většina navrhovaných strategických cílů nebude mít negativní dopady na životní prostředí, naopak velká část přinese zlepšení stavu životního prostředí.

V níže uvedených tabulkách je podrobné hodnocení těch strategických cílů, u kterých byly identifikovány potenciální negativní vlivy (s vysvětlujícím komentářem k hodnocení). Zároveň byla u těchto strategických cílů navržena jejich reformulace a podmínky realizace příslušných opatření.

Strategický cíl:		
Zvýšit podíl malých a středních podniků na celkovém HDP Ústeckého kraje do r. 2020.		
Referenční cíle ochrany životního prostředí a zdraví obyvatel	Hodnocení možných vlivů	Komentář
1. Zastavit pokles biodiversity, chránit význačné biotopy včetně mokřadů, omezit šíření agresivních živočišných a rostlinných druhů.	0	
2. Zlepšovat stav povrchových a podzemních vod včetně zdrojů zdravotně nezávadné pitné vody.	0	
3. Racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie (snižování energetické a surovinové náročnosti), zvyšovat podíl zdrojů obnovitelných, energeticky a materiálově využívat odpadní proudy.	0	
4. Nahrazovat toxické suroviny a materiály, omezovat vznik nebezpečných odpadů a jejich vliv na životní prostředí a zdraví (např. zaváděním BAT).	0	
5. Omezovat průmyslová rizika, zabezpečit informovanost veřejnosti o těchto rizicích, zejména tam, kde provozy bezprostředně souvisejí s obytnou zónou, chránit obyvatelstvo před únikem chemických látek, které působí poškození zdraví nebo obtěžování, včetně zápachu.	0	
6. Omezovat emise prioritních chemických polutantů a tím i jejich vliv na životní prostředí a lidské zdraví (včetně nezávadnosti potravin).	0	
7. Snižovat rozlohu území s překročenými kritickými zátěžemi (ovzduší, voda, půda, hluk atd.), zejména snižováním dopravní zátěže.	-1	Výstavba nových provozů může negativně ovlivnit prostředí zejména v sídlech (hluk, zvýšená dopravní zátěž)
8. Zvyšovat rozlohu území s environmentálně příznivým využíváním (ekologické zemědělství, rekreační městské a příměstské oblasti, zóny ticha, lázeňství a pod.).	-1	Výstavba nových provozů může negativně ovlivnit prostředí zejména v sídlech (hluk, zvýšená dopravní zátěž)
9. Omezovat degradaci půdy (acidifikace, vodní a větrná eroze, kontaminace prioritními polutanty).	0	
10. Zastavit zhoršování stavu lesů a zvýšit biodiverzitu produkčních lesů.	0	
11. Chránit krajinný ráz a kulturní dědictví, lépe využívat kulturní památky.	0	

12. Zlepšovat stav sídel (omezovat dopravu v městských centrech, pečovat o veřejná prostranství, zvyšovat rozlohu a pečovat o městskou zeleň).	-1	SMEs jsou mimo přísnou kontrolu a tlaky na zavádění BAT (viz IPPC) a mohou na jednotku produkce mít negativnější dopad na životní prostředí, než velké podniky regulované IPPC
13. Předcházet negativním účinkům živelných událostí, krizových situací a havárií na lidské zdraví, sídla a krajinu.	0	
14. Snižovat regionální a globální znečištění ovzduší (skleníkové plyny, látky poškozující ochrannou ozónovou vrstvu, přeshraniční transport polutantů), omezovat vliv lokálního znečištění na lidské zdraví.	0	
15. Posilovat environmentálně odpovědné chování občanů, zejména podnikatelů a pracovníků veřejné správy.	0	
16. Zlepšit kvalitu vnitřního ovzduší ve stávajících i nových budovách a přispět tak k prevenci onemocnění, zlepšení zdraví a spokojenosti obyvatel.	0	
17. Zvyšovat informovanost veřejnosti o zdravém životním stylu (skladba stravy, návykové látky, pohyb a cvičení).	0	
Návrh reformulace a doplnění:		
Návrh podmínek pro realizaci: Při umísťování nových provozů zvážit i nárůst dopravní zátěže v přilehlém okolí. V případě významných negativních dopadů na obyvatelstvo (zejména hluk) povolit realizace provozu pouze za podmínky realizace příslušných opatření na snížení negativních dopadů. SMEs využívající prioritní polutanty (emise do ovzduší, vody a odpady) by neměly mít provozovny v centrech měst a mimo určené zóny (s výhodou průmyslové zóny s ČOV, sběrem odpadů atd.). Přednostně by měly být z rozpočtu kraje podporovány podniky s environmentálně šetrnou výrobou.		

Strategický cíl:		
Zvýšit podíl zaměstnanosti malých a středních podniků na celkové zaměstnanosti do r. 2020.		
Referenční cíle ochrany životního prostředí a zdraví obyvatel	Hodnocení možných vlivů	Komentář
1. Zastavit pokles biodiversity, chránit význačné biotopy včetně mokřadů, omezit šíření agresivních živočišných a rostlinných druhů.	0	
2. Zlepšovat stav povrchových a podzemních vod včetně zdrojů zdravotně nezávadné pitné vody.	0	
3. Racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie (snížování energetické a surovinové náročnosti), zvyšovat podíl zdrojů obnovitelných, energeticky a materiálově využívat odpadní proudy.	0	
4. Nahrazovat toxické suroviny a materiály, omezovat vznik nebezpečných odpadů a jejich vliv na životní prostředí a zdraví (např. zaváděním BAT).	0	

5. Omezovat průmyslová rizika, zabezpečit informovanost veřejnosti o těchto rizicích, zejména tam, kde provozy bezprostředně souvisejí s obytnou zónou, chránit obyvatelstvo před únikem chemických látek, které působí poškození zdraví nebo obtěžování, včetně zápachu.	0	
6. Omezovat emise prioritních chemických polutantů a tím i jejich vliv na životní prostředí a lidské zdraví (včetně nezávadnosti potravin).	0	
7. Snižovat rozlohu území s překročenými kritickými zátěžemi (ovzduší, voda, půda, hluk atd.), zejména snižováním dopravní zátěže.	-1	Výstavba nových provozů může negativně ovlivnit prostředí zejména v sídlech (hluk, zvýšená dopravní zátěž)
8. Zvyšovat rozlohu území s environmentálně příznivým využíváním (ekologické zemědělství, rekreační městské a příměstské oblasti, zóny ticha, lázeňství a pod.).	-1	Výstavba nových provozů může negativně ovlivnit prostředí zejména v sídlech (hluk, zvýšená dopravní zátěž)
9. Omezovat degradaci půdy (acidifikace, vodní a větrná eroze, kontaminace prioritními polutanty).	0	
10. Zastavit zhoršování stavu lesů a zvýšit biodiverzitu produkčních lesů.	0	
11. Chránit krajinný ráz a kulturní dědictví, lépe využívat kulturní památky.	0	
12. Zlepšovat stav sídel (omezovat dopravu v městských centrech, pečovat o veřejná prostranství, zvyšovat rozlohu a pečovat o městskou zeleň).	-1	SMEs jsou mimo přísnou kontrolu a tlaky na zavádění BAT (viz IPPC) a mohou na jednotku produkce mít negativnější dopad na životní prostředí, než velké podniky regulované IPPC
13. Předcházet negativním účinkům živelných událostí, krizových situací a havárií na lidské zdraví, sídla a krajinu.	0	
14. Snižovat regionální a globální znečištění ovzduší (skleníkové plyny, látky poškozující ochrannou ozónovou vrstvu, přeshraniční transport polutantů), omezovat vliv lokálního znečištění na lidské zdraví.	0	
15. Posilovat environmentálně odpovědné chování občanů, zejména podnikatelů a pracovníků veřejné správy.	0	
16. Zlepšit kvalitu vnitřního ovzduší ve stávajících i nových budovách a přispět tak k prevenci onemocnění, zlepšení zdraví a spokojenosti obyvatel.	0	
17. Zvyšovat informovanost veřejnosti o zdravém životním stylu (skladba stravy, návykové látky, pohyb a cvičení).	0	
Návrh reformulace a doplnění:		

Návrh podmínek pro realizaci: Při umísťování nových provozů zvážit i nárůst dopravní zátěže v přílehlém okolí. V případě významných negativních dopadů na obyvatelstvo (zejména hluk) povolit realizace provozu pouze za podmínky realizace příslušných opatření na snížení negativních dopadů. SMEs využívající prioritní polutanty (emise do ovzduší, vody a odpady) by neměly mít provozovny v centrech měst a mimo určené zóny (s výhodou průmyslové zóny s ČOV, sběrem odpadů atd.). Přednostně by měly být z rozpočtu kraje podporovány podniky s environmentálně šetrnou výrobou.

Strategický cíl:		
Zvýšit podíl malých a středních podniků na 200 na 1000 obyvatel do r. 2020.		
Referenční cíle ochrany životního prostředí a zdraví obyvatel	Hodnocení možných vlivů	Komentář
1. Zastavit pokles biodiversity, chránit význačné biotopy včetně mokřadů, omezit šíření agresivních živočišných a rostlinných druhů.	0	
2. Zlepšovat stav povrchových a podzemních vod včetně zdrojů zdravotně nezávadné pitné vody.	0	
3. Racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie (snížování energetické a surovinové náročnosti), zvyšovat podíl zdrojů obnovitelných, energeticky a materiálově využívat odpadní proudy.	0	
4. Nahrazovat toxické suroviny a materiály, omezovat vznik nebezpečných odpadů a jejich vliv na životní prostředí a zdraví (např. zaváděním BAT).	0	
5. Omezovat průmyslová rizika, zabezpečit informovanost veřejnosti o těchto rizicích, zejména tam, kde provozy bezprostředně souvisejí s obytnou zónou, chránit obyvatelstvo před únikem chemických látek, které působí poškození zdraví nebo obtěžování, včetně zápachu.	0	
6. Omezovat emise prioritních chemických polutantů a tím i jejich vliv na životní prostředí a lidské zdraví (včetně nezávadnosti potravin).	0	
7. Snížovat rozlohu území s překročenými kritickými zátěžemi (ovzduší, voda, půda, hluk atd.), zejména snížováním dopravní zátěže.	-1	Výstavba nových provozů může negativně ovlivnit prostředí zejména v sídlech (hluk, zvýšená dopravní zátěž)
8. Zvyšovat rozlohu území s environmentálně příznivým využíváním (ekologické zemědělství, rekreační městské a příměstské oblasti, zóny ticha, lázeňství a pod.).	-1	Výstavba nových provozů může negativně ovlivnit prostředí zejména v sídlech (hluk, zvýšená dopravní zátěž)
9. Omezovat degradaci půdy (acidifikace, vodní a větrná eroze, kontaminace prioritními polutanty).	0	
10. Zastavit zhoršování stavu lesů a zvýšit biodiverzitu produkčních lesů.	0	

11. Chránit krajinný ráz a kulturní dědictví, lépe využívat kulturní památky.	0	
12. Zlepšovat stav sídel (omezovat dopravu v městských centrech, pečovat o veřejná prostranství, zvyšovat rozlohu a pečovat o městskou zeleň).	-1	SMEs jsou mimo přísnou kontrolu a tlaky na zavádění BAT (viz IPPC) a mohou na jednotku produkce mít negativnější dopad na životní prostředí, než velké podniky regulované IPPC
13. Předcházet negativním účinkům živelných událostí, krizových situací a havárií na lidské zdraví, sídla a krajinu.	0	
14. Snižovat regionální a globální znečištění ovzduší (skleníkové plyny, látky poškozující ochrannou ozónovou vrstvu, přeshraniční transport polutantů), omezovat vliv lokálního znečištění na lidské zdraví.	0	
15. Posilovat environmentálně odpovědné chování občanů, zejména podnikatelů a pracovníků veřejné správy.	0	
16. Zlepšit kvalitu vnitřního ovzduší ve stávajících i nových budovách a přispět tak k prevenci onemocnění, zlepšení zdraví a spokojenosti obyvatel.	0	
17. Zvyšovat informovanost veřejnosti o zdravém životním stylu (skladba stravy, návykové látky, pohyb a cvičení).	0	
Návrh reformulace a doplnění:		
Návrh podmínek pro realizaci: Při umísťování nových provozů zvážit i nárůst dopravní zátěže v přilehlém okolí. V případě významných negativních dopadů na obyvatelstvo (zejména hluk) povolit realizace provozu pouze za podmínky realizace příslušných opatření na snížení negativních dopadů. SMEs využívající prioritní polutanty (emise do ovzduší, vody a odpady) by neměly mít provozovny v centrech měst a mimo určené zóny (s výhodou průmyslové zóny s ČOV, sběrem odpadů atd.). Přednostně by měly být z rozpočtu kraje podporovány podniky s environmentálně šetrnou výrobou.		

Strategický cíl:		
Zvýšit podíl investic do zemědělství z celkových investic v kraji do r. 2020.		
Referenční cíle ochrany životního prostředí a zdraví obyvatel	Hodnocení možných vlivů	Komentář
1. Zastavit pokles biodiversity, chránit význačné biotopy včetně mokřadů, omezit šíření agresivních živočišných a rostlinných druhů.	-1	Intenzivní zemědělská výroba má negativní vliv na biodiverzitu.
2. Zlepšovat stav povrchových a podzemních vod včetně zdrojů zdravotně nezávadné pitné vody.	-1	Při intenzivní zemědělské výrobě (velkochovy) může docházet ke znečištění podzemních vod
3. Racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie (snížování energetické a surovinové náročnosti), zvyšovat podíl zdrojů obnovitelných, energeticky a materiálově využívat odpadní proudy.	0	

4. Nahrazovat toxické suroviny a materiály, omezovat vznik nebezpečných odpadů a jejich vliv na životní prostředí a zdraví (např. zaváděním BAT).	0	
5. Omezovat průmyslová rizika, zabezpečit informovanost veřejnosti o těchto rizicích, zejména tam, kde provozy bezprostředně souvisejí s obytnou zónou, chránit obyvatelstvo před únikem chemických látek, které působí poškození zdraví nebo obtěžování, včetně zápachu.	0	
6. Omezovat emise prioritních chemických polutantů a tím i jejich vliv na životní prostředí a lidské zdraví (včetně nezávadnosti potravin).	0	
7. Snižovat rozlohu území s překročenými kritickými zátěžemi (ovzduší, voda, půda, hluk atd.), zejména snižováním dopravní zátěže.	0	
8. Zvyšovat rozlohu území s environmentálně příznivým využíváním (ekologické zemědělství, rekreační městské a příměstské oblasti, zóny ticha, lázeňství a pod.).	0	
9. Omezovat degradaci půdy (acidifikace, vodní a větrná eroze, kontaminace prioritními polutanty).	-1	Při nesprávném zemědělském hospodaření může docházet k zvyšování rizika erozí půdy.
10. Zastavit zhoršování stavu lesů a zvýšit biodiverzitu produkčních lesů.	0	
11. Chránit krajinný ráz a kulturní dědictví, lépe využívat kulturní památky.	0	
12. Zlepšovat stav sídel (omezovat dopravu v městských centrech, pečovat o veřejná prostranství, zvyšovat rozlohu a pečovat o městskou zeleně).	0	
13. Předcházet negativním účinkům živelných událostí, krizových situací a havárií na lidské zdraví, sídla a krajinu.	0	
14. Snižovat regionální a globální znečištění ovzduší (skleníkové plyny, látky poškozující ochrannou ozónovou vrstvu, přeshraniční transport polutantů), omezovat vliv lokálního znečištění na lidské zdraví.	0	
15. Posilovat environmentálně odpovědné chování občanů, zejména podnikatelů a pracovníků veřejné správy.	0	
16. Zlepšit kvalitu vnitřního ovzduší ve stávajících i nových budovách a přispět tak k prevenci onemocnění, zlepšení zdraví a spokojenosti obyvatel.	0	
17. Zvyšovat informovanost veřejnosti o zdravém životním stylu (skladba stravy, návykové látky, pohyb a cvičení).	0	
Návrh reformulace a doplnění:		
Návrh podmínek pro realizaci: Investice musí směřovat mimo oblasti s zachovalou přírodní složkou pokud se přímo netýkají eko-zemědělství. U zemědělských subjektů, které jsou středními nebo velkými zdroji znečišťování, by podpora měla směřovat do subjektů hospodařících v souladu se zásadami správné zemědělské praxe.		

Strategický cíl:		
Zvýšit podíl subjektů zpracovatelského průmyslu se sídlem v Ústeckém kraji z celkového počtu ekonomických subjektů na 13,5 % do r. 2000.		
Referenční cíle ochrany životního prostředí a zdraví obyvatel	Hodnocení možných vlivů	Komentář
1. Zastavit pokles biodiversity, chránit význačné biotopy včetně mokřadů, omezit šíření agresivních živočišných a rostlinných druhů.	0	
2. Zlepšovat stav povrchových a podzemních vod včetně zdrojů zdravotně nezávadné pitné vody.	0	
3. Racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie (snižování energetické a surovinové náročnosti), zvyšovat podíl zdrojů obnovitelných, energeticky a materiálově využívat odpadní proudy.	0	
4. Nahrazovat toxické suroviny a materiály, omezovat vznik nebezpečných odpadů a jejich vliv na životní prostředí a zdraví (např. zaváděním BAT).	0	
5. Omezovat průmyslová rizika, zabezpečit informovanost veřejnosti o těchto rizicích, zejména tam, kde provozy bezprostředně souvisejí s obytnou zónou, chránit obyvatelstvo před únikem chemických látek, které působí poškození zdraví nebo obtěžování, včetně zápachu.	0	
6. Omezovat emise prioritních chemických polutantů a tím i jejich vliv na životní prostředí a lidské zdraví (včetně nezávadnosti potravin).	0	
7. Snižovat rozlohu území s překročenými kritickými zátěžemi (ovzduší, voda, půda, hluk atd.), zejména snižováním dopravní zátěže.	-1	Výstavba nových provozů může negativně ovlivnit prostředí (hluk, zvýšená dopravní zátěž)
8. Zvyšovat rozlohu území s environmentálně příznivým využíváním (ekologické zemědělství, rekreační městské a příměstské oblasti, zóny ticha, lázeňství a pod.).	-1	Výstavba nových provozů může negativně ovlivnit prostředí (hluk, zvýšená dopravní zátěž)
9. Omezovat degradaci půdy (acidifikace, vodní a větrná eroze, kontaminace prioritními polutanty).	0	
10. Zastavit zhoršování stavu lesů a zvýšit biodiverzitu produkčních lesů.	0	
11. Chránit krajinný ráz a kulturní dědictví, lépe využívat kulturní památky.	0	
12. Zlepšovat stav sídel (omezovat dopravu v městských centrech, pečovat o veřejná prostranství, zvyšovat rozlohu a pečovat o městskou zeleň).	-1	Výstavba nových provozů může negativně ovlivnit prostředí v sídlech (hluk, zvýšená dopravní zátěž)
13. Předcházet negativním účinkům živelných událostí, krizových situací a havárií na lidské zdraví, sídla a krajinu.	0	

14.Snižovat regionální a globální znečištění ovzduší (skleníkové plyny, látky poškozující ochrannou ozónovou vrstvu, přeshraniční transport polutantů), omezovat vliv lokálního znečištění na lidské zdraví.	0	
15.Posilovat environmentálně odpovědné chování občanů, zejména podnikatelů a pracovníků veřejné správy.	0	
16.Zlepšit kvalitu vnitřního ovzduší ve stávajících i nových budovách a přispět tak k prevenci onemocnění, zlepšení zdraví a spokojenosti obyvatel.	0	
17.Zvyšovat informovanost veřejnosti o zdravém životním stylu (skladba stravy, návykové látky, pohyb a cvičení).	0	
Návrh reformulace a doplnění:		
Návrh podmínek pro realizaci: Případnou výstavbu nových provozů přednostně realizovat v areálech bývalých průmyslových provozů („brownfields“). Při umísťování nových provozů zvážit i nárůst dopravní zátěže v přilehlém okolí.		

Strategický cíl:		
Zvýšit podíl investic do cestovního ruchu z celkových investic v kraji do r. 2020.		
Referenční cíle ochrany životního prostředí a zdraví obyvatel	Hodnocení možných vlivů	Komentář
1. Zastavit pokles biodiversity, chránit význačné biotopy včetně mokřadů, omezit šíření agresivních živočišných a rostlinných druhů.	-1	Zvýšený pohyb (cyklo)turistů v přírodně cenných územích může působit poškození (ničení vegetace, erozní rýhy a pod.).
2. Zlepšovat stav povrchových a podzemních vod včetně zdrojů zdravotně nezávadné pitné vody.	0	
3. Racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie (snižování energetické a surovinové náročnosti), zvyšovat podíl zdrojů obnovitelných, energeticky a materiálově využívat odpadní proudy.	0	
4. Nahrazovat toxické suroviny a materiály, omezovat vznik nebezpečných odpadů a jejich vliv na životní prostředí a zdraví (např. zaváděním BAT).	0	
5. Omezovat průmyslová rizika, zabezpečit informovanost veřejnosti o těchto rizicích, zejména tam, kde provozy bezprostředně souvisejí s obytnou zónou, chránit obyvatelstvo před únikem chemických látek, které působí poškození zdraví nebo obtěžování, včetně zápachu.	0	
6. Omezovat emise prioritních chemických polutantů a tím i jejich vliv na životní prostředí a lidské zdraví (včetně nezávadnosti potravin).	0	
7. Snížovat rozlohu území s překročenými kritickými zátěžemi (ovzduší, voda, půda, hluk atd.), zejména snižováním dopravní zátěže.	0	

8. Zvyšovat rozlohu území s environmentálně příznivým využíváním (ekologické zemědělství, rekreační městské a příměstské oblasti, zóny ticha, lázeňství a pod.).	-1	Zvýšení počtu návštěvníků může znamenat snížení atraktivity území
9. Omezovat degradaci půdy (acidifikace, vodní a větrná eroze, kontaminace prioritními polutanty).	-1	Zvýšený pohyb návštěvníků v přírodně cenných územích přispěje k erozní zátěži půdy.
10. Zastavit zhoršování stavu lesů a zvýšit biodiverzitu produkčních lesů.	-1	Zvýšený pohyb (cyklo)turistů v přírodně cenných územích může působit poškození (ničení vegetace, erozní rýhy a pod.).
11. Chránit krajinný ráz a kulturní dědictví, lépe využívat kulturní památky.	+2	
12. Zlepšovat stav sídel (omezovat dopravu v městských centrech, pečovat o veřejná prostranství, zvyšovat rozlohu a pečovat o městskou zeleň).	0	
13. Předcházet negativním účinkům živelných událostí, krizových situací a havárií na lidské zdraví, sídla a krajinu.	0	
14. Snižovat regionální a globální znečištění ovzduší (skleníkové plyny, látky poškozující ochrannou ozónovou vrstvu, přeshraniční transport polutantů), omezovat vliv lokálního znečištění na lidské zdraví.	0	
15. Posilovat environmentálně odpovědné chování občanů, zejména podnikatelů a pracovníků veřejné správy.	+1	
16. Zlepšit kvalitu vnitřního ovzduší ve stávajících i nových budovách a přispět tak k prevenci onemocnění, zlepšení zdraví a spokojenosti obyvatel.	0	
17. Zvyšovat informovanost veřejnosti o zdravém životním stylu (skladba stravy, návykové látky, pohyb a cvičení).	0	
Návrh reformulace a doplnění: Zvýšit podíl investic do udržitelných forem cestovního ruchu z celkových investic v kraji do roku 2020.		
Návrh podmínek pro realizaci: Rozvoj cestovního ruchu by měl směřovat zejména mimo oblasti environmentálně významné se zachovalou přírodní složkou. Environmentálně šetrná turistika je zejména ta, při níž nedochází ke koncentraci turistického ruchu v několika atraktivních a dopravně přístupných lokalitách. Vysoká koncentrace turistických služeb vede k deformaci místní ekonomiky, která je neúměrně závislá na sezónních příjmech z turistického ruchu. Sezónní zvýšení populace vytváří problémy s TKO a čištěním odpadních vod atd. Doporučujeme proto podporovat zejména menší poskytovatele v oblastech, kde je stále dobrý absorpční potenciál pro tuto zátěž.		

Strategický cíl:

Zvýšit lůžkovou kapacitu ubytovacích zařízení turistického ruchu na 1000 obyvatel do r. 2020.

Referenční cíle ochrany životního prostředí a zdraví obyvatel	Hodnocení možných vlivů	Komentář
---	-------------------------	----------

1. Zastavit pokles biodiversity, chránit význačné biotopy včetně mokřadů, omezit šíření agresivních živočišných a rostlinných druhů.	-1	Zvýšený pohyb (cyklo)turistů v přírodně cenných územích může působit poškození (ničení vegetace, erozní rýhy a pod.).
2. Zlepšovat stav povrchových a podzemních vod včetně zdrojů zdravotně nezávadné pitné vody.	0	
3. Racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie (snižování energetické a surovinové náročnosti), zvyšovat podíl zdrojů obnovitelných, energeticky a materiálově využívat odpadní proudy.	0	
4. Nahrazovat toxické suroviny a materiály, omezovat vznik nebezpečných odpadů a jejich vliv na životní prostředí a zdraví (např. zaváděním BAT).	0	
5. Omezovat průmyslová rizika, zabezpečit informovanost veřejnosti o těchto rizicích, zejména tam, kde provozy bezprostředně souvisejí s obytnou zónou, chránit obyvatelstvo před únikem chemických látek, které působí poškození zdraví nebo obtěžování, včetně zápachu.	0	
6. Omezovat emise prioritních chemických polutantů a tím i jejich vliv na životní prostředí a lidské zdraví (včetně nezávadnosti potravin).	0	
7. Snižovat rozlohu území s překročenými kritickými zátěžemi (ovzduší, voda, půda, hluk atd.), zejména snižováním dopravní zátěže.	0	
8. Zvyšovat rozlohu území s environmentálně příznivým využíváním (ekologické zemědělství, rekreační městské a příměstské oblasti, zóny ticha, lázeňství a pod.).	-1	Zvýšení počtu návštěvníků může znamenat snížení atraktivity území
9. Omezovat degradaci půdy (acidifikace, vodní a větrná eroze, kontaminace prioritními polutanty).	-1	Zvýšený pohyb návštěvníků v přírodně cenných územích přispěje k erozní zátěži půdy.
10. Zastavit zhoršování stavu lesů a zvýšit biodiverzitu produkčních lesů.	-1	Zvýšený pohyb (cyklo)turistů v přírodně cenných územích může působit poškození (ničení vegetace, erozní rýhy a pod.).
11. Chránit krajinný ráz a kulturní dědictví, lépe využívat kulturní památky.	+2	
12. Zlepšovat stav sídel (omezovat dopravu v městských centrech, pečovat o veřejná prostranství, zvyšovat rozlohu a pečovat o městskou zeleň).	0	
13. Předcházet negativním účinkům živelných událostí, krizových situací a havárií na lidské zdraví, sídla a krajinu.	0	

14. Snižovat regionální a globální znečištění ovzduší (skleníkové plyny, látky poškozující ochrannou ozónovou vrstvu, přeshraniční transport polutantů), omezovat vliv lokálního znečištění na lidské zdraví.	0	
15. Posilovat environmentálně odpovědné chování občanů, zejména podnikatelů a pracovníků veřejné správy.	+1	
16. Zlepšit kvalitu vnitřního ovzduší ve stávajících i nových budovách a přispět tak k prevenci onemocnění, zlepšení zdraví a spokojenosti obyvatel.	0	
17. Zvyšovat informovanost veřejnosti o zdravém životním stylu (skladba stravy, návykové látky, pohyb a cvičení).	0	
Návrh reformulace a doplnění:		
<p>Návrh podmínek pro realizaci: Rozvoj ubytovacích kapacit musí být realizován souběžně s podporou environmentálně šetrných způsobů dopravy do konkrétních lokalit a s informační kampaní o chování návštěvníků k životnímu prostředí. Vysoká koncentrace turistických služeb vede k deformaci místní ekonomiky, která je neúměrně závislá na sezónních příjmech z turistického ruchu. Sezónní zvýšení populace vytváří problémy s TKO a čištěním odpadních vod atd. Doporučujeme proto podporovat zejména menší poskytovatele v oblastech, kde je stále dobrý absorpční potenciál pro tuto zátěž.</p>		

Strategický cíl:		
Dobudovat a zkvalitnit systém cyklotras v Ústeckém kraji do r. 2020.		
Referenční cíle ochrany životního prostředí a zdraví obyvatel	Hodnocení možných vlivů	Komentář
1. Zastavit pokles biodiversity, chránit význačné biotopy včetně mokřadů, omezit šíření agresivních živočišných a rostlinných druhů.	-1	Zvýšený pohyb cykloturistů v přírodně cenných územích mimo cyklotrasy může působit poškození (ničení vegetace, erozní rýhy a pod.).
2. Zlepšovat stav povrchových a podzemních vod včetně zdrojů zdravotně nezávadné pitné vody.	0	
3. Racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie (snížování energetické a surovinové náročnosti), zvyšovat podíl zdrojů obnovitelných, energeticky a materiálově využívat odpadní proudy.	+1	
4. Nahrazovat toxické suroviny a materiály, omezovat vznik nebezpečných odpadů a jejich vliv na životní prostředí a zdraví (např. zaváděním BAT).	0	
5. Omezovat průmyslová rizika, zabezpečit informovanost veřejnosti o těchto rizicích, zejména tam, kde provozy bezprostředně sousedí s obytnou zónou, chránit obyvatelstvo před únikem chemických látek, které působí poškození zdraví nebo obtěžování, včetně zápachu.	0	
6. Omezovat emise prioritních chemických polutantů a tím i jejich vliv na životní prostředí a lidské zdraví (včetně nezávadnosti potravin).	+1	

7. Snižovat rozlohu území s překročenými kritickými zátěžemi (ovzduší, voda, půda, hluk atd.), zejména snižováním dopravní zátěže.	0	
8. Zvyšovat rozlohu území s environmentálně příznivým využíváním (ekologické zemědělství, rekreační městské a příměstské oblasti, zóny ticha, lázeňství a pod.).	+1	
9. Omezovat degradaci půdy (acidifikace, vodní a větrná eroze, kontaminace prioritními polutanty).	0	
10. Zastavit zhoršování stavu lesů a zvýšit biodiverzitu produkčních lesů.	0	
11. Chránit krajinný ráz a kulturní dědictví, lépe využívat kulturní památky.	+1	
12. Zlepšovat stav sídel (omezovat dopravu v městských centrech, pečovat o veřejná prostranství, zvyšovat rozlohu a pečovat o městskou zeleň).	+1	
13. Předcházet negativním účinkům živelných událostí, krizových situací a havárií na lidské zdraví, sídla a krajinu.	0	
14. Snižovat regionální a globální znečištění ovzduší (skleníkové plyny, látky poškozující ochrannou ozónovou vrstvu, přeshraniční transport polutantů), omezovat vliv lokálního znečištění na lidské zdraví.	+2	
15. Posilovat environmentálně odpovědné chování občanů, zejména podnikatelů a pracovníků veřejné správy.	+2	
16. Zlepšit kvalitu vnitřního ovzduší ve stávajících i nových budovách a přispět tak k prevenci onemocnění, zlepšení zdraví a spokojenosti obyvatel.	0	
17. Zvyšovat informovanost veřejnosti o zdravém životním stylu (skladba stravy, návykové látky, pohyb a cvičení).	+1	
Návrh reformulace a doplnění:		
Návrh podmínek pro realizaci: Plánování a realizaci nových cyklostezek je nutné provádět ve spolupráci s orgány ochrany přírody a respektovat jejich požadavky, zejména z hlediska vedení tras mimo chráněných území a lokalit, popřípadě jejich požadavky na realizaci příslušných opatření k zamezení či snížení dopadů na biodiverzitu.		

6.2 Hodnocení vlivů na složky životního prostředí

Jednotlivé strategické cíle navrhované v rámci SUR ÚK nemají charakter konkrétních opatření či aktivit. Vzhledem k nelze vyhodnotit jejich vlivy na jednotlivé složky životního prostředí. Konkrétní vlivy budou záviset na způsobu jejich realizace, tj. implementaci SUR ÚK – pro zjištění skutečných dopadů implementace SUR ÚK jsou navrženy ukazatele pro sledování plnění referenčních cílů ochrany životního prostředí. U konkrétních projektů většího rozsahu, které budou případně navrženy k realizaci v rámci SUR ÚK, lze předpokládat posouzení jejich vlivů na složky životního prostředí v rámci procesů EIA.

7. Plánované opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných negativních vlivů životní prostředí vyplývajících z provedení koncepce

Na základě hodnocení jednotlivých strategických cílů SUR ÚK vzhledem ke stanoveným referenčním cílům ochrany životního prostředí (viz Kap. 6) byly v opodstatněných případech navrženy podmínky realizace, které by měly být splněny při realizaci navržených opatření. Tyto podmínky jsou uvedeny pro jednotlivé strategické cíle opatření v hodnotících tabulkách (viz Kapitola 6).

8. Výčet důvodů pro výběr zkoumaných variant a popis, jak bylo posuzování provedeno, včetně případných problémů při shromažďování požadovaných údajů (např. technické nedostatky nebo nedostatečné know-how)

8.1 Výběr zkoumaných variant

SUR ÚK je předkládána jako jednovariantní. Při zpracovávání tohoto strategického materiálu byla v rámci pracovní skupiny vedena diskuse a byly zvažovány varianty optimálního řešení navrhovaných priorit, cílů a opatření. Alternativy mohou nastat při implementaci SUR ÚK, kdy budou vybírány konkrétní projekty a aktivity k realizaci. Vzhledem k tomu je nutné, aby při výběru projektů byla použita navržená kritéria pro výběr projektů (viz Kap. 10) a pro realizaci tak byly vybírány z hlediska životního prostředí co možná nejpříznivější projekty.

Vznikající verze strategie byly průběžně zveřejňovány na internetových stránkách předkladatele koncepce. Součástí přípravy SUR ÚK byla také propagační a informační kampaň na území kraje s cílem seznámit veřejnost se základními principy udržitelného rozvoje a s možnostmi zapojení se do přípravy strategie.

8.2 Popis provedení posouzení vlivů SUR ÚK na životní prostředí

Posouzení vlivů SUR ÚK na životní prostředí bylo provedeno v souladu se zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 93/2004 Sb. Dalším výchozím dokumentem je Metodika posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (MŽP, edice Planeta 7/2004).

Zpracovatelé SEA měli možnost účastnit se procesu přípravy SUR ÚK již od počátečních fází. Jednotlivé výstupy SEA tak mohly být zpracovány do SUR ÚK během jejího zpracování. Výchozími prvky posouzení byly:

- a) zpracování alternativní SWOT analýzy a scénářů možného vývoje jednotlivých oblastí udržitelného rozvoje pro Ústecký kraj
- b) stanovení referenčních cílů ochrany životního prostředí
- c) vyhodnocení vztahu navržených strategických cílů SUR ÚK vzhledem k referenčním cílům životního prostředí

Kroky posouzení vlivů SUR ÚK na životní prostředí:

- vyhodnocení jednotlivých zpracovávaných částí SUR ÚK (analytická část – část „Životní prostředí“, SWOT analýza, návrhová část);
- návrhy změn, úprav, reformulací a doplnění textu SUR ÚK, včetně návrhu úprav a doplnění navrhovaných priorit, strategických cílů a opatření;
- vyhodnocení navrhovaných strategických cílů SUR ÚK vzhledem ke stanoveným referenčním cílům ochrany životního prostředí;
- v opodstatněných případech stanovení podmínek realizace konkrétních záměrů;
- stanovení návrhu systému environmentálního hodnocení projektů a aktivit, které budou realizovány v rámci implementace SUR ÚK;
- návrh sledování skutečných vlivů implementace SUR ÚK na životní prostředí (monitoring).

8. 3. Problémy při shromažďování požadovaných údajů

Předkladatel a zpracovatel SUR ÚK poskytl zpracovateli SEA dostatečné množství relevantních údajů pro zpracování hodnocení.

9. Stanovení monitorovacích ukazatelů (indikátorů) vlivů koncepce na životní prostředí

9.1 Indikátory navržené v rámci SUR ÚK

V SUR ÚK byly navrženy ukazatele k jednotlivým dílčím cílům a dále stanovena celková sada ukazatelů. V rámci procesu SEA byly vyhodnoceny indikátory pro oblast životního prostředí (environmentální pilíř).

Obecně je při výběru indikátorů nutno splnit následující kritéria:

- a) vztah k opatřením a trendům (relevance),
- b) přesnost a správnost,
- c) citlivost,
- d) dostupnost.

Lze doporučit co nejširší využití mezinárodně přijatých indikátorů (viz příloha), u kterých je většinou dostupná i metodika jejich výpočtu (měření). To je samozřejmě důležité nejen z hlediska relevance a citlivosti, ale zejména přesnosti a správnosti. Konečně je nutno vzít v úvahu i dostupnost, protože celá řada dat je již dostupná v rámci stávajícího statistického šetření na krajské úrovni. V takovém případě je lépe využít alternativní ukazatel a nezvyšovat náklady na získávání primárních dat (měření, statistické šetření). Dostupnost znamená, že data k indikátorům, umožňující jejich vyhodnocení, by měly být dostupné v relativně krátkém časovém intervalu (ne s mnohaletým zpožděním), aby bylo možné je uplatnit jako nástroj při rozhodování a jako poklad pro případnou revizi koncepce.

K ukazatelům (indikátorům) uvedeným v SUR ÚK byly v rámci SEA uplatněny následující připomínky:

- a) HDP doporučuje zpracovatel SEA uvádět v CZK (stálé ceny) pokud není jiný důvod, např. mezinárodní srovnávání.
- b) Zpracovatel SEA doporučuje sledovat celkové investice do ochrany životního prostředí i jejich strukturu (%), přičemž je nutno respektovat definici takových investic (metodika OECD, příp. MŽP).
- c) U ukazatelů, které se mění pomalu nebo se získávají ve větších intervalech (např. demografické údaje, obsah toxických kovů v půdě a sedimentech, změny biodiversity a pod.), by měl být uveden interval jejich sledování. U ostatních ukazatelů je předpokládán roční interval.
- d) Indikátory změny biodiversity a ochrany přírody jsou nedostatečné, doporučuje zpracovatel SEA využít indikátory DPSIR, jejichž metodiky jsou dostupné (viz příloha).

Dále doporučuje zpracovatel SEA zařazení následujících ukazatelů (v případě jejich dostupnosti na krajské úrovni), které vychází z prioritních problémů uváděných v přehledech o stavu životního prostředí Ústeckého kraje.

1. Celková plocha lesní a zemědělské půdy (% z celku) a nejdůležitější kategorie (opět %).
2. Plocha imisně poškozených lesních porostů (%)
3. Celková plocha brownfields jako % vztažená např. k roku 2000 (=100 %)
4. Celková plocha staveb na zelené louce jako % vztažená např. k roku 2000 (=100 %)
5. Spotřeba N a P hnojiv na ha zemědělské půdy

6. Plocha území NATURA 2000
7. Návštěvnost vybraných chráněných území („člověkodny“/rok)
8. Fragmentace volné krajiny (bez obytných a průmyslových aglomerací) dopravou (km komunikací/km²)
9. Kontaminované plochy (v ha)
10. Náklady na odstraňování starých zátěží (mil. CZK/rok)
11. Emise vybraných toxických kovů z průmyslových zdrojů (t/rok)
12. Relativní podíl toků nevyhovující jakosti povrchových vod (III. a IV. třída)
13. Absolutní množství vypouštěného BSK₅, N a P
14. Počet ČOV vybavených 3. stupněm (povinnost odstraňování N a P dle příslušné směrnice EU)
15. Jakost vody pro rekreaci ve volné přírodě (bathing waters) v ukazatelích vyžadovaných přísl. směrnicí EU
16. Celkový odběr vody a jeho struktura dle sektorů
17. Podíl podzemních vod ohrožených antropogenní kontaminací (% z celku)
18. Energetické využití odpadů (GJ/rok)
19. Celková výroba/spotřeba energie a její sektorová struktura
20. Podíl obnovitelných zdrojů na výrobě/spotřebě a jejich struktura (biomasa, hydro, větrná energie atd.)

9.2 Ukazatele pro sledování vlivů implementace SUR ÚK na životní prostředí

Pro sledování vlivů implementace SUR ÚK na životní prostředí doporučuje dále zpracovatel SEA využití navržených environmentálních kritérií pro výběr projektů (viz Kap. 10). Tento vztah je založen na předpokladu, že v rámci sledování těchto ukazatelů na úrovni kraje nelze dopady a zlepšení v důsledku implementace SUR ÚK odlišit od jiných intervencí. Je tedy nutné sledovat vlivy na stanovené ukazatele u jednotlivých projektů (na základě stanovených environmentálních kritérií) a jejich sumarizací tak odhadovat celkové dopady SUR ÚK na životní prostředí.

9.3 Systém sledování vlivů implementace SUR ÚK na životní prostředí

V rámci pravidelného hodnocení plnění SUR ÚK musí být prováděno sledování vlivů jeho realizace včetně vlivů na životní prostředí vzhledem k povinnosti z §10h zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 93/2004 Sb. (sledování a rozbor vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví). Ústecký kraj bude povinen zajistit sledování a rozbor vlivů schválené strategie na životní prostředí a veřejné zdraví. Pokud bude zjištěno, že provádění SUR ÚK má závažné negativní vlivy na životní prostředí nebo veřejné zdraví, bude předkladatel povinen zajistit přijetí opatření k odvrácení nebo zmírnění takových vlivů a informovat o tom Ministerstvo životního prostředí a dotčené správní úřady a současně rozhodnout o změně SUR ÚK.

Pro zajištění systému sledování skutečných vlivů koncepce na životní prostředí v rámci její implementace (monitoring) a zajištění dostupnosti výsledků monitoringu navrhuje SEA tým následující aktivity:

1. Realizovat navržený systém pro výběr projektů (viz Kap. 10), tj. při navrhování a schvalování projektů hodnotit všechny projekty pomocí navržených environmentálních kritérií a k realizaci doporučit ty projekty, které budou z hlediska životního prostředí nejpříjemnější.

2. Vytvořit www stránky pro SUR ÚK – je možné využít již existující www stránky k SUR ÚK na internetové adrese Ústeckého kraje. Na těchto stránkách pravidelně zveřejňovat informace o průběhu implementace SUR ÚK, tj. o navrhovaných, vybraných a realizovaných projektech, včetně jejich hodnocení dle environmentálních kritérií, a informovat o tom, jak byly splněny stanovené podmínky realizace.
3. Pravidelně (např. jednou za dva roky) vyhodnocovat celkový vliv implementace SUR ÚK na životní prostředí, tj. sumarizovat výsledky environmentálního hodnocení projektů schválených v rámci výběrových řízení a tuto souhrnnou zprávu uveřejňovat. Na základě této zprávy pak případně navrhnout aktualizaci SUR ÚK.

10. Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektů

10.1 Kritéria pro výběr projektů

Kritéria pro výběr projektů vycházejí z referenčních cílů ochrany životního prostředí. Hodnocení projektů dle navržených kritérií by mělo být prováděno jako nedílná součást rozhodování o schválení realizace nebo udělení finanční dotace konkrétnímu projektu v rámci SUR ÚK. Na základě hodnocení projektů dle environmentálních kritérií by měly být následně schváleny či doporučeny k realizaci ty projekty, které budou hodnoceny jako nejpříznivější z hlediska životního prostředí. Vzhledem k předpokládané rozmanitosti projektů, předkládaných a realizovaných v rámci implementace SUR ÚK, je vhodné pro jednotlivé priority (popřípadě pro jednotlivé strategické cíle) vybrat z níže uvedené sady pouze kritéria relevantní k hodnocenému projektu.

1. Zastavit pokles biodiversity, chránit význačné biotopy včetně mokřadů, omezit šíření agresivních živočišných a rostlinných druhů.
  - počet zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů
  - stav přírodních stanovišť (biotopů a ekosystémů)
  - nepůvodní (introdukované) agresivní druhy rostlin a živočichů
  - volné šíření a pohyb živočichů a rostlin v krajině
  - zvláště chráněná území, přírodní parky a významné krajinné prvky
2. Zlepšovat stav povrchových a podzemních vod včetně ochrany zdrojů zdravotně nezávadné pitné vody.
  - množství vypouštěných odpadních vod a jejich jakost dle příslušné legislativy a norem CSN EU (sumární BSK, CHSK, NL a pod.)
  - jakost povrchových vod měřená na státních profilech (třídy jakosti),
  - jakost povrchových a podzemních vod užívaných pro úpravu na pitnou vodu (základní ukazatele dle příslušných norem CSN EU)
  - počet obyvatel napojených na vodovodní a kanalizační systémy
3. Racionálně využívat neobnovitelné zdroje surovin a energie (snižování energetické a surovinové náročnosti), zvyšovat podíl zdrojů obnovitelných, energeticky a materiálově využívat odpadní proudy.
  - celková a měrná spotřeba energie (na jednotku HDP)
  - využití alternativních zdrojů (včetně např. bionafty) pro výrobu energie (% z celkové spotřeby paliv)
  - celková a měrná spotřeba neobnovitelných zdrojů surovin (t/na jednotku HDP)
  - množství recyklovaných odpadů (% ze spotřeby surovin)
  - množství separovaných komunálních odpadů (% z celkového množství)
4. Nahrazovat toxické suroviny a materiály, omezovat vznik nebezpečných odpadů a jejich vliv na životní prostředí a zdraví (např. zaváděním BAT).
  - produkce nebezpečných odpadů (tuny/rok)
  - separovaný sběr baterií, olejů, autovraků, lednic atd. (počet sběrných míst, % sběru)
5. Omezovat průmyslová rizika, zabezpečit informovanost veřejnosti o těchto rizicích, zejména tam, kde provozy bezprostředně souvisejí s obytnou zónou, chránit

- obyvatelstvo před únikem chemických látek, které působí poškození zdraví nebo obtěžování, včetně zápachu.
- sumární roční emise vybraných nebezpečných látek z velkých průmyslových zdrojů (IPPC)
  - obsah vybraných kovů a toxických látek v kalech z ČOV (% vzorků překračujících limity pro využití kalů jako hnojiva)
  - množství nebezpečných látek vypouštěných do povrchových vod (t/rok pro Hg, Cd, AOX příp. další)
  - dostupnost informací o možných rizicích provozu průmyslových výrobních zařízení pro zdraví obyvatel (počet havarijních plánů)
6. Omezovat emise prioritních chemických polutantů a tím i jejich vliv na životní prostředí a lidské zdraví (včetně nezávadnosti potravin).
- emise VOC
  - emise PAU/POPs
  - PM₁₀
  - emise vybraných zdravotně rizikových chemických prvků a sloučenin (např. kongenerů dioxinů atd.)
  - emise těžkých kovů do ovzduší, vody a půdy
7. Snižovat rozlohu území s překročenými kritickými zátěžemi (ovzduší, voda, půda, hluk atd.), zejména snižováním dopravní zátěže.
- rozloha území s překročenou kritickou zátěží z emisí SO₂
  - rozloha území s překročenou kritickou zátěží z emisí CO a PM₁₀
  - rozloha území s překročenou kritickou zátěží z emisí NO_x
  - hluková zátěž obyvatelstva
8. Zvyšovat rozlohu území s environmentálně příznivým využíváním (ekologické zemědělství, rekreační městské a příměstské oblasti, zóny ticha, lázeňství a pod.).
- rozloha půdy využívané pro ekologické zemědělství
  - rozloha území s nízkou hlukovou zátěží (% plochy městských aglomerací dle hlukových map)
9. Omezovat degradaci půdy (acidifikace, vodní a větrná eroze, kontaminace prioritními polutanty).
- rozloha území s půdou ohroženou větrnou erozí (% z rozlohy území kraje)
  - rozloha ploch ohrožených acidifikací (% z rozlohy území kraje)
10. Zastavit zhoršování stavu lesů a zvýšit biodiverzitu produkčních lesů.
- rozloha původních druhů dřevin (% z rozlohy území kraje)
  - rozloha smrkových monokultur (% z rozlohy území kraje)
11. Chránit krajinný ráz a kulturní dědictví, lépe využívat kulturní památky.
- délka revitalizovaných úseků malých toků
  - rozloha mokřadů
  - délka značených turistických tras a cyklotras
  - míra fragmentace krajiny
  - investice do zlepšení stavu kulturních památek

- přístupnost kulturních památek pro veřejnost
12. Zlepšovat stav sídel (omezovat dopravu v městských centrech, pečovat o veřejná prostranství, zvyšovat rozlohu a pečovat o městskou zeleň).
    - rozloha (%) a kvalita sídelní vegetace
    - propustnost sídel pro pěší, cyklisty a tělesně postižené (délka cyklistických tras v km, dostupnost MHD a zásobování),
    - využití (%) doposud nevyužívaných objektů a ploch v sídlech (tzv. „brownfields“)
  13. Předcházet negativním účinkům živelných událostí, krizových situací a havárií na lidské zdraví, sídla a krajinu.
    - ochrana před povodněmi (množství investic do opatření protipovodňové ochrany s využitím přirozených hydroekologických funkcí krajiny)
    - ochrana obyvatel před důsledky průmyslových havárií (počet havarijních plánů)
  14. Snižovat regionální a globální znečištění ovzduší (skleníkové plyny, látky poškozující ochrannou ozónovou vrstvu, přeshraniční transport polutantů), omezovat vliv lokálního znečištění na lidské zdraví
    - emise skleníkových plynů (emise v tis. tun CO₂ ekv)
  15. Posilovat environmentálně odpovědné chování občanů, zejména podnikatelů a pracovníků veřejné správy.
    - úroveň environmentálního vědomí občanů, veřejné správy nebo podnikatelů (dotazníková šetření)
    - zapojení veřejnosti do řešení případných environmentálně problematických aspektech projektu (míra aktivní účasti)
    - dosažitelnost informací o environmentálních aspektech projektu včetně informací o mimořádných situacích (počet návštěv serveru a pod.)
  16. Zlepšit kvalitu vnitřního ovzduší ve stávajících i nových budovách a přispět tak k prevenci onemocnění, zlepšení zdraví a spokojenosti obyvatel.
    - rozloha nekuřáckých ploch
    - koncentrace radonu, PM₁₀, vinylchloridu, formaldehydu a pod. v prostorách jeslí a školek
  17. Zvyšovat informovanost veřejnosti o zdravém životním stylu (skladba stravy, návykové látky, pohyb a cvičení).
    - úroveň povědomí veřejnosti o vlivem životního stylu na zdraví (dotazníková šetření)
    - počet obézních žáků základních škol (%)

Návrh hodnotícího formuláře pro environmentální hodnocení projektů

Hodnocení projektu z hlediska životního prostředí						
Název projektu:						
Je nutné posouzení vlivů projektu na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb.? - ANO - NE						
Je nutné posouzení vlivů projektu dle zákona č. 76/2002 Sb.? - ANO - NE						
Je nutné posouzení vlivů projektu dle zákona č. 114/1992 Sb.? - ANO - NE						
<i>(Pozn.: tyto údaje jsou pouze informativní a neslouží k hodnocení projektu)</i>						
Ukazatele pro hodnocení projektu (dle návrhu k jednotlivým referenčním cílům)	Jaký je vliv projektu na daný ukazatel? (pokud lze, uveďte kvantitativní údaje)					Zdůvodnění hodnocení
	-2	-1	0	+1	+2	
Životní prostředí:						
• výskyt a počet zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů						
• stav přírodních stanovišť (biotopů a ekosystémů)						
• nepůvodní (introdukované) agresivní druhy rostlin a živočichů						
• volné šíření a pohyb živočichů a rostlin v krajině						
• zvláště chráněná území, přírodní parky a významné krajinné prvky						
.....						
.....						
.....						
Závěrečné hodnocení projektu z hlediska životního prostředí:						
Další podmínky a doporučení pro realizaci projektu:						

Fáze hodnocení:

Před-projektové hodnocení

Je velmi důležité, aby předkladatelé projektů měli možnost seznámit se s hodnotícími kritérii již před zahájením zpracování projektové žádosti a mohli tak projekt upravit tak, aby obdržel co nejlepší hodnocení z hlediska jeho dopadů na životní prostředí. Zároveň by předkladatelé měli mít možnost konzultace s odpovědnými pracovníky Krajského úřadu Ústeckého kraje. Možnost před-projektového hodnocení povede ke zkvalitnění přípravy projektů a k úsporám finančních prostředků na zpracování projektové dokumentace. Hodnocení projektu z hlediska životního prostředí se provádí formou slovního hodnocení, tj. projekt *zvyšuje/snižuje* např. emise skleníkových plynů. V případě existujících kvantitativních údajů lze uvést i tyto informace.

Formální hodnocení při výběru projektů

Hodnocení dle navržených environmentálních kritérií provádí předkladatel projektu. Příslušný orgán Krajského úřadu Ústeckého kraje (odbor nebo výběrová komise), který bude zodpovědný za přidělení finanční dotace nebo za povolení projektu v rámci SUR ÚK, provede jeho kontrolu a na základě hodnocení doporučí/nedoporučí projekt ke schválení nebo navrhne jeho úpravy. Při hodnocení by měly být používány především kvantitativní údaje o možných vlivech projektu na jednotlivá environmentální kritéria. Na základě hodnocení může hodnotitel navrhnout změny či doplnění projektu a/nebo podmínky pro realizaci projektu. Při realizaci projektu by měla být prováděna kontrola dodržování a naplňování stanovených podmínek. Jejich nedodržení v průběhu realizace projektu může vést ke změně rozhodnutí o přidělení finančních prostředků na daný projekt.

10.2 Využití referenčních cílů a environmentálních kritérií u neprojektových opatření

Velká část opatření, navržených v SUR ÚK k realizaci pro dosažení strategických cílů, nemá charakter konkrétního projektu. Jako opatření jsou strategií navrhována např.:

- zpracování návazných krajských rozvojových dokumentů
- prosazování změn příslušné legislativy
- vytváření grantových schémat
- zajišťování potřebných finančních prostředků z rozpočtu kraje

V případě realizace těchto opatření by předkladatel SUR ÚK měl zajistit, aby v rámci zpracování příslušných dokumentů či návrhů legislativních změn byly respektovány relevantní cíle ochrany životního prostředí, tj.:

- Referenční cíle a kritéria pro výběr projektů mohou být využita v případných posouzeních vlivů návazných rozvojových dokumentů na životní prostředí (SEA).
- U návrhů legislativních změn by před jejich předložením k projednávání měl být vyhodnocen jejich soulad s environmentálními cíli (tzn. zda mohou přispět k jejich naplnění, nebo zda alespoň nejsou v rozporu s těmito cíli)
- U návrhů grantových schémat by relevantní environmentální kritéria měla být použita v systému hodnocení, výběru a sledování podporovaných projektů.

- Využití rozpočtových prostředků kraje by mělo být také sledováno s využitím environmentálních kritérií.

11. Vlivy koncepce na veřejné zdraví

Při hodnocení vlivů SUR ÚK byl využit předpoklad, že zdraví obyvatel je z velké podmíněno tzv. determinanty, tedy určujícími faktory. Jedním z významných determinantů je kvalita životního prostředí. Zlepšování stavu životního prostředí tedy bude mít pozitivní dopady na veřejné zdraví.

Pro vyhodnocení vlivů SUR ÚK na veřejné zdraví byl použit podobný přístup jako pro hodnocení vlivů na životní prostředí, tj:

1. na základě analýzy relevantních dokumentů a problémů v oblasti veřejného zdraví v Ústeckém kraji byly stanoveny referenční cíle ochrany veřejného zdraví.
  - relevantní dokumenty na národní úrovni jsou zejména Akční program zdraví a životního prostředí ČR a Strategie udržitelného rozvoje ČR
  - jedním z problémů v oblasti ochrany veřejného zdraví (nejen pro Ústecký kraj) je nárůst rizikových faktorů životního stylu
  - referenční cíl ochrany veřejného zdraví byl formulován jako „Zvyšovat informovanost veřejnosti o zdravém životním stylu (skladba stravy, návykové látky, pohyb a cvičení)“
2. referenční cíl ochrany veřejného zdraví byl spolu s referenčními cíli ochrany životního prostředí sestaveny do jedné výsledné sady referenčních cílů
3. pomocí matic byl vyhodnocen vztah SUR ÚK navrhovaných strategických cílů a referenčních cílů navržených v SEA
4. v případě identifikovaných možných negativních dopadů SUR ÚK na referenční cíle byly navrženy úpravy strategie
5. pro sledování dopadů implementace SUR ÚK na životní prostředí a veřejné zdraví byly pro jednotlivé referenční cíle byly navrženy kritéria výběru projektů
  - pro referenční cíl ochrany veřejného zdraví byly navrženy následující kritéria:
    - a) roveň povědomí veřejnosti o vlivem životního stylu na zdraví (dotazníková šetření)
    - b) počet obézních žáků zákl. škol (%)

Závěry hodnocení:

Na základě provedeného hodnocení lze konstatovat, že SUR ÚK nebude mít závažné negativní dopady na veřejné zdraví. Naopak část navrhovaných opatření v rámci strategie by měla přispět ke zlepšení zdraví obyvatel Ústeckého kraje.

12. Netechnické shrnutí výše uvedených údajů.

Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje (dále také „SUR ÚK“ nebo „strategie“) byla zpracována jako jedna ze dvou pilotních krajských strategií udržitelného rozvoje (spolu se Strategií udržitelného rozvoje Libereckého kraje) v rámci projektu Rozvojového programu Spojených národů (UNDP). Jedná se o koncepci na úrovni kraje a vzhledem k tomu je nutné posouzení jejích vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 93/2004 Sb.

Účelem procesu posouzení vlivů Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje na životní prostředí (dále také „SEA SUR ÚK“) je především vyhodnocení možných vlivů a dopadů strategie na životní prostředí a veřejné zdraví. Vzhledem charakteru strategie a jejímu zaměření také na problematiku ochrany životního prostředí, kdy lze předpokládat především pozitivní dopady implementace SUR ÚK na životní prostředí, je významnou součástí SEA také návrh systému monitoringu skutečných dopadů strategie během její implementace. Účelem monitoringu je zjistit, zda strategie skutečně přináší očekávané efekty pro životní prostředí, popřípadě zda v průběhu její implementace nenastaly nepředvídané negativní dopady na životní prostředí a veřejné zdraví.

SUR ÚK představuje základní koncepční dokument kraje pro koordinaci aktivit, směřujících k udržitelnému rozvoji regionu. Strategie stanovuje priority udržitelného rozvoje, které jsou dále rozpracovány do jednotlivých strategických cílů. Strategických cílů by mělo být dosaženo realizací navržených opatření.

Úvodním metodickým krokem SEA SUR ÚK byla analýza dokumentů na národní a regionální úrovni relevantních k SUR ÚK z hlediska životního prostředí a veřejného zdraví (Kapitola 1). Poté bylo provedeno hodnocení analýzy stavu životního prostředí, která byla zpracována v rámci strategie. SEA navrhnul doplnění některých údajů a úpravy struktury textu. V rámci SEA byly identifikovány hlavní problémy životního prostředí a veřejného zdraví pro území Ústeckého kraje. Pro stanovení možného vývoje životního prostředí bez provedení strategie byla SEA týmem zpracována alternativní SWOT analýza pro jednotlivé oblasti udržitelného rozvoje v Ústeckém kraji, tj. pro ekonomickou, sociální a environmentální oblast. Na základě této analýzy pak byl vytvořen alternativní scénář možného vývoje v jednotlivých oblastech udržitelného rozvoje včetně scénáře bez provedení koncepce. (Kapitola 2.). V kapitole 3 je uveden stručný přehled základních charakteristik životního prostředí v Ústeckém kraji a v kapitole 4 jsou pak vyjmenovány hlavní problémy v této oblasti. Na základě analýzy, SWOT analýzy, alternativních scénářů a s využitím relevantních dokumentů byla stanovena sada tzv. referenčních cílů ochrany životního prostředí a veřejného zdraví (Kapitola 5). Jednotlivé strategické cíle navrhované v SUR ÚK by měly v optimálním případě přispět k naplnění referenčních cílů, a z tohoto hlediska byly v rámci SEA SUR ÚK hodnoceny (Kapitola 6). Na základě provedeného hodnocení byly navrženy změny strategických cílů a doplnění opatření a stanoveny podmínky realizace pro konkrétní aktivity či záměry (Kapitola 7). Pro sledování skutečných vlivů SUR ÚK na životní prostředí a veřejné zdraví byla navržena sada indikátorů a stanoven systém pro sledování vlivů implementace strategie na životní prostředí a veřejné zdraví – monitoring (Kapitola 9). Z referenčních cílů ochrany životního prostředí a veřejného zdraví následně vychází kritéria pro hodnocení a výběr projektů z hlediska životního prostředí (Kapitola 10). Na základě hodnocení projektů dle těchto kritérií by měly být následně schváleny či doporučeny k realizaci ty projekty, které budou hodnoceny jako nejpříznivější z hlediska životního prostředí. V Kapitole 11 je popsán způsob hodnocení vlivů SUR ÚK na veřejné zdraví.

Z návrhu stanoviska SEA SUR ÚK vyplývá, že Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje nemá závažné negativní vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví. Zpracovatel SEA doporučuje realizovat navržený systém sledování skutečných dopadů implementace SUR ÚK na životní prostředí a veřejné zdraví a opodstatněných případech iniciovat aktualizaci strategie.

13. Souhrnné vypořádání vyjádření obdržených z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví

Proces posouzení vlivů SUR ÚK na životní prostředí probíhal souběžně s přípravou samotného strategického dokumentu. Zpracovatelé SEA se účastnili jednání pracovní skupiny pro SUR ÚK, které byla koordinována Krajským úřadem Ústeckého kraje ve spolupráci se zpracovatelem SUR ÚK. V rámci těchto jednání byly diskutovány jednotlivé kroky přípravy a obsah vznikajících částí strategie, a jejich výstupy a závěry jsou již zohledněny v předkládané strategii. Připomínky vznesené členy pracovní skupiny na jejích jednáních směřovaly výhradně k obsahu SUR ÚK a nejsou součástí souhrnného vypořádání v rámci vyhodnocení SEA.

14. Závěry a doporučení včetně návrhu stanoviska ke koncepci

Na základě provedeného posouzení vlivů Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje na životní prostředí lze konstatovat, že nebyly identifikovány závažné negativní vlivy SUR ÚK na životní prostředí a veřejné zdraví. Naopak lze předpokládat, že implementace SUR ÚK a plnění navržených cílů a priorit přispěje ke zkvalitnění životního prostředí na území Ústeckého kraje. Míra pozitivního vlivu bude záviset na účinnosti realizace navržených opatření.

Vzhledem k vysoké míře obecnosti SUR ÚK bude možné specifické vlivy na jednotlivé složky životního prostředí stanovit až při konkrétním typu aktivit či projektů. Proto se zpracovatelé SEA zaměřili na stanovení kritérií výběru projektů, jejichž použití by mělo zajistit realizaci aktivit či projektů v rámci SUR ÚK s maximálními možnými environmentálně příznivými dopady.

Zpracovatel SEA dále doporučuje zohlednit relevantní připomínky veřejnosti k SUR ÚK, které budou vzneseny v průběhu dalšího projednávání SUR ÚK podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů

Návrh stanoviska:

Zpracovatel SEA předkládá následující návrh závěrečného stanoviska:

Zpracovatel SEA navrhuje na základě posouzení vlivů SUR ÚK na životní prostředí souhlasné stanovisko.

Dále zpracovatel SEA doporučuje zavést navržený systém sledování vlivů SUR ÚK na životní prostředí a výsledky pravidelně zveřejňovat.

Stanovisko k hodnocení vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti dle §45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů:

Z provedeného hodnocení vyplývá, že posuzovaná koncepce Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje nebude mít negativní vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti za podmínky, že každé opatření, navržené ve Strategii udržitelného rozvoje Ústeckého kraje, bude realizováno s respektováním ochrany území evropsky významných lokalit a ptačích oblastí. Zpracovatel SEA navrhuje souhlasné stanovisko.

15. Přílohy

15.1 Připomínky a návrhy na změny a doplnění, uplatněné zpracovatelem SEA v rámci SEA SUR ÚK

Kapitola SUR ÚK	Doporučení SEA	Vypořádání připomínek – zpracovatel SUR ÚK
SWOT analýza, Ekonomický pilíř	Nedostatečné využívání „brownfields“ je zmíněno ve slabých stránkách, příležitostech i rizicích. Doporučujeme zařadit pouze do jedné části.	
SWOT analýza, Ekonomický pilíř, slabé stránky	Doporučujeme vypustit poslední bod, tj. „neadekvátní aktivity bránící rozvoji (nadměrná podpora environmentálního pilíře).“	
SWOT analýza, Environmentální pilíř, silné stránky	Mezi silnými stránkami se uvádí „velký podíl ploch listnatých dřevin“, přičemž tento podíl je evidentně dán vysokým poškozením především jehličnatých lesů (které jsou citlivější vůči emisím), nejnižší lesnatostí a pomalým a obtížným zalesňováním. Zbytky listnatých lesů, které přežily, tedy nelze chápat jako silnou stránku environmentálního managementu kraje.	
SWOT analýza, Environmentální pilíř, slabé stránky	Vzhledem k tomu, že jedním z problémů v Ústeckém kraji na přetrvávající velmi nízké procento materiálově i termicky využívaných odpadů, doporučujeme tento bod doplnit do slabých stránek.	
SWOT analýza, Environmentální pilíř, slabé stránky	Doporučujeme přeformulovat bod „5. nejnižší lesnatost (29,3 %) v porovnání s ostatními kraji ČR a velký rozsah poškozených lesních ekosystémů (zejména imisní poškození lesů v horských oblastech kraje)“. Hlavním problémem není rozloha lesů, ale spíše jejich struktura, složení, kvalita respektive poškození.	
SWOT analýza, Environmentální pilíř, slabé stránky	Zmínky o nízkém počtu obcí se schválenou územně plánovací dokumentací navrhujeme přesunout do části Správa věcí veřejných	Akceptováno
Návrhová část, Vize	Doporučujeme reformulovat poslední větu vize „Udržitelnost rozvoje je přímo úměrná míře soběstačnosti regionu“ na „Udržitelnost rozvoje je přímo úměrná míře konkurenceschopnosti regionu“	Akceptováno

Kapitola SUR ÚK	Doporučení SEA	Vypořádání připomínek – zpracovatel SUR ÚK
Návrhová část, Ekonomický pilíř, Priorita E, Strategický cíl 1	Doplnit znění cíle „Zvýšit podíl investic do <i>udržitelných forem</i> cestovního ruchu z celkových investic v kraji do roku 2020.“	
Návrhová část, Sociální pilíř, Priorita D, Strategický cíl 1	Navrhovaná opatření 1.1. a 1.4. nevedou k prohloubení systému preventivních opatření (tak je formulován strategický cíl), ale spíše přímo ke zlepšení zdravotního stavu obyvatel. Doporučujeme reformulovat navrhovaný cíl nebo opatření.	

15.2 Charakteristika lokalit soustavy Natura 2000 na území Ústeckého kraje

V přehledu jsou uvedeny všechny lokality soustavy Natura 2000, které se vyskytují celé nebo z části na území Ústeckého kraje. Lokality jsou popsány jako celek, bez ohledu na to, jestli se popisovaný fenomén vyskytuje na území kraje, neboť se vždy musí hodnotit integrita lokality jako celku. Údaje o výměře jsou zaokrouhleny, v relaci k celkové výměře lokality.

Navržené evropsky významné lokality

Smradovna

Tato lokalita se nachází výrazně větší částí na území Středočeského kraje.

Kód lokality je CZ0212019, její rozloha činí 143 ha.

Tuto lokalitu tvoří převážně kulturní jehličnaté a smíšené lesy, dále porosty vlhkých acidofilních doubrav, teplomilných doubrav, acidofilních bučin a vápnomilných bučin, které se vyskytují v hlubokých údolích Samotínského a Zichoveckého potoka, mezi kterými se nachází skalní hřbet Pustá luka. Na podmáčených místech a v aluviu potoků se nacházejí bažinné olšiny a několik ostrůvků slatin. Slatiny jsou doprovázeny řadou ohrožených druhů. V této navržené evropské lokalitě roste na několika mikrolokality perspektivní, středně silná populace stěvíčnicku pantoflíček (*Cypripedium calceolus*). Dále se zde vyskytuje velice slabá populace zvonovce liliolistého (*Adenophora liliifolia*).

Druhy rostlin, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu rostliny)

stěvíčnick pantoflíček (*Cypripedium calceolus*)(1902)

zvonovec liliolistý (*Adenophora liliifolia*) (4068)

Kokořínsko

Navržená evropsky významná lokalita zasahuje též na území Středočeského a Libereckého kraje.

Kód lokality je CZ0214013, její rozloha činí 9 690 ha.

Větší část tvoří lesnatá část CHKO Kokořínsko. Součástí lokality jsou též vodní toky Liběchovka a Pšovka. Reliéf lokality je charakteristický hustou sítí kaňonovitých údolí. Podloží je převážně tvořeno pískovci jizerského souvrství (střední a svrchní turon). Z kvartérních sedimentů jsou rozsahem významné pokryvy svrchnopleistocenních spraší a sprašových hlín a na příkřejších svazích deluvioeolické sedimenty.

Lesní porosty jsou tvořeny převážně bory a borovými doubravami, a to zejména na pískovcových plošinách a skalních hranách. Na dnech zaříznutých údolí se vyskytují smrčiny se specifickou flórou. Extrazonální výskyt některých chladnomilných druhů a zvrát vegetačních stupňů je podmíněn klimatickými inverzemi v chladných úzkých údolích. Významný je výskyt vláskatce tajemného (*Trichomanes speciosum*), který osídluje četné voštiny, jeskyně a převisy skal v místech, kde je dostatečná vlhkost a kam dopadá jen minimum slunečního záření.

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnatých podložích (*Festuco-Brometalia*) (6210 - 11,4751 ha)

Bezkolencové louky na vápnatých, rašelinných nebo hlinito-jílovitých půdách (*Molinion caeruleae*) (6410 - 2,9314 ha)

Vlhkomilná vysokobylinná lemová společenstva nížin a horského až alpínského stupně (6430 - 6,817 ha)

Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (*Arrhenatherion, Brachypodio-Centaureion nemoralis*) (6510 - 13,8285 ha)

Vápnitá slatiniště s mařicí pilovitou (*Cladium mariscus*) a druhy svazu *Caricion davallianae* (7210 - 0,6222 ha)

Zásaditá slatiniště (7230 - 4,19 ha)

Chasmo fytická vegetace silikátových skalnatých svahů (8220 - 3,032 ha)

Pionýrská vegetace silikátových skal (*Sedo-Scleranthion*, *Sedo albi-Veronicion dillenii*) (8230 - 1,5266 ha)

Jeskyně přístupné veřejnosti (8310)

Bučiny asociace *Luzulo-Fagetum* (9110 - 48,4713 ha)

Směšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální *Evropy* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0 - 19,0649 ha)

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

piskoř pruhovaný (*Misgurnus fossilis*) (1145)

sekavec písečný (*Cobitis sp.*) (1149)

vrkoč bažinný (*Vertigo moulinsiana*) (1016)

vrkoč útlý (*Vertigo angustior*) (1014)

Druhy rostlin, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu rostliny)

střevíčník pantoflíček (*Cypripedium calceolus*) (1902)

vláskatec tajemný (*Trichomanes speciosum*) (1421)

Louky pod Louchovem

Kód lokality je CZ0420005, její rozloha činí 57,6 ha.

Lokalitu tvoří horská luční společenstva, které se nacházejí na východních svazích vrchu Louchov.

V porostech dominují smilkové trávníky (sv. *Violion caninae*), které se střídají s horskými trojštětovými loukami (sv. *Polygono-Trisetion*). V jižním výběžku území se vyskytují též suché acidofilní trávníky.

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích (*Festuco-Brometalia*) (6210 - 1,05 ha)

Druhově bohaté smilkové louky na silikátových podložích v horských oblastech (6230 - 22 ha)

Horské sečené louky (6520)

Želinský meandr

Kód lokality je CZ0420012, její rozloha činí 259,44 ha

Lokalitu tvoří část hluboce zaříznutého meandru řeky Ohře. Na skalnatých svazích kaňonovitého údolí se, následkem specifických vlastností stanoviště, které se vyznačují teplým mikroklimatem, vyskytuje řada ohrožených a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů.

Svahy pokrývají údolí pokrývají sutě, v některých místech i souvislá suťová pole. V teplých expozičních se vyskytují nízké xerofilní křoviny (sv. *Prunion spinosae*) a trávníky skalní stepi s *Festuca pallens* (sv. *Alyso-Festucion pallentis*). Další jednotkou vázanou na skalní prostředí je šterbinová vegetace silikátových skal a drolin (sv. *Asplenion septentrionalis*).

Mírné svahy k řece mnohde porůstají hercynské dubohabřiny (sv. *Carpinion*), suché acidofilní doubravy (sv. *Genisto germanicae-Quercion*) a vysoké mezofilní a xerofilní křoviny (sv. *Berberidion*) místně v mozaice s širolistými suchými trávníky (sv. *Bromion erecti*) a suchými bylinnými lemy (sv. *Geranion sanguinei*). Lokálně se zde vyskytují suťové lesy (sv. *Tilio-Acerion*).

Želinský meandr je také znám výskytem teplomilných druhů plazů

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Bahnité břehy řek s vegetací svazů *Chenopodium rubri p. p.* a *Bidention p. p.* (3270 - 4,1 ha)

Evropská suchá vřesoviště (4030 - 12,4 ha)

Kontinentální opadavé křoviny (40A0 - 4,3 ha)

Formace jalovce obecného (*Juniperus communis*) na vřesovištích nebo vápnitých trávnicích (5130 - 0,14 ha)

Panonské skalní trávniky (*Stipo-Festucetalia pallentis*) (6190 - 9,2 ha)

Polopřirozené suché trávniky a facie křovin na vápnitých podložích (*Festuco-Brometalia*) (6210 - 22,1 ha)

Chasmofytická vegetace silikátových skalnatých svahů (8220 - 3,4 ha)

Pionýrská vegetace silikátových skal (*Sedo-Scleranthion*, *Sedo albi-Veronicion dillenii*) (8230 - 0,7 ha)

Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0 - 11,2 ha)

Hora Říp

Kód lokality je CZ0420014, její rozloha činí 90 ha.

Lokalitu tvoří efúzní neovulkanická kupa ze sodalitického nefelitu a nefelinického sodalitu s četnými tvary zvětřování a odnosu na příkrých svazích, nacházející se ve východní části Dolnooharské tabule, s úpatním pláštěm soliflukčních sutí.

Porosty tvoří suťový les, doplněný místy o výskyt štěrbinové vegetace silikátových skal a štěrbin. Suťový les je obklopen hercynskými dubohabřinami, přecházejícími na jihozápadním úpatí do místy do bazofilní doubravy. Ve skalnatém bezlesí se vyskytují porosty nízkých xerofilních křovin, skalní vegetace s kostřavou sivou (*Festuca pallens*), úzkolisté suché trávniky a suché bylinné lemy. Místy se vyskytuje i bazofilní vegetace efemér a sukulentů a vegetace skalních štěrbin. V lokalitě roste velké množství vzácných, ohrožených a zvláště chráněných druhů cévnatých rostlin.

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Kontinentální opadavé křoviny (40A0- 0,5785 ha)

Vápnité nebo bazické skalní trávniky (*Alyso-Sedion albi*) (6110 – prioritní stanoviště 0,04 ha)

Panonské skalní trávniky (*Stipo-Festucetalia pallentis*) (6190 - 2,2 ha)

Polopřirozené suché trávniky a facie křovin na vápnitých podložích (*Festuco-Brometalia*) (6210- 6,2 ha)

Chasmofytická vegetace silikátových skalnatých svahů (8220 - 0,28 ha)

Lesy svazu *Tilio-Acerion* na svazích, sutích a v roklích (9180 - 33,4 ha)

Bořeň

Kód lokality je CZ0420026, její rozloha činí 67,4 ha.

Lokalitu tvoří porosty, vyskytující se na vypreparovaném lakolitu nefelinického fonolitu, s příkrými erozně denudačními svahy.

Na vrcholu skalnatého suku se vyskytuje vegetace skalních štěrbin a silikátových skal (sv. *Asplenion septentrionalis*), nízkých xerofilních keřů s *Cotoneaster integerrimus* (sv. *Prunion spinosae*) a skalní vegetace s *Festuca pallens* (sv. *Alyso-Festucion pallentis*).

Svahy Bořeně pokrývá suťový les (sv. *Tilio-Acerion*), acidofilní teplomilná doubrava (sv. *Genisto germanicae-Quercion*) a vegetace pohyblivých sutí (sv. *Stipion calamagrostis*).

Pozůstatkem původních pastvin jsou suché trávniky stepního charakteru (sv. *Bromion erecti* a *Festucion valesiaca*) pod jižním a jihozápadním úpatím Bořeně.

Významným prvkem lokality je xerofilní vegetace skalní stepi, na které se nacházejí pozdně glaciálními prvky květeny.

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Kontinentální opadavé křoviny (40A0- 1,7 ha)

Panonské skalní trávníky (*Stipo-Festucetalia pallentis*) (6190 - 5,1 ha)

Středoevropské silikátové sutě (8150 - 5,1 ha)

Chasmoxytická vegetace silikátových skalnatých svahů (8220 - 5,1 ha)

Lesy svazu *Tilio-Acerion* na svazích, sutích a v roklích (9180 - 12,9 ha)

Na loučkách

Kód lokality je CZ0420035, její rozloha činí 1.015 ha.

Lokalitu tvoří komplex lesních a nelesních mokřadních biotopů, které se nacházejí ve vrcholové části Krušných hor se zarovnaným povrchem paroviny.

Lesní společenstva jsou v této lokalitě tvořena převážně podmáčenými a rašelinnými smrčínami (sv. *Piceion excelsae*). V severovýchodní části území se vyskytují i velmi vzácné původní blatkové bory s *Pinus rotundata* ve stromovém patře.

Rašeliništní biotopy v bezlesí jsou zastoupeny pouze maloplošně, a to: biotopy nevápnitých mechových slatinišť, přechodových rašelinišť a v místech bývalé těžby rašeliny pak degradovanými vrchovišti.

Západní a jihozápadní části území a okolí obce Výsluní je charakteristické horskými trojštětovými loukami (sv. *Polygono-Trisetion*) a smilkovými trávníky (sv. *Violion caninae*). Nejvyšší luční porosty se nacházejí v západní části území v okolí železniční trati, která zde lokalitu protíná. Na podmáčených loukách se vyskytují společenstva vlhkých pcháčových luk a tužebníkových lad (sv. *Calthion palustris*). Na loukách a pastvinách se roztroušeně vyskytují luční prameniště (sv. *Cardamino-Montion*).

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Evropská suchá vřesoviště (4030 - 14,7 ha)

Druhově bohaté smilkové louky na silikátových podložích v horských oblastech (a v kontinentální Evropě v podhorských oblastech) (6230 - 64,8 ha)

Vlhkomilná vysokobylinná lemová společenstva nížin a horského až alpínského stupně (6430 - 10,5 ha)

Horské sečené louky (6520 - 221 ha)

Degradovaná vrchoviště (7120 - 7,0 ha)

Přechodová rašeliniště a třasoviště (7140 - 46,9 ha)

Rašelinný les (91D0 - 58,5 ha)

Acidofilní smrčiny (*Vaccinio-Piceetea*) (9410 - 221 ha)

Novodomské a polské rašeliniště

Kód lokality je CZ0420144, její výměra činí 2.511 ha.

Lokalitu tvoří rozsáhlý komplex vrchovišť, podmáčených smrčína a rašelinných smrčín s charakteristickou květenou a faunou, který se nachází na náhorní parovině Krušných hor. Podloží je tvořeno horninami krušnohorského krystalinika (šedé proterozoické ruly a červené ruly svrchního proterozoika až spodního paleozoika). Rulové zvětraliny jsou při povrchu překryty holocénními organickými sedimenty rašelinišť s mocností rašeliny až 10,5 m.

Na lokalitě se vyskytují vrchoviště s klečí, otevřená vrchoviště, vrchovištní šlenky a na místech bývalé a současné těžby degradovaná vrchoviště.

V bezlesí jsou vyvinuty charakteristické porosty horských a podhorských luk a pastvin. Jedná se především o společenstva svazů *Polygono-Trisetion* a *Violion caninae*. Na vlhkých a podmáčených stanovištích to jsou pak pcháčové louky (podsv. *Calthenion palustris*).

K nejcennějším biotopům území patří původní pralesovité porosty rašelinné kleče, které se udržely na všech větších zachovalých ložiscích rašeliny a ostrůvkovitě i mezi nimi.

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

- Aktivní vrchoviště (7110 - 10,9 ha)
- Degradovaná vrchoviště (7120 - 79,6 ha)
- Přechodová rašeliniště a třasoviště (7140 - 29,7 ha)
- Rašelinný les (91D0 - 1111 ha)
- Acidofilní smrčiny (*Vaccinio-Piceetea*) (9410 - 728 ha)

Louky u Volyně

Kód lokality je CZ0420156, její rozloha činí 54,06 ha.

Lokalitu tvoří Komplex převážně lučních podhorských až horských společenstev. Tato luční společenstva jsou tvořena především horskými a podhorskými smilkovými trávníky (sv. *Violion caninae*), které se střídají s mezofilními ovsíkovými loukami (sv. *Arrhenatherion elatioris*). Na podmáčených a vlhkých stanovištích v blízkosti potoku přecházejí smilkové trávníky ve společenstva svazu *Calthion palustris*. Na lokalitě se nachází patrně jediná lokalita výskytu břízy ojcovské v České republice.

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

- Druhově bohaté smilkové louky na silikátových podložích v horských oblastech (a v kontinentální Evropě v podhorských oblastech) (6230 - 20,3 ha)
- Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0 - 11,5 ha)

Podmílesy

Kód lokality je CZ0420160, její rozloha činí 237 ha.

Lokalitu tvoří jasanovo-olšový luh (podsv. *Alnenion glutinoso-incanae*) v kaňonovitém údolí potoku s charakteristickou a pestrou květenou v kontaktu s ostatními lesními i nelesními biotopy.

Lužní les je místy provázen dubo-habrovým hájem (sv. *Carpinion*). Z lesních biotopů jsou významněji zastoupeny ještě acidofilní bučiny (sv. *Luzulo-Fagion*) na svazích do údolí v severní a severovýchodní části území. Na lokalitě se dále vyskytuje suťový les (sv. *Tilio-Acerion*), šterbinová vegetací silikátových skal a drovin (sv. *Asplenion septentrionalis*) v jižní části území a suchá acidofilní doubrava (sv. *Genisto germanicae-Quercion*) na východě lokality. Zajímavá jsou také společenstva tužebníkových lad (podsv. *Filipendulenion*).

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

- Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích (*Festuco-Brometalia*) (6210 - 1,66 ha)
- Vlhkomilná vysokobylinná lemová společenstva nížin a horského až alpského stupně (6430 - 9,6 ha)
- Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0 - 35,9 ha)

Velký vrch - Černodoly

Kód lokality je CZ0420165, její rozloha činí 87 ha.

Lokalita je tvořena skupinou nízkých vrchů ne vulkanického původu, jejichž reliéf je dán polohami porcelanitů v podloží. Porosty tvoří střeoevropská bazifilní teplomilná doubrava (sv. *Quercion petraea*) se slabě vyvinutým keřovým patrem. Území je významné výskytem vzácných a ohrožených společenstev teplomilných hub.

- Kontinentální opadavé křoviny (40A0 - 0,23 ha)
- Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích (*Festuco-Brometalia*) (6210 - 24,4 ha)

Eurosibiřské stepní doubravy (91I0)

Velký rybník

Kód lokality je CZ0420166, její rozloha činí 82 ha.

Lokalita je tvořena rybníkem s charakteristickou vodní a mokřadní vegetací. Makrofytní vegetace rybníka je tvořena hlavně druhy rodu *Potamogeton*. Mělčí místa pak osidluje vegetace sv. *Ranunculion aquatilis*.

Mělké okraje rybníku a břehové partie porůstají rákosiny (sv. *Phragmition communis*), vysoké ostřice (sv. *Magnocaricion elatae*) a pomístně i mokřadní vrby. Z dalších mokřadních biotopů se vyskytují nevápnitá mechová slatiniště a přechodové rašeliniště. Kromě toho se zde vyskytují rašelinné březiny (sv. *Betulion pubescentis*) a lužní porosty svazů *Alnion glutinosae* a *Alnion incanae*.

Na převážně vlhkých až podmáčených loukách se vyvíjejí společenstva pcháčových luk a tužebníkových lad (sv. *Calthion palustris*), aluviálních luk (sv. *Alopecurion pratensis*) a střídavě vlhkých bezkolencových luk (sv. *Molinion caeruleae*).

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Druhově bohaté smilkové louky na silikátových podložích v horských oblastech (a v kontinentální Evropě v podhorských oblastech) (6230 - 10,7 ha)

Bezkolencové louky na vápnitých, rašelinných nebo hlinito-jílovitých půdách (*Molinion caeruleae*) (6410 - 1,9 ha)

Vlhkomilná vysokobylinná lemová společenstva nížin a horského až alpínského stupně (6430 - 3,0 ha)

Přechodová rašeliniště a třasoviště (7140 - 2,7 ha)

Údolí Hačky

Kód lokality je CZ0420171, její rozloha činí 147 ha.

Lokalitu tvoří nivní společenstva v údolí potoku Hačka s charakteristickou květenou a faunou. V lokalitě se vyskytuje údolní jasanovo-olšový luh (podsv. *Alnenion glutinoso-incanae*). Na svazích se vyskytují květnaté bučiny, hercynské dubo-habřiny a suché acidofilní. Mimo les jsou rozšířeny především mezofilní ovsíkové louky (sv. *Arrhenatherion elatioris*). Na podmáčených a vlhkých místech v kontaktu s potokem rostou společenstva vlhkých pcháčových luk a tužebníkových lad (sv. *Calthion palustris*). Ve východní části lokality se vyskytují horské a podhorské smilkové trávníky (sv. *Violion caninae*). Na jižním okraji území se vyskytuje fragment slaniska.

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Vnitrozemské slané louky (1340 - 0,4 ha)

Vlhkomilná vysokobylinná lemová společenstva nížin a horského až alpínského stupně (6430 - 3,2 ha)

Směšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0 - 26,9 ha)

Křížové vršky

Kód lokality je CZ0420406, její rozloha činí 18,3 ha.

Lokalitu tvoří soubor stepních ekosystémů s xerothermními společenstvy rostlin na neovulkanických kuželech na vypreparované augitové žíle s drobnými skalkami a mrazovými srázy ve sloupovité odlučné hornině na příkrých svazích, které vystupují ze zarovnaného povrchu na křídových horninách.

Ve vegetačním krytu lokality převládají úzkolisté suché trávníky, nízké xerofilní křoviny se skalníky, nízké xerofilní křoviny bez skalníků a vysoké mezofilní a xerofilní křoviny. Na vrcholu se vyskytuje i bazofilní vegetace efemér a sukulentů s převahou netřesku

výběžkatého. Východní úpatí kopce pokrývají širokolisté suché trávníky s mezofilními a xerofilními křovinami.

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Kontinentální opadavé křoviny (40A0 - 0,31 ha)

Vápnité nebo bazické skalní trávníky (*Alyso-Sedion albi*) (6110 - prioritní stanoviště - 0,06 ha)

Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích (*Festuco-Brometalia*) (6210 - 3,08 ha)

Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (*Arrhenatherion*, *Brachypodio-Centaureion nemoralis*) (6510 - 2,3 ha).

Milešovka

Kód lokality je CZ0420416, její rozloha činí 490 ha.

Lokalitu tvoří rozsáhlé zachovalé lesní ekosystémy, společenstva skal a sutí, které se vyskytují na trachytickém lakolitu vypreparovaném z povrchových vulkanitů a se svým okolím tektonicky vyzdviženým. Neovulkanická efusiva se zde vyskytují jako bazaltoidy a trachyty. Převládajícím typem biotopu jsou hercynské dubohabřiny, dále se zde vyskytují květnaté bučiny, kyselé bučiny a acidofilní teplé doubravy, kyselé doubravy a prioritní bazifilní teplé doubravy s řadou významných rostlin reliktního charakteru. Významné pro lokalitu jsou maloplošné výskyty vegetace silikátových štěrbin skal a drolin s výskytem kapradinky skalní (*Woodsia ilvensis*), trávníky skalních terásěk, křoviny skal a drolin s rybízem alpským (*Fines alpinum*).

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Kontinentální opadavé křoviny (40A0 - 0,3 ha)

Panonské skalní trávníky (*Stipo-Festucetalia pallentis*) (6190 - 0,41 ha)

Chasmoxytická vegetace silikátových skalnatých svahů (8220 - 0,84 ha)

Pionýrská vegetace silikátových skal (*Sedo-Scleranthion*, *Sedo albi-Veronicion dillenii*) (8230 - 0,03 ha)

Bučiny asociace *Asperulo-Fagetum* (9130 - 4,4 ha)

Lesy svazu *Tilio-Acerion* na svazích, sutích a v roklích (9180 - 28,7 ha)

Směšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0 - 15,2 ha)

Údolí Chřibské Kamenice

Kód lokality je CZ0420507, její rozloha činí 338 ha.

Lokalita zahrnuje soubor rozsáhlých neovulkanitů po obou stranách údolí Chřibské Kamenice, četné rašelinné a mokřadní lokality a acidofilní bučiny.

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu *Magnopotamion* nebo *Hydrocharition* (3150 - 1,3 ha)

Přechodová rašeliniště a třasoviště (7140 - 0,9 ha)

Chasmoxytická vegetace silikátových skalnatých svahů (8220 - 6,9 ha)

Jeskyně přístupné veřejnosti (8310)

Bučiny asociace *Luzulo-Fagetum* (9110 - 206,8 ha)

Bučiny asociace *Asperulo-Fagetum* (9130 - 12,9 ha)

Směšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0 - 5,8 ha)

Lužickohorské bučiny

Navržená evropsky významná lokalita zasahuje též na území Libereckého kraje.

Kód lokality je CZ0420520, její rozloha činí 627 ha.

Lokalitu tvoří rozsáhlý lesní komplex bučin (zejména acidofilních), pokrývající tři významné elevace Lužických hor v oblasti hlavního hřebene. Podloží je tvořeno terciárními vulkanity (trachyt, fonolit), v severní části podél lužického zlomu rovněž granity a granodiority, v nižších polohách zejména křídovými pískovci březenského souvrství a kvartérními deluviálními sedimenty. Rozsáhlý lesní komplex je stanovištěm řady významných živočišných druhů, jako např. sýce rousného a kulíška nejmenšího.

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Chasmoxytická vegetace silikátových skalnatých svahů(8220 - 0,3 ha)

Bučiny asociace *Luzulo-Fagetum*(9110 - 304 ha)

Bučiny asociace *Asperulo-Fagetum*(9130 - 184 ha)

Lesy svazu *Tilio-Acerion* na svazích, sutích a v roklich(9180 - 3,7 ha)

Borečský vrch

Kód lokality je CZ0422075, její rozloha činí 26,9 ha.

Lokalitu tvoří vypreparovaný lakolit, tvořený sodalitickým trachytem, který vyčnívá jako suk nad okolní krajinou. Na lokalitě se vyskytují ventaroly - výrony teplého vzduchu v zimních obdobích z horních, částečně uměle rozšířených vyústění puklinového systému kopce. Na specifické mikroklimatické poměry je vázána přítomnost rostlinných a živočišných druhů, nesnášejících pokles teplot pod 0 stupňů C (jätrovka *Targionia hypophylla*). Borečský vrch je jednou z mála velkých lokalit koniklece otevřeného (*Pulsatilla patens*).

Druhy rostlin, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu rostliny)

koniklec otevřený (*Pulsatilla patens*) (1477)

Kleneč

Kód lokality je CZ0422077, její rozloha činí 5,85 ha.

Lokalitu zahrnuje sušší stráň mírně až středně se svažující k jihozápadu, na které se nacházejí trávničky písčin a mělkých půd s dominantními kostřavami (*Festuca sp.*) a dalšími psamofilními druhy. Lokalita je zčásti zalesněna borovicí (*Pinus sylvestris*) a zčásti je zarostlá akátem (*Robinia pseudacacia*). Tato lokalita je jedinou dochovalou původní lokalitou hvozdíku písečného českého (*Dianthus arenarius subsp. bohemicus*) v České republice.

Druhy rostliny, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu rostliny)

hvozdík písečný český (*Dianthus arenarius subsp. bohemicus*) (4073)

Královomlýnský rybník

Kód lokality je CZ0422079, její rozloha je 0,60 ha.

Lokalitu tvoří menší, průtočný rybník, ležící v hluboce zaříznutém údolí, tvořeném turonskými kvádrovými pískovci, který je jednou ze dvou lokalit výskytu žabníčku splývavého (*Lurionium natans*) v České republice.

Druhy rostliny, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu rostliny)

žabníček splývavý (*Lurionium natans*) (1831)

Na spáleníšti

Kód lokality je CZ0422081, její rozloha činí 3,9 ha.

Lokalitu tvoří fragment bučiny a kulturní bory na svazích ve zvlněném terénu ploché vrchoviny Džbánů s výchozy vápnitých karbonických sedimentů, kde se nachází méně početná populace střevočnicku pantoflíčku (*Cypripedium calceolus*) a lilie zlatohlávkou (*Lilium martagon*).

Druh rostliny, který je předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu rostliny)

střevíčník pantoflíček (*Cypripedium calceolus*) (1902)

Písčiny u Oleška

Kód lokality je CZ0422084, její rozloha činí 28,85 ha

Lokalitu tvoří část Trávčického lesa včetně bývalé stělnice a cesty přiléhající k jižnímu lesnímu okraji. V otevřených písčinách a řídkém boru na jednom místě při jižním okraji lesa roste spolu s dalšími typickými psamofilními druhy nepočtená populace sinokvětu chrpovitého (*Jurinea cyanooides*). Jedná o zbytek z původně většího rozšíření sinokvětu chrpovitého (*Jurinea cyanooides*) na vátých písčích českého Polabí.

Druh rostliny, který je předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu rostliny)

sinokvět chrpovitý (*Jurinea cyanooides*) (1805)

Soběchlebské terasy

Kód lokality je CZ0422085, její rozloha činí 4,85 ha.

Lokalitu tvoří hluboce zaříznutá rokle v údolí Černočského potoka, která je porostlá smíšeným lesem s přítomností smrku, borovice lesní, modřínu, dubu letního, dubu zimního, břízy, jilmu horského a jilmu habrolistého. Vegetačně porosty odpovídají společenstvu teplomilných doubrav, které se ve fragmentu vyskytují na jižně a jihozápadně exponovaných svazích. Na lokalitě se vyskytuje významná populace střevíčnicku pantoflíčku.

Druhy rostlin, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu rostliny)

střevíčník pantoflíček (*Cypripedium calceolus*) (1902)

V kuksu

Kód lokality je CZ0422087, její rozloha činí 20,54 ha.

Lokalitu tvoří hlubší bezvodá rokle, která přechází do mírného údolí, s výskytem vegetace společenstev tzv. bílých strání, suchých širokolistých trávníků s výskytem orchidejí, reliktních vápnomilných borů a dubohabřin s řadou chráněných a ohrožených druhů vyšších rostlin. Ve společenstvu dubohabřin se nachází velmi významná populace střevíčnicku pantoflíčku.

Druhy rostlin, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu rostliny)

střevíčník pantoflíček (*Cypripedium calceolus*) (1902)

Bezejmenný přítok Trojhorského potoka

Kód lokality je CZ0423198, její rozloha činí 0,77 ha.

Lokalitu tvoří bezejmenný, málo vodný potok, protékající poměrně hlubokým údolím v ploché hornatině Litoměřického středohoří. V potoce se vyskytuje populace raka kamenáče.

Druh živočicha, který je předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

rak kamenáč (*Austropotamobius torrentium*) (1093)

Blšanský chlum

Kód lokality je CZ0423201, její rozloha činí 18,4 ha.

Lokalitu tvoří nízký neovulkanický suk, budovaný křídovými slínovci, porostlý světlou doubravou s ploškami bezlesí lesostepního charakteru. V lokalitě se vyskytuje populace přástevníka kostivalového.

Druh živočicha, který je předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

přástevník kostivalový (*Panaxia quadripunctaria*) (1078)

Březina

Kód lokality je CZ0423202, její rozloha činí 59,77 ha

Lokalitu tvoří svahy vulkanických vrchů a náhorní plošina s rybníkem a kosenou loukou, dále rašelinným jezírkem a bučinou. V blízkosti rybníka se nacházejí dvě menší umělá jezírka, zřízená v rámci managementu lokality pro obojživelníky. V lokalitě se nachází významná populace čolka velkého.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

čolek velký (*Triturus cristatus*) (1166)

Černovice

Kód lokality je CZ0423203, její rozloha činí 13,69 ha

Lokalitu tvoří dubová výmladková pařezina s křovinným lemem, nacházející se v erozní sníženině vyhloubené v miocénních jílech a píscích, s mírně ukloněným povrchem pleistocénních fluviálních náplavových kuželů a říčních teras, místy krytých sprašovými hlínami, která tvoří refugium xylofágního hmyzu. V lokalitě se vyskytuje významná populace roháče obecného.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

roháč obecný (*Lucanus cervus*) (1083)

Dobrná

Kód lokality je CZ0423206, její rozloha činí 7,75 ha

Lokalitu tvoří mělké nádrže s přilehlými porosty orobince a rákosin, vrbovými porosty a polovlhlkými loukami. V lokalitě se vyskytuje významná populace čolka velkého (*Triturus cristatus*).

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

čolek velký (*Triturus cristatus*) (1166)

Domaslavice

Kód lokality je CZ0423209, její rozloha činí 7,99 ha

Lokalitu tvoří extenzivní ovsíkové louky a pastviny obklopené zástavbou, rozptýlenou zelení a lesem, ležící při úpatí krušnohorského zlomu, přecházející do mírně zvlněné tektonické sníženiny Chomutovsko-teplické pánve. V lokalitě se vyskytují významné populace modráška bahenního a modráška očkovaného.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

modrásek očkovaný (*Maculinea teleius*) (1059)

modrásek bahenní (*Maculinea nausithous*) (1061)

Doubravka

Kód lokality je CZ0423210, její rozloha činí 42,74 ha

Lokalitu tvoří výrazný suk, s místy skalnatými srázy porostlý starým dubovým a bukovým porostem, ležící na západním okraji Českého středohoří vystupující nad ploché dno Chomutovsko-teplické pánve. Severní strana vrchu je porostlá starší květnatou bučinou, zbytek pokrývají dubohabřiny, teplomilné doubravy, místy i suťové lesy. V teplomilné doubravě na jižních svazích se vyskytují staré mohutné exempláře dubu letního s mnoha dutinami. Lesní porost slouží jako příměstský lesopark. V lokalitě se nachází významná populace prioritního druhu páchníka hnědého.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

páchník hnědý (*Osmoderma eremita*) (1084)

Háj u Oseka

Kód lokality je CZ0423211, její rozloha činí 12,97 ha

Lokalitu tvoří podmáčená terénní sníženina a menší rybník se submerzní vegetací a navazujícími mokřadními křovinami, napájené drobnou vodotečí. V lokalitě se nachází významná populace kuňky ohnivě.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

kuňka ohnivá (*Bombina bombina*) (1188)

Hořenec - Číčov

Kód lokality je CZ0423212, její rozloha činí 20,83 ha

Lokalitu tvoří výrazný kuželovitý nezalesněný vrch eliptického půdorysu, tvořený žilou olivinického bazanitu a tufy, vystupující jako suk z mírně zvlněného terénu jižní části Milešovského středohoří, s travinnými společenstvy stepního charakteru s mimořádně hojným výskytem koniklece lučního. Jedná se o významnou lokalitu výskytu termofilního hmyzu vázaného na lesostepní společenstva, ve které se nachází mj. významná populace prioritního druhu přástevníka kostivalového.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

přástevník kostivalový (*Panaxia quadripunctaria*) (1078)

Chomutov - zoopark

Kód lokality je CZ0423213, její rozloha činí 44,38 ha

Lokalitu tvoří rozlehlý areál zooparku zahrnující enklávy teplomilných doubrav, solitérní stromy, vodní plochy a luční porosty. Areál je významnou lokalitou teplomilného xylofágního hmyzu s výskytem významné populace prioritního druhu páchníka hnědého a roháče obecného.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

páchník hnědý (*Osmoderma eremita*) (1084)

roháč obecný (*Lucanus cervus*) (1083)

Jezerka

Kód lokality je CZ0423214, její rozloha činí 139,67 ha

Lokalitu tvoří zachovalý smíšený porost, tvořený květnatými a bikovými bučinami, acidofilními doubravami a suťovým lesem, nacházející se na strmých jižních skalnatých svazích Krušných hor Svahy jsou tvořeny krystalinikem (ortoruly, na severním okraji žulou), kde mrazovým zvětráváním vznikla řada skalních forem (vrcholové skály, mrazové sruby, viklany, jeskyně) a rozsáhlé balvanité sutě. Jedná se o nejzachovalejší a nejpřirozenější smíšený porost východních Krušných hor. V lokalitě se nachází významná populace kovařika *Limoniscus violaceus*.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

kovařík (*Limoniscus violaceus*) (1079)

Kateřina - mokřad

Kód lokality je CZ0423215, její rozloha činí 9,85 ha

Lokalitu tvoří mělký mokřad na okraji v současné době neobhospodařovaného pole. Mokřad je z velké části tvořen porosty orobince, uprostřed je volná vodní hladina. V okolí mokřadu se vyskytují ruderální stanoviště a rozptýlená zeleň. V lokalitě se nachází významná populace kuňky ohnivé.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

kuňka ohnivá (*Bombina bombina*) (1188)

Kopistská výsypka

Kód lokality je CZ0423216, její rozloha činí 327,68 ha

Lokalitu tvoří větší množství mělkých vodních nádrží různé velikosti. V některých z nich se vyskytují litorální porosty rákosu nebo jiných druhů. V lokalitě se nacházejí i bezlesé plochy s travinou vegetací. Celá lokalita se nachází na lesnický rekultivované výsypce v Mostecké pánvi, porostlé listnatými stromy, převážně topoly, olšemi, osikami a jinými melioračními dřevinami. V plošně rozsáhlé lokalitě se nachází významná populace čolka velkého.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

čolek velký (*Triturus cristatus*) (1166)

Krásný Dvůr

Kód lokality je CZ0423217, její rozloha činí 103,98 ha

Lokalitu tvoří zámecký park anglického typu (původní solitérní dřeviny jsou doplněny výsadbou exotických dřevin) s původními teplomilnými doubravami a pravidelně sečenými lučními plochami. Lokalita vytváří refugium xylofágního hmyzu. Kromě jiných druhů se zde nachází významná populace prioritního druhu páchníka hnědého.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

páchník hnědý (*Osmoderma eremita*) (1084)

Luční potok - Třebušín

Kód lokality je CZ0423219, její rozloha činí 0,66 ha

Lokalitu tvoří horní partie Lučního potoka. Potok má v horní části místně upravované břehy, lemované pobřežními porosty (olše, vrba, jasan). Ve spodní části se z potoka odvětvuje umělý náhon. V lokalitě se nachází významná populace raka kamenáče.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

rak kamenáč (*Austropotamobius torrentium*) (1093)

Petrohrad

Kód lokality je CZ0423223, její rozloha činí 34,29 ha

Lokalitu tvoří zámecký park anglického typu (původní solitérní dřeviny jsou doplněny výsadbou exotických dřevin) s původními teplomilnými doubravami a pravidelně sečenými lučními plochami. Lokalita vytváří refugium xylofágního hmyzu. Kromě jiných druhů se zde nachází významná populace prioritního druhu páchníka hnědého.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

páchník hnědý (*Osmoderma eremita*) (1084)

Ploskovice

Kód lokality je CZ0423224, její rozloha činí 9,01 ha

Lokalitu tvoří zámecký park s výsadbou exotických i domácích dřevin, ve kterém se vyskytují staré duté stromy. Lokalita vytváří refugium xylofágního hmyzu, v kterém se nachází významná populace prioritního druhu páchníka hnědého.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

páchník hnědý (*Osmoderma eremita*) (1084)

Radobýl

Kód lokality je CZ0423225, její rozloha činí 19,12 ha

Lokalita zahrnuje vrch se zaobleným vrcholem, tvořený vulkanickým tělesem, budovaný složeným výlevem olivinického čediče, obklopeným křídovými sedimenty, vyčnívající jako suk v krajině. Vrch byl pozměněn těžbou kamene. Na vrchu se vyskytují významná teplomilná rostlinná a živočišná společenstva skalní stepi. Na jižních a západních svazích se

vyskytují suťová pole, na severním a severovýchodním svahu listnatý les. Od severu k vrchu přiléhají bývalé pastviny. V západní část a na horní terase lomu se vyskytuje skalní step. Jedná se o významnou lokalitu termofilního hmyzu, vázaného na lesostepní společenstva.

V lokalitě se nachází významná populace prioritního druhu přástevníka kostivalového a sarančete *Stenobothrus eurasius*.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

přástevník kostivalový (*Panaxia quadripunctaria*) (1078)

saranče (*Stenobothrus eurasius*) (4055)

Sinutec - Dlouhý kopec

Kód lokality je CZ0423227, její rozloha činí 31,58 ha

Lokalita zahrnuje protáhlý neovulkanický suk tvaru výrazného hřbetu bez výrazného vrcholu, tvořený olivinickým leuticitem, obklopený koniackými slínovci a jílovci. Na jižním svahu se nacházejí cenná suchomilná rostlinná a živočišná společenstva na výhřevném geologickém podkladu. Jedná se o významnou lokalitu termofilního hmyzu, vázaného na lesostepní společenstva. V lokalitě se nachází významná populace prioritního druhu přástevníka kostivalového.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

přástevník kostivalový (*Panaxia quadripunctaria*) (1078)

Strádovský rybník

Kód lokality je CZ0423228, její rozloha činí 4,17 ha

Lokalita zahrnuje mělký rybník, na jehož severním a jižním břehu se vyskytují plošně omezené litorální porosty, tvořené zejména rákosem. Rybník je převážně obklopen vzrostlými porosty topolu, jasanu, olší a bříz. V lokalitě se nachází významná populace kuňky ohnivé.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

kuňka ohnivá (*Bombina bombina*) (1188)

Údlické Doubí

Kód lokality je CZ0423229, její rozloha činí 43,81 ha

Lokalita zahrnuje dubovou pařezinu s křovinným lemem a na jižním okraji drobné plochy lesostepního rázu. Jedná se o významný výskyt původního lesního porostu v jinak intenzivně využívané krajině. V lokalitě se nachází významná populace roháče obecného (*Lucanus cervus*).

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

roháč obecný (*Lucanus cervus*) (1083)

Vrch Hazmburk

Kód lokality je CZ0423232, její rozloha činí 31,39 ha

Lokalita zahrnuje stepní výchozy na jižním svahu vrchu, tvořeného sukem na podpovrchovém neovulkanickém tělese nefelinického bazanitu, ve spodní části ohraničené lesními porosty. Jedná se o významnou lokalitu termofilního hmyzu. V lokalitě se nachází významná populace sarančete *Stenobothrus eurasius* a prioritního druhu přástevníka kostivalového.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

přástevník kostivalový (*Panaxia quadripunctaria*) (1078)

saranče (*Stenobothrus eurasius*) (4055)

Vrch Milá

Kód lokality je CZ0423233, její rozloha činí 5,49 ha

Lokalita zahrnuje teplomilná rostlinná společenstva skalní stepi a skal, nacházející se na vrchu kuželového tvaru, se zaobleným vrcholem, tvořeným nefelinitem, který prorazil křídové vrstvy výběžku České tabule.

Rostlinná společenstva zahrnují štěrbínovou vegetaci skal, travinné a keřové formace stepního a lesostepního charakteru a přirozený listnatý les. Jedná se o významnou lokalitu termofilního hmyzu, vázaného na lesostepní společenstva. V lokalitě se nachází významná populace sarančete *Stenobothrus eurasius*.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

saranče (*Stenobothrus eurasius*) (4055)

Všechlapy - Kamýk

Kód lokality je CZ0423236, její rozloha činí 12,09 ha

Lokalita zahrnuje výrazný bezlesý vrch kuželovitého tvaru, tvořený leucitickým nefelinitem a olivinickým bazanitem, obklopený slínovci březenského a teplického souvrství křídly. Na lokalitě se vyskytují travinná společenstva stepního charakteru, po obvodu křovinné porosty a lesní porost na východním úbočí vrchu. Jedná se o významnou lokalitu termofilního hmyzu, vázaného na lesostepní společenstva. V lokalitě se nachází významná populace prioritního druhu přástevníka kostivalového.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

přástevník kostivalový (*Panaxia quadripunctaria*) (1078)

Horní Kamenice

Kód lokality je CZ0423507, jeho rozloha činí 185,63 ha .

Lokalita přesahuje do Libereckého kraje.

Lokalitu tvoří tok Kamenice od Srbské Kamenice po Hraniční rybník včetně vybraných drobných přítoků (území v oblasti České Kamenice).

Po celém toku protéká Kamenice svrchnokřídovými sedimenty České křídové pánve. V úseku od Kytlice po Českou Kamenici protéká Verneřickým středohořím, v úseku od České Kamenice po Srbskou Kamenici pak Děčínskými stěnami, kde vytváří v kvádrových pískovcích hluboké kaňonovité údolí.

Povodí horní Kamenice představuje komplex většinou malých vodních toků podhorského pásma s vhodnými trdlišti lososa obecného (*Salmo salar*) (štěrkové plochy s prokysličenou vodou). Toky mají většinou přirozené koryto, zastoupení plochy v intravilánu obcí není převažující. Tok Kamenice se nachází převážně v lesích (smrčiny a olšiny).

Pro lososa obecného představuje povodí Kamenice (tok Kamenice od Srbské Kamenice po Hraniční rybník a dolní tok přítoků Bynoveckého potoka, Olešničky, Bílého potoka, Pruského potoka a Líseckého potoka) unikátní lokalitu v rámci ČR. Území je také významnou lokalitou vydry říční.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

losos obecný (*Salmo salar*) (1106)

vydra říční (*Lutra lutra*) (1355)

Ohře

Kód lokality je CZ0423510, její rozloha činí 506,91 ha

Lokalita zahrnuje dolní tok řeky Ohře. Řeka Ohře místy vytváří periodicky se obnovující štěrkové náplavy s charakteristickou, převážně jednoletou bylinnou vegetací. Dominantní složkou bioty Ohře je makrofytní vegetace tekoucích vod fytoocenologicky zařaditelná do

svazu *Batrachion fluitantis*. Tok Ohře je málo regulovaný a v převážné délce toku si zachovává svůj přirozený charakter. Řeka přirozeně meandruje, střídají se zde hlubší a klidnější místa s úseky mělčími a rychlejšími. V lokalitě se nachází významná populace velevruba tupého v ČR. Zejména v úseku od Libochovic po soutok s Blšankou se vyskytuje velká populace bolena dravého. V řece a zejména v jejích přítocích se vyskytují vysazované strdlíce lososa obecného.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

bolen dravý (*Aspius aspius*) (1130)
losos obecný (*Salmo salar*) (1106)
velevrub tupý (*Unio crassus*) (1032)

Držovice - rodinný dům

Kód lokality je CZ0423651, její rozloha činí 0,04 ha

Lokalita zahrnuje dům č.p. 13 v obci Držovice, ve kterém se nachází regionálně významná letní kolonie netopýra velkého.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

netopýr velký (*Myotis myotis*) (1324)

Chřibská - kostel

Kód lokality je CZ0423652, její rozloha činí 0,06 ha

Lokalita zahrnuje půdu věže kostela v obci Chřibská, ve kterém se nachází středně velká letní kolonie netopýra velkého.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

netopýr velký (*Myotis myotis*) (1324)

Jílové u Děčína - škola

Kód lokality je CZ0423653, její rozloha činí 0,09 ha

Lokalita zahrnuje školu v obci Jílové, ve kterém se nachází regionálně významná letní kolonie netopýra velkého.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

netopýr velký (*Myotis myotis*) (1324)

Lobendava - kostel

Kód lokality je CZ0423654, její rozloha činí 0,09 ha

Lokalita zahrnuje půdu kostela v obci Lobendava, ve kterém se nachází regionálně významná letní kolonie netopýra velkého.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

netopýr velký (*Myotis myotis*) (1324)

Úštěk - kostel

Kód lokality je CZ0423656, její rozloha činí 0,08 ha

Lokalita zahrnuje půdu kostela v obci Úštěk, ve které se nachází regionálně významná letní kolonie netopýra velkého.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

netopýr velký (*Myotis myotis*) (1324)

Bezručovo údolí

Kód lokality je CZ0424030, její rozloha činí 1.379 ha

Lokalita zahrnuje údolí potoku Chomutovka od Chomutova až pod vrch Hadinec.

Jedná se o hluboce zaříznuté horské údolí, s četnými skalnatými srázy a suťovými svahy, význačné rozsáhlými porosty svahových bučin. Na vlhkých lukách v blízkosti Chomutovky se nachází významná populace modráska bahenního. V lokalitě se nacházejí svahové acidofilní bučiny sv. *Luzulo-Fagion* a acidofilní doubravy sv. *Genisto germanicae-Quercion*. V blízkosti toku Chomutovky se nachází jasanovo-olšový lužní les podsvazu *Alnion glutinoso-incanae*. Dále se zde významněji vyskytují suťové lesy sv. *Tilio-Acerion*, květnaté bučiny podsvazu *Eu-Fagenion* a dubohabrové háje sv. *Carpinion*.

Na skalách a sutích se lokálně vyvíjí vegetace štěrbin a droln silikátových skal sv. *Asplenion septentrionalis*, místy i vysokostébelné trávníky s dominantní *Calamagrostis arundinaceae* na skalních teráskách.

Mimo les se ponejvíce vyskytují ovsíkové louky sv. *Arrhenatherion elatioris*, psárkové a pohánkové louky. Na vlhkých a podmáčených místech v kontaktu s Chomutovkou se nacházejí porosty svazů *Calthenion palustris* a *Molinion caeruleae*. Vyskytují se zde také fragmentární porosty suchých acidofilních trávníků, suchých vřesovišť nížin a pahorkatin a společenstva suchých bylinných lemů.

V lokalitě se nachází významná populace koniklece otevřeného.

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Chasmo fytická vegetace silikátových skalnatých svahů (8220 - 8,7 ha)

Bučiny asociace *Luzulo-Fagetum* (9110 - 666 ha)

Bučiny asociace *Asperulo-Fagetum* (9130 - 75,5 ha)

Lesy svazu *Tilio-Acerion* na svazích, sutích a v roklích (9180 - 36,9 ha)

Směšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0 - 47,5 ha)

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

modrásek bahenní (*Maculinea nausithous*) (1061)

Druhy rostlin, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu rostliny)

koniklec otevřený (*Pulsatilla patens*) (1477)

České Švýcarsko

Kód lokality je CZ0424031, její rozloha činí 10.627 ha.

Lokalita zahrnuje rozsáhlou oblast pískovcových skalních měst. Většinu území pokrývají křemenné turonské pískovce, dále se zde vyskytují rozptýlená, plošně nevelká vulkanická tělesa třetihorního stáří. Místy se tvoří izolované akumulace sedimentů čtvrtohorního stáří.

Území je geomorfologicky značně členité. Nacházejí se tu rozsáhlé skalní stěny, hluboké kaňony řek Křinice a Kamenice, skalní věže, hřbety, drobná skalní okna, výklenky, jeskyně, rozsedlinové propasti a jiné tvary pískovcového fenoménu. Dolní část povodí řeky Kamenice představuje komplex malých a středně velkých vodních toků podhorského pásma s vhodnými trdlišti lososa obecného (štěrkové plochy s prokysličenou vodou). Kamenice má většinou přirozené koryto, Chřibská Kamenice částečně protéká intravilány menších obcí, kde se vyskytují pomístní úpravy.

Nejvýznamnějším biotopem navržené lokality jsou pískovcové skály. Nacházejí se tu holé vysoké skalní stěny, kde extrémní mikroklimatické podmínky nedovolují růst žádným rostlinám, zatímco v soutěskách a kaňonech jsou skalní stěny bohatě porostlé mechorosty, lišejníky a kapradinami. Maloplošně se zde nacházejí pohyblivé sutě silikátových hornin a jeskyně nepřístupné veřejnosti. Nejrozsáhlejší lesní jednotkou jsou acidofilní bučiny, vázané na pískovcový substrát. Poměrně rozsáhlé jsou porosty nepůvodních smrkových nebo

borových monokultur. Fragmentárně se na vrcholových plošinách vyskytují subkontinentální borové doubravy. Vrcholy pískovcových skal porůstá mozaika lišejníkových borů a boreokontinentálních borů spolu s brusnicovou vegetací skal a drolin. Na výstupech čedičových hornin se vyskytují květnaté bučiny a suťové lesy. Fragmentárně se podél vodních toků a v prameništích polohách nacházejí údolní jasanovo-olšové luhy. Plošně malý rozsah mají v inverzních roklích se vyskytující podmáčené smrčiny. Významným, i když jen maloplošně zastoupeným biotopem, jsou otevřená vrchoviště.

Nacházejí se zde též podhorské a horské smilkové trávníky, vlhká tužebníková lada, vlhké pcháčové louky, hojně zastoupeny jsou poháňkové pastviny a ovsíkové louky.

Oblast Labských pískovců se nachází na styku hercynské a sudetské fyto geografické oblasti. Oblast je významně pod vlivem oceánického klimatu, který umožňuje výskyt subatlantských druhů. Specifické mikroklimatické a edafické poměry v zaříznutých roklích umožňují existenci subboreálních druhů. Díky teplotní inverzi se v hlubokých soutěskách vytvořily příznivé podmínky pro subarktiko-alpínské druhy.

V lokalitě se vyskytuje významná lokalita vydry říční. Pro lososa obecného představuje povodí Kamenice nejvýznamnější lokalitu v rámci celého labského povodí (zahrnující v to i saské lokality).

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Nížinné až horské vodní toky s vegetací svazů *Ranunculion fluitantis* a *Callitricho-Batrachion* (3260 - 19,3 ha)

Evropská suchá vřesoviště (4030 - 104 ha)

Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (*Arrhenatherion*, *Brachypodio-Centaureion nemoralis*) (6510 - 142 ha)

Chasmo fytická vegetace silikátových skalnatých svahů (8220 - 582 ha)

Jeskyně přístupné veřejnosti (8310)

Bučiny asociace *Luzulo-Fagetum* (9110 - 1670 ha)

Bučiny asociace *Asperulo-Fagetum* (9130 - 126,1256 ha)

Lesy svazu *Tilio-Acerion* na svazích, sutích a v roklích (9180 - 45,5 ha)

Středoevropské lišejníkové bory (91T0 - 825 ha)

Acidofilní smrčiny (*Vaccinio-Piceetea*) (9410 - 275 ha)

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

losos obecný (*Salmo salar*)(1106)

vydra říční (*Lutra lutra*)(1355)

Raná - Hrádek

Kód lokality je CZ0424033, její rozloha činí 169 ha.

Lokalita zahrnuje výrazný vrch, vzniklý na vypreparované žíle olivínického nefelinitu. Lokalita je významná dochovanými zbytky xerothermních travinných společenstev a unikátními společenstvy teplomilných a suchomilných živočichů, zejména termofilního hmyzu vázaného na lesostepní společenstva. Jedná se o jednu z mála lokalit v České republice, kde se sysel obecný vyskytuje též na primárních biotopech.

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Kontinentální opadavé křoviny (40A0 - 0,06 ha)

Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích (*Festuco-Brometalia*) (6210 - 86 ha)

Středoevropské silikátové sutě (8150 - 0,35 ha)

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

saranče (*Stenobothrus eurasius*) (4055)
sysel obecný (*Spermophilus citellus*) (1335)

Babinské louky

Kód lokality je CZ0424034, její rozloha činí 74,27 ha

Lokalita zahrnuje pestrý soubor lučních a lesních ekosystémů s významnými zástupci rostlin a živočichů vlhkých podhorských luk. V lokalitě se vyskytují vlhká tužebníková lada, střídavě vlhké bezkolencových louky, mezofilní ovsíkové louky a vlhké pcháčové louky. Luční enklávy jsou obklopeny květnatými bučinami a hercynskými dubohabřinami. V severní části území, v pramenné oblasti potoka Rytina se vyskytují plošně menší mokřady, říční a údolní jasanovo-olšové luhy a potoční jasanovo-olšínové luhy. V sušších částech území jsou zastoupeny smíšené a jehličnaté kulturní lesy. V lokalitě se nachází významná populace zvonovce liliolistého.

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Bezkolencové louky na vápnatých, rašelinných nebo hlinito-jílovitých půdách (*Molinion caeruleae*) (6410 - 6,8 ha)

Vlhkomilná vysokobylinná lemová společenstva nížin a horského až alpínského stupně (6430 - 7,3 ha)

Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (*Arrhenatherion*, *Brachypodio-Centaureion nemoralis*) (6510 - 16,7 ha)

Druhy rostlin, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu rostliny)
zvonovec liliolistý (*Adenophora lilifolia*) (4068)

Bílé stráně

Kód lokality je CZ0424035, její rozloha činí 17,4 ha.

Lokalita zahrnuje strmou opukovou stráně, exponovanou jihozápadním směrem, na které se vyskytují společenstva tzv. bílých stránek, vzniklých na erozních svazích a těžkých půdách. V lokalitě se nacházejí teplomilné trávníky, lemované společenstvy keřů s přechodem k lesním společenstvům.

V lokalitě se vyskytuje významná populace prioritního druhu přástevníka kostivalového.

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnatých podložích (*Festuco-Brometalia*) (6210 - 4,32 ha)

Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0 - 7,6 ha)

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

přástevník kostivalový (*Panaxia quadripunctaria*) (1078)

Druhy rostlin, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu rostliny)
střevíčník pantoflíček (*Cypripedium calceolus*) (1902)

Běšický chochol

Kód lokality je CZ0424036, její rozloha činí 28,53 ha

Lokalita zahrnuje teplomilná lesní společenstva a stepní trávníky s charakteristickou květenou.

Ve vrcholových partiích a na severní straně se vyskytuje bazifilní teplomilná doubrava (sv. *Quercion pubescenti-petraeae*) a dále vegetace suchých bylinných lemů (sv. *Geranion sanguinei*). Ve střední části lokality se nachází suchá acidofilní doubrava (sv. *Genisto germanicae-Quercion*).

Na celé lokalitě se ostrůvkovitě vyskytují vysoké mezofilní a xerofilní křoviny, stepní úzkolisté a širokolisté suché trávníky (sv. *Festucion valesiaca*, *Bromion erecti*). Na louce v jihozápadní části lokality se vyskytují mezofilní ovsíkové trávníky sv. *Arrhenatherion elatioris*.

Lokalita je pro zachovalý lesostepní charakter nad územím zatopeným vodní nádrží také významným refugiem teplomilného hmyzu.

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnatých podložích (6210 - 6,2 ha)

Panonské šipákové doubravy (91H0 - 8,6 ha)

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

roháč obecný (*Lucanus cervus*) (1083)

Lovoš

Kód lokality je CZ0424037, její rozloha činí 292,95 ha

Lokalita zahrnuje neovulkanický suk tvaru výrazného kužele na vypreparovaném žilném tělese olivinického nefelinitu a navazující hřbet tvořený trachytem, na kterém se vyskytují rozsáhlá společenstva skal, sutí, travnatých stepí, lesostepí a listnatých lesů s teplomilnými druhy rostlin a živočichů. V lokalitě se nacházejí hercynské dubohabřiny, ve vrcholových partiích a na jižním a jihozápadním svahu společenstva skal a sutí, travnaté stepní porosty a křovinaté porosty, které přechází v teplomilné doubravy. Na severním, západním a východním svahu se vyskytují suťové lesy. Navazující hřbet s výrazně kyselejším trachytickým podložím pokrývají teplomilné doubravy se zbytky cenné šipákové doubravy. Na severním se vyskytují suťové lesy, acidofilní bučiny a teplomilné doubravy. Jedná se o významnou lokalitu termofilního hmyzu, vázaného na lesostepní společenstva, s výskytem významné populace prioritního druhu přástevníka kostivalového.

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnatých podložích (*Festuco-Brometalia*) 6210 - 2,6 ha)

Chasmo fytická vegetace silikátových skalnatých svahů (8220 - 4,9 ha)

Bučiny asociace *Luzulo-Fagetum* (9110 - 23,4 ha)

Dubohabřiny asociace *Galio-Carpinetum* (9170 - 132 ha)

Lesy svazu *Tilio-Acerion* na svazích, sutích a v roklích (9180 - 34,8 ha)

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

přástevník kostivalový (*Panaxia quadripunctaria*) (1078)

Holý vrch u Hlinné

Kód lokality je CZ0424038, její rozloha činí 102,91 ha

Lokalita zahrnuje soubor skalních, lesostepních a stepních ekosystémů s významnou teplomilnou květenou, ležících na vrchu, jenž je částí erodovaného zbytku příkrovu olivinického nefelinitu, s výraznými rozptýlenými čedičovými skalkami a volnými balvanitými sutěmi. Většinou již zazemněné sutě na svazích, vzniklé intenzivním zvětráváním a odnosem v periglaciálním období, pokrývají travnaté a křovinaté porosty skalnatých stepí, širokolisté a úzkolisté suché trávníky. Pomístně se vyskytují na lokalitě mezofilní ovsíkové trávníky, mezofilní a xerofilní křoviny a šterbinová vegetace silikátových skal a drolin. Západní a střední část pokrývají střeoevropské bazofilní teplomilné doubravy.

V lokalitě se nachází významná populace koniklece otevřeného.

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Kontinentální opadavé křoviny (40A0 - 0,19 ha)

Panonské skalní trávníky (*Stipo-Festucetalia pallentis*) (6190 - 0,68 ha)

Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích (*Festuco-Brometalia*) (6210 - 9,3 ha)

Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (*Arrhenatherion*, *Brachypodio-Centaureion nemoralis*) (6510 - 44 ha)

Chasmo fytická vegetace silikátových skalnatých svahů (8220 - 0,58 ha)

Pionýrská vegetace silikátových skal (*Sedo-Scleranthion*, *Sedo albi-Veronicion dillenii*) ((8230 - 0,10 ha)

Druhy rostlin, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu rostliny)

koniklec otevřený (*Pulsatilla patens*) (1477)

Oblík - Srdov - Brník

Kód lokality je CZ0424039, její rozloha činí 335,17 ha

Lokalita zahrnuje skupinu tří vrchu, z nichž Oblík je tvořen nefelinitickým bazanitem a Srdov s Brníkem olivinickým nefelinitem.

Ve vegetačním krytu Oblíku převládají širokolisté a úzkolisté suché trávníky, nad jižním a západním úpatím vlastního kopce se vyskytují suťové lesy, na jižním svahu se místy vyskytují bazifilní vegetace efemér a sukulentů s převahou netřesku výběžkatého, severní svah Oblíku pokrývají střeoevropské bazifilní teplomilné doubravy. Místy se zde vyskytují suché bylinné lemy. Ve vegetačním krytu vrcholu Srdova převládají úzkolisté suché trávníky, místy se vyskytují bazifilní vegetace efemér a sukulentů, skalní vegetace s kostřavou sivou a pohyblivé suť karbonátových hornin. Východní, jižní a západní svahy a úpatí Srdova a Brníku pokrývají širokolisté suché trávníky s expandujícím porostem nízkých xerofilních křovin a vysokých mezofilních a xerofilních křovin. Severní svahy Srdova pokrývají vysoké mezofilní a xerofilní křoviny. Vegetační kryt vrcholu Brníku je tvořen úzkolistými suchými trávníky, místy se vyskytují bazifilní vegetace efemér a sukulentů a skalní vegetace s kostřavou sivou. Pohyblivé suť karbonátových hornin se na Brníku vyskytují na jižním a severním svahu. Ve vegetaci severozápadních, severních, východní a jihovýchodních svahů převládají hercynské dubohabřiny, které směrem k jihozápadnímu a východnímu úpatí střídají nízké xerofilní křoviny a vysoké mezofilní a xerofilní křoviny. Na úpatích a náběžích všech tří vrchů se vyskytují širokolisté suché trávníky nebo mezofilní ovsíkové louky s porosty křovin a místy se zbytky starých ovocných sadů. Lokalita je významná výskytem termofilního hmyzu vázaného na lesostepní společenstva.

Na lokalitě se vyskytuje významná populace prioritního druhu rostliny kavylu olýsalého a prioritního druhu prástevníka kostivalového. Dále se na vrších Srdov a Brník nachází významná populace sarančete *Stenobothrus eurasius*.

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Vápnité nebo bazické skalní trávníky (*Alyso-Sedion albi*) (6110 – prioritní stanoviště - 0,16 ha)

Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích (*Festuco-Brometalia*) (6210 - 95 ha)

Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (*Arrhenatherion*, *Brachypodio-Centaureion nemoralis*) (6510 - 63,7 ha)

Vápnité suť pahorkatin a horského stupně (8160 - 0,4 ha)

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

prástevník kostivalový (*Panaxia quadripunctaria*) (1078)

saranče (*Stenobothrus eurasius*) (4055)

Druhy rostlin, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu rostliny)

kavyl olýsalý (*Stipa zalesskii*) (4095)

Labské údolí

Kód lokality je CZ0424111, její rozloha je 1 372 ha.

Lokalita zaujímá dolní úsek Labe, který je jedinečný jako velký vodní tok přírodě blízkého charakteru. Reka Labe zde zachovává původní směr toku. Údolí Labe zde vytváří hluboký zářez do pískovců Děčínské vrchoviny. Svou hloubkou přesahuje všechna ostatní údolí v České vysočině.

Charakter bioty je určován velmi odlišnými geologickými, geomorfologickými, klimatickými i trofickými podmínkami údolí velkého vodního toku, hluboce zaříznutého do okolního terénu.

Kaňon Labe v Labských pískovcích představuje výjimečnou ukázkou unikátní kombinace říčního a pískovcového fenoménu, který se odráží v druhové rozmanitosti rostlinné i živočišné. Vyskytují se zde borové doubravy (*Vaccinio vitis-idaeae-Quercetum*), reliktní boreokontinentální bory (*Dicrano-Pinetum*), acidofilní bikové bučiny svazu *Luzulo-Fagion*, suťové lesy dubohabrového stupně (*Aceri-Carpinetum*) a fragmenty měkkých nížinných luhů svazu *Salicion albae* s topolem černým (*Populus nigra*).

V podélném profilu Labe se vlivem různých expozičních podmínek záhyby toku střídají submontánní bučiny s porosty suchých acidofilních doubrav (*Luzulo albidae-Quercetum petraeae*).

Řeka Labe se v Labských pískovcích zařezává až na úroveň krystalinického podloží, které podmiňuje výskyt květnatých bučin asociace *Festuco altissimae-Fagetum* s kostřavou lesní (*Festuca altissima*) a acidofilních bučin asociace *Calamagrostio-arundinaceae-Fagetum*.

Na kontaktu vrstev krystalinika a pískovců jsou místy zachovány zcela maloplošně fragmenty jasanovo-olšového luhu asociace *Carici remotae-Fraxinetum* s výskytem přesličky největší (*Equisetum telmateia*).

Významným fenoménem toku Labe ve spodní části lokality jsou štěrkové a hlinité náplavy, na nichž lze nalézt řadu ohrožených druhů mechorostů a cévnatých rostlin.

Údolí Labe vytváří evropsky významnou migrační cestou, kterou komunikují populace řady rostlinných a živočišných druhů. Klíčovou roli má lokalita pro existenci lososa obecného v řece Labi jako celku, neboť populace na saské straně nejsou schopny dlouhodobé samostatné existence bez české populace tohoto druhu.

Celá lokalita je významným stanovištěm bobra evropského a vydry říční.

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Nížinné až horské vodní toky s vegetací svazů *Ranunculion fluitantis* a *Callitricho-Batrachion* (3260 - 65,8 ha)

Bahnité břehy řek s vegetací svazů *Chenopodion rubri p. p.* a *Bidention p. p.* (3270 - 3,5 ha)

Evropská suchá vřesoviště (4030 - 7,2 ha)

Chasmo-fytická vegetace silikátových skalnatých svahů (8220 - 49 ha)

Jeskyňně přístupné veřejnosti (8310)

Bučiny asociace *Luzulo-Fagetum* (9110 - 563 ha)

Lesy svazu *Tilio-Acerion* na svazích, sutích a v roklích (9180 - 10,5 ha)

Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0 - 9,8 ha)

Středoevropské lišejníkové bory (91T0 - 67 ha)

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

bobř evropský (*Castor fiber*) (1337)

losos obecný (*Salmo salar*) (1106)

vydra říční (*Lutra lutra*) (1355)

Druhy rostlin, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu rostliny)
žabníček splývavý (*Luronium natans*) (1831)

Doupovské hory

Kód lokality je CZ0424125, její rozloha činí 12 585 ha.

Lokalita zasahuje významnou částí do Karlovarského kraje. Lokalita bezprostředně souvisí s evropsky významnou lokalitou Hradiště (CZ0414127).

Lokalita zahrnuje průlomové údolí Ohře s přilehlými svahy Doupovských a Krušných hor. Strmé svahy údolí, často pokryté sutěmi nebo čedičovými drolinami, porůstají většinou listnaté lesy přirozeného druhového složení - suťové lesy, květnaté bučiny, dubohabřiny nebo bazifilní teplomilné doubravy. Území lokality je tvořeno převážně neovulkanity. Zasahují sem také terciérní sedimenty Sokolovské pánve a krystalinikum Krušných hor. Západní část území tvoří poměrně vysoko položená třetihorní parovina, s poměrně drsným klimatem, která spojuje Slavkovský les a Doupovské hory.

V území v západní části lokality se vyskytují zejména kulturní borové a smrkové monokultury a jen roztroušeně ostrůvky acidofilních bučin. V této části se nacházejí rovněž vlhké bezkolencové louky, vlhké pcháčkové louky, podhorské a horské smilkové trávníky, rákosiny eutrofních stojatých vod a vegetace vysokých ostřic.

Průlomové údolí Ohře mezi Krušnými a Doupovskými horami se vyznačuje značným podílem suťových a květnatých bučin, teplomilných doubrav a dubohabřin. Vyskytuje se zde rovněž makrofytní vegetace vodních toků a na svazích obou břehů Ohře teplomilnými trávníky. V tomto území dochází ke kontaktu chladnomilné horské flory a fauny Krušných hor s teplomilnou a suchomilnou faunou středočeských nížin a teplých pahorkatin.

Ve východní části lokality se nacházejí zejména teplomilné doubravy, teplomilné úzkolisté trávníky, teplomilné širokolisté trávníky a teplomilné acidofilní trávníky.

Údolí řeky Ohře je významnou migrační cestou, jež umožňuje šíření teplomilných druhů flory a fauny ze západu na východ. Bučiny na sutěmi pokrytých, strmých svazích údolí tvoří významný souvislý listnatý lesní porost.

Širší území Humnického vrchu u Kotviny je nejbohatší lokalitou koniklece otevřeného v České republice.

Stanoviště, která jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód typu stanoviště a rozloha stanoviště v této navržené evropsky významné lokalitě):

Nížinné až horské vodní toky s vegetací svazů *Ranunculion fluitantis* a *Callitricho-Batrachion* (3260 - 212 ha)

Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích (*Festuco-Brometalia*) (6210 - 459 ha)

Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (*Arrhenatherion*, *Brachypodio-Centaureion nemoralis*) (6510 - 2453 ha)

Bučiny asociace *Asperulo-Fagetum* (9130 - 644 ha)

Lesy svazu *Tilio-Acerion* na svazích, sutích a v roklicích (9180 - 175 ha)

Směšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0 - 381 ha)

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

čolek velký (*Triturus cristatus*) (1166)

hnědásek chrastavcový (*Euphydryas aurinia*) (1065)

kuňka ohnivá (*Bombina bombina*) (1188)

losos obecný (*Salmo salar*) (1106)

netopýr černý (*Barbastella barbastellus*) (1308)

netopýr velký (*Myotis myotis*) (1324)

Druh rostlin, který je předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu rostliny)

koniklec otevřený (*Pulsatilla patens*) (1477)

Dolní Ploučnice

Navržená evropsky významná lokalita zasahuje též na území Libereckého kraje.

Kód lokality je CZ0513505, její rozloha činí 779 ha.

Lokalitu tvoří tok Ploučnice, nacházející se v hluboko zaříznutém údolí, místy kaňonovitého charakteru, prohloubeném druhohorními svrchnokřídovými sedimenty České křídové tabule a v nižších partiích třetihorními vulkanity a vulkanosedimentárními horninami Českého středohoří.

Druhy živočichů, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden kód druhu živočicha)

kuňka ohnivá (*Bombina bombina*) (1188)

losos obecný (*Salmo salar*) (1106)

vydra říční (*Lutra lutra*) (1355)

Ptačí oblasti

Doupovské hory

Kód ptačí oblasti je CZ0411002, její rozloha činí 63 116 ha.

Ptačí oblast zasahuje též na území Karlovarského kraje.

Plochá sopečná hornatina Doupovské hory je jedním z významných území České republiky z hlediska výskytu řady zvláště chráněných a ohrožených druhů ptáků. Původní vegetační kryt tohoto území tvořily v minulosti převážně květnaté bučiny, jejichž poměrně rozsáhlé zbytky se zachovaly dodnes. Faktorem, který přispěl k pestrosti výskytu druhů ptáků je vysoká členitost území a střídání travinných a bylinných společenstev, porostů keřů a listnatých lesíků, které vznikly sukcesí na opuštěných a neobhospodařovaných bývalých zemědělských pozemcích, a to zejména v centrální části ptačí oblasti. V okrajových částech oblasti se vyskytují vodní plochy. Část území je v současnosti využívána jako vojenský výcvikový prostor. Doupovské hory jsou hnízdištěm 148 ptačích druhů. Dominují zde druhy lesních a lučních společenstev.

Druhy ptáků, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden počet hnízdících párů)

chřástal polní (*Chřástal polní*) (40 – 60)

čáp černý (*Ciconia nigra*) (8 – 12)

datel černý (*Dryocopus martius*) (60 – 95)

lejsek malý (*Ficedula parva*) (30 – 75)

lelek lesní (*Caprimulgus europaeus*) (10 – 20)

moták pochop (*Circus aeruginosus*) (25 – 40)

pěnice vlašská (*Sylvia nisoria*) (150 – 500)

ťuhýk obecný (*Lanius collurio*) (300 – 500)

včelojed lesní (*Pernis apivorus*) (10 – 19)

výr velký (*Bubo bubo*) (15 – 28)

žluna šedá (*Picus canus*) (30 – 100)

Vodní nádrž Nechanice

Kód ptačí oblasti je CZ0421003, rozloha ptačí oblasti činí 1 191 ha.

Ptačí oblast Vodní nádrž Nechanice je významným zimovištěm ptáků. Je to dáno velikostí její vodní plochy, jejím situováním na tahové cestě vodních ptáků ze severní Evropy. V blízkosti nádrže se nacházejí vhodné pastevní plochy pro zimující husy polní (*Anser fabalis*), na kterých, vzhledem k teplému klimatu a dešťovému stínu Krušných hor jen výjimečně leží sněhová pokrývka. Vodní nádrž většinou v zimě nezamrzá, vlivem výše

ležících údolních nádrží a též vlivem teplých pramenů Karlovarska. V posledních letech se pravidelně počty zimujících hus zvyšují.

Druh ptáka, který je předmětem ochrany

husa polní (*Anser fabalis*) – počet zimujících ptáků je odhadován na 10 – 20 tisíc

Novodomské rašeliniště - Kovářská

Kód ptačí oblasti je CZ0421004, její rozloha činí 15 963 ha.

Ptačí oblast Novodomské rašeliniště - Kovářská zasahuje též do Karlovarského kraje.

Ptačí oblast se nachází na krušnohorské parovině v nadmořských výškách cca 800 - 110 m n. m. Oblast má charakter slabě zvlněné krajiny s mírnými svahy a lokálními převýšeními. V 70. a 80. letech 20. století zde došlo k vytvoření rozsáhlých imisních holin ve smrkových monokulturách. Významné jsou zde rozsáhlé plochy rašelinišť (na české straně Krušných hor přesahující 4 000 ha), zbytky původních porostů, fragmenty starých, většinou podmáčených a zrašeliněných smrčín a vlhké podmáčené louky.

Druhy ptáků, které jsou předmětem ochrany

tetřívka obecná (*Tetrao tetrix*) - počet tokajících samců 150 - 180

žluna šedá (*Picus canus*) - počet párů 30 - 50

Ptačí oblast Labské pískovce

Kód ptačí oblasti je CZ0421006, její rozloha činí 35.516 ha.

Ptačí oblasti Labské pískovce je charakterizována velkým podílem lesních pozemků a typickým reliéfem s velkým množstvím skalních útvarů. V této členité krajině se nachází velká pestrost stanovišť, mezi která patří xerothermní biotopy náhorních plošin, extrémní stanoviště skalních masivů, výchozů a údolních hran, vlhká horským na dně hlubokých roklí, dále zachovalými vodními toky, rybníky, mokřady a také pestrou zemědělskou krajinou. To umožňuje výskyt horských i teplomilných druhů v jedné oblasti. Důležitý vliv má koridor nezamrzající řeky Labe, který slouží jako významná migrační trasa směru sever - jih a také jako zimoviště či odpočinkové místo pro tažné druhy. Hnízdění nebo velmi pravděpodobné hnízdění bylo prokázáno u více než 140 druhů ptáků. Charakteristické pro zdejší oblast jsou výrazné skalní útvary, které slouží jako hnízdiště např. pro sokola stěhovavého (*Falco peregrinus*) a výra velkého (*Bubo bubo*).

Druhy ptáků, které jsou předmětem ochrany (v závorce je uveden počet hnízdících párů)

chřástal polní (*Crex crex*) (30 – 50)

datel černý (*Dryocopus martius*) (130 – 150)

sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*) (4 – 6)

výr velký (*Bubo bubo*) (6 – 10)

Ptačí oblast Východní Krušné hory

Kód lokality je CZ0421005, rozloha ptačí oblasti je 16 368 ha.

Oblast je charakteristická střídáním ploch rašelinišť, imisních holin osazovaných náhradními dřevinami a nejrůznější typy bezlesí (bývalá pole a louky, mrazové kotliny apod.).

Druh ptáka, který je předmětem ochrany:

tetřívka obecná (*Tetrao tetrix*) - počet tokajících samců 150 - 180

15.3 Charakteristika ekologie živočichů, rostlin a stanovišť, které jsou předmětem ochrany evropsky významných lokalit, na území Ústeckého kraje

Živočichové

čáp černý (*Ciconia nigra*)

Čáp černý hnízdí převážně v rozsáhlejších lesních oblastech. Potravu získává v tůních a malých potocích. Je rozšířen v Eurasii od střední Evropy až po severovýchod Číny a Koreu. Čáp černý se nevyskytuje na britských ostrovech, ve Skandinávii a ve větší části Francie. Početnost čápů černých stoupá ve východní a střední Evropě a ve Španělsku. V České Republice je trvalý trend zvyšování jeho početnosti.

husa polní (*Anser fabalis*)

Husy polní hnízdí v tundře a leso-tundře v Norsku, Švédsku, Finsku a na území Ruska po Ural.

V České republice nehnízdí, pravidelně však tudy protahuje a zimuje zde.

moták pochop (*Circus aeruginosus*)

Hnízdním prostředím motáka pochopa jsou rákosiny, mokřadní vegetace, pole a louky. Někdy hnízdí i na náhradních stanovištích, jako např. v poli s obilím nebo na lesních pasekách. Loví drobné savce a ptáky. Obsazuje většinu vhodných lokalit až do cca 700 m. n. m.

Jedná se o druh, který je v nížinách Evropy a Asie široce rozšířen. Nevyskytuje se na severu Skandinávie a britských ostrovů. Mezi významné ohrožující faktory patří odvodňování, vysušování mokřadů a lov.

V České republice hnízdí od roku 1940 a vykazuje trvale vzestupný trend početnosti. Je rozšířen na většině území republiky, méně jen hraničních pohoří na jihozápadě a severozápadě.

sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*)

Sokol obývá různé typy prostředí od horských po kulturní krajinu nížin, je však závislý na vhodném hnízdišti. K hnízdění využívá především skalní stěny, a dále hnízda jiných dravců. Těžiště evropského rozšíření sokola je ve Středomoří, na britských ostrovech a Rusku. V ostatních částech Evropy je hnízdí ostrůvkovitě. V ČR hnízdí několik párů. Podobně jako v řadě evropských států, byl i u nás zaznamenán v posledních letech mírný nárůst populace. Sokola ohrožuje rušení na hnízdištích, vybírání vajec a mláďat, odstřel a cizorodé látky v potravním řetězci.

včelojed lesní (*Pernis apivorus*)

Včelojed obývá lesy, častější je v teplejších oblastech. Vyžaduje blízkost otevřených ploch jako jsou pole, louky a pastviny. Živí se především larvami vos, které vyhrabává ze zemních hnízd. Je tažný, zimuje v tropických oblastech Afriky.

Většina evropské populace žije v Rusku, Finsku, Švédsku a Německu. Evropská populace je dlouhodobě stabilní, s občasnými výkyvy oběma směry. Včelojedi jsou nejvíce ohroženi lovem ve Středomoří za tahu.

V České republice hnízdí nepravidelně a nepříliš početně po celém území. Obývá zde nížiny, střední polohy a ojediněle vystupuje až do hor. Početnější je v místech, kde jsou rozsáhlé lesní komplexy často střídány pasekami a otevřenými plochami. Populace včelojedů v České republice vykazuje v posledních desetiletích stabilitu s mírným vzestupem početnosti.

tetřívěk obecný (*Tetrao tetrix*)

Tetřívěk je tundrovým ptákem, v Evropě obývá alpské louky, vřesoviště a otevřené prostory ve vyšších polohách, jako např. rašeliniště, vlhké louky nebo imisní holiny. Početnost tetřívků

v Evropě až na výjimky klesá. Těžiště evropské populace se rozkládá v severských státech, především ve Skandinávii, ve Finsku, Rusku a v Pobaltských zemích. Hojný výskyt je také v Alpách, na severu Anglie a ve Skotsku. V průběhu 20. století se rozšíření tetřívka u nás zmenšilo do několika horských oblastí. Relativně dobré podmínky nachází na imisních holinách v Krušných a Jizerských hor a v Krkonoších. Tetřívka ohrožuje zejména nevhodné lesní hospodaření a vysoké stavy predátorů.

chřástal polní (*Crex crex*)

Chřástal polní hnízdí na vlhčích loukách, pastvinách a ladech, výjimečně i v polích od nížin až do vyšších poloh. Chřástal polní je Evropě rozšířen roztroušeně na celém kontinentu s výjimkou extrémního jihu a severu. Těžiště jeho výskytu se nachází ve východní Evropě. V posledních letech jeho početnost v České republice roste, zejména jako důsledek snížení intenzity zemědělství, zejména ve středních a vyšších polohách. Chřástala ohrožuje především úbytek stanovišť.

výr velký (*Bubo bubo*)

Výr velký se vyskytuje v širokém spektru stanovišť, kde je však vázán na možnosti úkrytu ve skalách, v balvanech nebo v hustších lesních porostech. Jedná se o druh s palearktickým rozšířením. V Evropě se nevyskytuje v nejsevernějších oblastech, na Islandu a ve Velké Británii. Těžištěm jeho rozšíření je Finsko a Rusko.

V současnosti se v České republice vyskytuje výr velký téměř na celém území, s výjimkou bezlesých oblastí v nížinách. Výra velkého ohrožuje nelegální odstřel.

lelek lesní (*Caprimulgus europaeus*)

Hnízdním prostředím lelka jsou jehličnaté (zejména borové) i listnaté lesy, zpravidla však na písčitém podkladě. Důležitým faktorem je přítomnost otevřených ploch a okrajů. Méně často hnízdí i na křovinatých, výslunných stráních a jiných podobných stanovištích.

Lelek hnízdí roztroušeně na celém kontinentu s výjimkou rozsáhlejších bezlesých oblastí, ať už je to arktická či alpská tundra nebo intenzivně zemědělsky využívaná území. V západní Evropě je jeho rozšíření dosti ostrůvkovité, těžiště výskytu je ve Středomoří a ve východní Evropě. Od poloviny 20. století došlo k poměrně výraznému úbytku hlavně v západní části areálu. Hlavní příčinou je patrně ztráta vhodného biotopu a také nedostatek potravy, velkého nočního hmyzu, v důsledku používání pesticidů.

Lelek lesní v České republice má ostrůvkovité hnízdní rozšíření, závislé na existenci vhodných biotopů. V oblastech rozsáhlejších borových lesů, hlavně v nížinách lze dosud zaznamenat i početnější výskyt, jinde však hnízdí spíše ojedinelé.

Dříve byl patrně mnohem rozšířenější, v posledních desetiletích se předpokládá jeho značný úbytek.

datel černý (*Dryocopus martius*)

Datel černý obývá rozsáhlejší lesní celky, jehličnaté i listnaté, od nížin do hor. Je stálý, k hnízdění si vytesává dutiny, živí se hmyzem žijícím ve dřevě. Datel černý je rozšířen rovnoměrně na velké části Evropy, mimo Velkou Británii a Island, větší část Pyrenejského a Apeninského poloostrova a v jihozápadní Francii. Datel černý je v České republice rozšířen téměř všude s výjimkou bezlesých oblastí. Vyskytuje se v lužních lesích v nížinách, vystupuje až k horní hranici lesa a jeho početnost roste.

žluna šedá (*Picus canus*)

Tento druh hnízdí v dutinách, které si sám vytesává. Hnízdním prostředím jsou u nás lesy všeho druhu, vyskytuje se i v zahradách a parcích. Živí se živočišnou potravou, hlavně mravenci.

Tento druh se vyskytuje hlavně ve středních a vyšších nadmořských výškách střední Evropy. Vynechává nížinné přímořské oblasti západní části kontinentu s výjimkou Francie, chybí v

jižní Evropě, v Británii a na severu Skandinávie, vzácný je i v Maďarsku. K pobřeží moře zasahuje zejména v Pobaltí a v střední části Skandinávie.

Populační trendy v rámci areálu rozšíření nejsou zcela přesně známy, v některých oblastech byl zaznamenán pokles.

Rozšíření žluny šedé je v České republice víceméně rovnoměrné, vzácnější je jen v některých regionech v západních a severních Čechách a také na Českomoravské vysočině.

lejsek malý (*Ficedula parva*)

Lejsek malý je tažný druh, jehož hnízdním prostředím jsou listnaté, hlavně bukové lesy. Hnízdí v dutinách, a proto potřebuje v porostu určitý podíl starých stromů. Hranice jeho palearktického rozšíření prochází na západě jižním Švédskem, severním Německem, Rakouskem, Chorvatskem a Řeckem. Největších stavů dosahuje ve východní Evropě, především v Bělorusku, Pobaltských státech a na Slovensku. Jeho populace jsou stabilní, v některých státech byl však zaznamenán pokles početnosti jako např. v Rakousku, Litvě nebo Finsku. V České republice je lejsek malý vázán na rozsáhlé bukové porosty od nížin do hor. Vyskytuje se spíše vzácně ve většině pohraničních pohoří. Lejska malého ohrožuje ubývání hnízdních příležitostí ve starých bukových lesích.

pěnice vlašská (*Sylvia nisoria*)

Obývá křovinaté stráně a pastviny, okraje lesů na sušších, výslunných stanovištích.

Jedná se o druh s evropsko-turkeštánským typem rozšíření, jehož areál zasahuje na evropském kontinentu pouze do jeho východní poloviny. Nejjižněji se vyskytuje v severní Itálii a Řecku, severní hranici tvoří jih Finska.

Populační trendy v rámci areálu tohoto druhu nejsou přesně známy.

Rozšíření v Čechách zahrnuje teplé nížiny i střední polohy. Těžištěm jejího výskytu jsou sopečná pohoří severozápadních Čech - Doupovské hory a České středohoří, a také Podkrušnohoří. V rámci České republiky se její početnost stabilizovala.

ťuhýk obecný (*Lanius collurio*)

Je tažný, ve střední Evropě obývá stepní stráně, různé křovinaté biotopy, lesní okraje a paseky. Hnízdí od nížin až poměrně vysoko do hor.

Ťuhýk se vyskytuje téměř v celé Evropě, na Iberském poloostrově pouze v jeho severní části, na severu zhruba do poloviny Skandinávie. Jeho početnost se zvyšuje směrem od západu na východ.

V západní Evropě v nedávné minulosti jeho stavy klesly, místy zcela vymizel. Příčinou klesající početnosti jsou nejčastěji změny v zemědělské krajině. V České republice je tento druh rozšířen poměrně rovnoměrně takřka po celém území. Poměrně vysokou početnost vykazuje v Českém středohoří.

V současnosti jsou stavy ťuhýků obecných v České republice stabilní.

saranče (*Stenobothrus eurasius*) (4055)

Není prioritním druhem.

Saranče *Stenobothrus eurasius bohemicus* obývá strmé skalnaté stráně, s písčítými místy bez vegetace v jižních a jihovýchodních expozicích. Teplé a suché mikroklima lokalit, důležité pro larvální vývoj, je pravděpodobně nejdůležitějším faktorem podmiňujícím výskyt tohoto druhu. Na druhovém složení potravních rostlin nejsou závislé. Druh ohrožuje zarůstání skalních stepí

Saranče *Stenobothrus eurasius* je středoevropský až západoasijský druh stepní zóny eurosibiřské podoblasti. V České republice je tento druh znám ze šesti lokalit.

vrkoč bažinný (*Vertigo moulinsiana*) (1016)

Není prioritním druhem.

Vrkoč bažinný obývá zejména vápnitě nížinné mokřady, močály, zarostlé břehy vodních nádrží, řek, kanálů, jezer a rybníků. Jedná se o reliktním druh, který přirozeně ustupuje v důsledku zazemňování vápnatých močálů.

Těžiště výskytu druhu leží v západní a střední Evropě. Na území České republiky se vyskytuje na Kokořínsku a v okolí Bělé pod Bezděz, dále na jižní Moravě.

vrkoč útlý (*Vertigo angustior*) (1014)

Není prioritním druhem.

Vrkoč útlý je obývá zejména bazické vlhké údolní louky, lučních prameniště, řídké olšiny a břehy rybníků.

Tento druh je ohrožován vlivem meliorací, regulací toků a zornování niv. Hlavními ohrožující faktory jsou změny hydrologického režimu, chemizace a zarůstání lokalit náletovými křovinami.

Tento druh se vyskytuje v Evropě, Malé Asii a na Íránské plošině. Na území České republiky je rozšířen zejména v oblasti středního a dolního Polabí a Dolního Povltaví, roztroušeně pak v západních a jižních Čechách a na Moravě.

velevrub tupý (*Unio crassus*) (1032)

Není prioritním druhem.

Velevrub tupý obývá vodní toky různé velikosti, od potoků po největší řeky. Nejhojnější výskyt je v tocích nížinných a pahorkatinných, do nadmořské výšky cca 300 m n.m. Velevrub tupý se živí filtrací planktonu z vody. Je odděleného pohlaví a samice v létě vypouští do vody velké množství glochidií. Hostiteli glochidií jsou některé druhy ryb. Známým hostitelem je perlín ostrobřichý (*Scardinius erythrophthalmus*), jelec tloušť (*Leuciscus cephalus*), ježdík obecný (*Gymnocephalus cernuus*), střevele potoční (*Phoxinus phoxinus*) a vranka obecná (*Cottus gobio*).

V současnosti je velevrub tupý považován za ohrožený druh. Za příčinu ohrožení je považováno znečišťování toků a úpravy vodních toků. Za významně negativní vliv je považována i fragmentace vodních toků migračními překážkami, která zabraňuje přirozené migraci hostitelů larev velevrubů – glochidií a tím fragmentuje i populaci velevrubů a navíc brání znovuosídlení zničených partií toku.

Velevrub tupý se vyskytuje v Evropě. Na území České republiky byl druh v minulosti velmi hojně rozšířen, dnes je však znám pouze z několika málo lokalit. Stabilní populace jsou známy např. z Poohří.

modrásek očkovaný (*Maculinea teleius*) (1059)

Není prioritním druhem.

Vyskytuje se na podmáčených nehnojených loukách, zejména v nižších nadmořských výškách. Hostitelskou rostlinou housenek je krvavec toten. Jsou myrmekofilní, hostitelským druhem je mravenec *Myrmica scabrinodis*. Modrásek očkovaný je rozšířen v jižní, střední a západní Evropě. V České republice se vyskytuje roztroušeně, místně může být hojný.

Ohrožujícím faktorem je přeměna vlhkých krvavcových luk vlivem meliorací, eutrofizací nebo zarůstáním náletovou vegetací.

modrásek bahenní (*Maculinea nausithous*) (1061)

Není prioritním druhem.

Vyskytuje se na podmáčených nehnojených loukách, zejména v nižších nadmořských výškách. Hostitelskou rostlinou housenek je krvavec toten. Jsou myrmekofilní, hostitelským druhem je mravenec *Myrmica rubra*. Modrásek bahenní se vyskytuje v Eurasii od východní Francie až do Japonska. V České republice se vyskytuje roztroušeně, místně může být hojný. Ohrožujícím faktorem je přeměna vlhkých krvavcových luk vlivem meliorací, eutrofizací nebo zarůstáním náletovou vegetací.

hnědásek chrastavcový (*Euphydryas aurinia*) (1065)

Není prioritním druhem.

Živnou rostlinou housenek v našich podmínkách je pouze čertkus luční, preferovány jsou rostliny rostoucí ve výrazných shlucích, obklopené nižší, nezapojenou vegetací. Housenky žijí gregaricky. Motýli se živí nektarem.

Ohrožení populací hnědáška chrastavcového spočívá především v zániku vhodných biotopů. Pro jeho přežití jsou klíčové - místa s krátkou vegetací (popř. narušeným drnem), kde roste čertkus; květnaté louky; vyšší vegetace (přenocování dospělců); křoviny (páření). Mozaika těchto stanovišť je zabezpečena pouze extenzivním využíváním vlhkých luk, které prakticky dnes není nikde prováděno a dosavadní biotopy jsou proto ohroženy zarůstáním, popřípadě v opačném případě intenzivním využíváním.

Jedná se o euroasijský druh, který zasahuje až do Koreje a v Evropě na jih až do severní Itálie. V celém svém areálu je silně na ústupu. V Čechách a na Moravě vymřel na většině svých lokalit, v současnosti přežívají poslední populace na Karlovarsku a Sokolovsku.

přástevník kostivalový (*Panaxia quadripunctaria*) (1078)

Je prioritním druhem.

Druh skalnatých lesostepí (zejména s vápencovým podkladem) a listnatých lesů. Přástevník kostivalový se vyskytuje v jižní a střední Evropě. V ČR je jeho rozšíření plošné, hojný je zejména v teplejších oblastech. Ohrožujícím faktorem je zarůstání skalních lesostepí.

kovařík (*Limoniscus violaceus*) (1079)

Není prioritním druhem.

Kovařík *Limoniscus violaceus* je jedním z nejvzácnějších brouků naší fauny, který je možno hodnotit jako pralesní relik. Je striktně vázán na původní lesní listnaté porosty, často pralesního charakteru, chybí však na lokalitách periodicky zaplavovaných, písčínách, skalních svazích a lesích s přerušným kontinuem. Většina lokalit na našem území je v nadmořské výšce od 400-500 m.n.m. Larva se vyvíjí v dutinách listnatých stromů. Larva je nekrofágní, živí se zbytky hmyzu osidlujícího dutiny, případně i aktivně loví. Její vývoj trvá déle než rok. Příčiny úbytku tohoto druhu spočívají v přeměně dřívějších přirozených porostů v hospodářské lesy.

Limoniscus violaceus je rozšířen v západní a střední Evropě. Patří k celoevropsky ohroženým druhům, jeho výskyt je v současnosti omezen na malé enklávy zachovalých lesních porostů. V České republice je známo 10 lokalit po celém území.

roháč obecný (*Lucanus cervus*) (1083)

Není prioritním druhem.

Roháč obecný, největší evropský brouk, je obyvatelem doubrav a smíšených lesů, místy proniká i do městských parků. Dává přednost teplým nížinným lesům, ale místy vystupuje i do vyšších poloh. Samice kladou vajíčka do trouchnivějících kmenů, klád a pařezů, vývoj je v našich podmínkách víceletý (3-5 let), larvy se živí trouchnivějícím dřevem. Imaga se živí listím dubů. Roháč obecný je ohrožen především nevhodným lesním hospodařením. Druh potřebuje k vývoji rozsáhlejší listnaté lesy s dostatkem starých stromů, pařezů a trouchnivějících kmenů. Druh ohrožuje přezvěření černou zvěří, která může vyhledávat larvy, a aplikace insekticidů.

Roháč obecný je západopalearktický druh. V České republice byl rozšířen v listnatých lesích po celém území, v současnosti je však jeho výskyt lokalizován do několika oblastí, z jiných pak vymizel. Nejhojněji se vyskytuje na jižní Moravě, v ostatních oblastech ČR je rozšířen ostrůvkovitě.

páchník hnědý (*Osmoderma eremita*) (1084)

Je prioritním druhem.

Páchník hnědý je saproxylofágem, typickým druhem osidlujícím stromové dutiny. Vyskytuje se v původních listnatých lesích na jižní Moravě a v ostatních částech našeho území ve starých parcích a alejích. Páchník hnědý je druhem evropských listnatých lesů, v České republice se vyskytuje sporadicky, nicméně ve všech oblastech. Ohrožujícím faktorem je likvidace starých stromů nebo celých alejí.

rak kamenáč (*Austropotamobius torrentium*) (1093)

Rak kamenáč obývá zejména chladnější čisté vody horních úseků toků s kamenitým či šterkovitým dnem. Malí ráci se po vykulení živí planktonem, pak přecházejí na rostlinnou stravu. Dospělí raci kamenáči přijímají rostlinnou i živočišnou potravu. Rak kamenáč je ohrožen znečišťováním toků odpadními vodami, zanášením hrubého substrátu dna vodních toků jemnými sedimenty a úpravami vodních toků. Další příčinou ohrožení tohoto druhu bývá rovněž narušení biologické rovnováhy v tocích vysazením nadměrného množství pstruhů likvidujících mladé jedince a predace přemnoženým nepůvodním norkem americkým.

Rak kamenáč je evropský druh. Na území České republiky jsou dnes známy stabilní populace mj. z Českého středohoří.

losos obecný (*Salmo salar*) (1106)

Není prioritním druhem.

První roky života tráví mladí lososy (tzv. strdlíce) v tocích, odkud táhnou do moře, kde pohlavně dospívají. K výtěru se vracejí do rodných toků. Mladé ryby se živí obdobnou potravou jako pstruzi, dospělé ryby během tahu na trdiště neprijímají téměř žádnou potravu. Losos obecný se vyskytuje v Evropě a Americe v úmoří Severního ledového moře a Atlantského oceánu. V České republice se vyskytuje v Labi a v povodí Kamenice, Ploučnice a Ohře. Ohrožujícími faktory jsou migrační překážky, úpravy vodních toků a znečištění vody.

bolen dravý (*Aspius aspius*) (1130)

Není prioritním druhem.

Původním stanovištěm bolena jsou dolní a střední úseky větších řek, žije však i v údolních nádržích a zatopených pískovnáčích. Bolen dravý obývá toky od jižní Skandinávie, přes střední Evropu, až k úmoří Černého a Kaspického moře. V České republice není bolen v současnosti ohrožen, jeho početnost se v posledních desetiletích významně zvýšila.

piskoř pruhovaný (*Misgurnus fossilis*) (1145)

Není prioritním druhem.

Piskoř pruhovaný se vyskytuje v zabahněných pomalu tekoucích či stojatých vodách. Žije u dna, kde se zahrabává do substrátu. Druh žije v Evropě s výjimkou některých okrajových území až po povodí Volhy. V České republice se vyskytuje mozaikovitě. Ohrožujícím faktorem je intenzifikace obhospodařování rybníků a ztráta mokřadů.

sekavec písečný (*Cobitis taenia*) (1149)

Není prioritním druhem.

Sekavci žijí v tocích na místech s pomalu tekoucí vodou a písčitém, hlinitým nebo jílovitým dnem a zárostem řídké submerzní vegetace, někdy i ve stojatých vodách. Živí se bezobratlými, detritem a řasami. Je fytofilní. Areál jeho výskytu zahrnuje celou Eurasii od Portugalska až na Dálný Východ a do Japonska. V České republice je jeho výskyt sporadický, recentních lokalit je známo velice málo, např. v oblasti České křídové tabule. Ohrožujícími faktory jsou úpravy vodních toků, nevhodné rybářské obhospodařování a znečištění vody.

čolek velký (*Triturus cristatus*) (1166)

Není prioritním druhem.

Čolek velký obývá nižší polohy. Na jaře migruje do rybníků, jezírek v lomech a pískovnáčích, tůňích a podobných vodních nádržích, kde se rozmnožuje. Ve vodě setrvává přibližně 3-4

měsíce, pak vodu opouštějí a žijí na souši pod kameny, padlým dřevem, v mechu a pod. Larvy žijí ve vodě, po přeměně mladí čolci vodu opouštějí. Zimují v zemních úkrytech: puklinách skal, opuštěných norách hlodavců, ve sklepích a na dně vodních nádrží zahrabání v bahně. V České republice se vyskytuje ostrůvkovitě. Ohrožujícími faktory je ztráta vodních nádrží pro rozmnožování, znečištění a intenzifikace rybníků.

kuňka ohnivá (*Bombina bombina*) (1188)

Není prioritním druhem.

Většinu roku tráví ve vodě v jezírkách v lomech a pískovnách, tůních a v rybnících, především v mělkých, zarostlých okrajích extenzivně obhospodařovaných či neobhospodařovaných rybníků.

Kuňka obecná se vyskytuje na většině území České republiky, s výjimkou některých oblastí v západních Čechách, v centrálních partiích Českomoravské vysočiny, v karpatských pohorích a v řadě míst na severní Moravě a ve Slezsku.

Ohrožujícími faktory jsou je odvodňování luk a lesů, úpravy drobných vodních toků, zorňování luk, likvidace drobných vodních nádrží a chemizace zemědělství.

netopýr černý (*Barbastella barbastellus*) (1308)

Není prioritním druhem.

Letní nálezy netopýra černého jsou velmi vzácné. Letní kolonie samic využívají zejména dutiny stromů, lze je však nalézt také za okenicemi, v mysliveckých posedech apod.. Jako zimoviště slouží podzemní prostory různých typů (štoly, jeskyně, bunkry, sklepy, chodby v hrázích vodních nádrží apod.), kde tento druh vyhledává chladnější místa. Areál netopýra černého zahrnuje Evropu až po jih Skandinávie a po Kavkaz, dále Kanárské ostrovy a Maroko. Zimní nálezy netopýra černého pocházejí prakticky z celého území státu. Ohrožujícími faktory je nevhodný způsob uzavírání vchodů do starých důlních děl a jeskyní (uzavření vletových otvorů nebo změna mikroklimatu) a úbytek vhodných lesních porostů s dostatkem stromových dutin.

netopýr velký (*Myotis myotis*) (1324)

Není prioritním druhem.

Netopýr velký je původně jeskynním druhem. V jižní Evropě obývá jeskyně celoročně, V České republice letní kolonie samic osídlují půdy velkých budov (kostelů, zámků apod.). Jako zimoviště využívá tento druh nejružnější typy podzemních prostor – jeskyně, štoly, sklepy, kanály v hrázích přehradních nádrží.

Areál netopýra velkého sahá od Pyrenejského poloostrova až po Ukrajinu, Turecko, Izrael, Libanon a Sýrii, vyskytuje se také v severní Africe. Chybí na Islandu, Britských ostrovech a ve Skandinávii. V České republice se vyskytuje prakticky na celém území státu. Hojnější je v nižších a středních nadmořských výškách, zimuje však i ve vyšších polohách. Ohrožujícími faktory jsou přestavby střech a půdních prostorů budov, kde se nacházejí letní kolonie, rušení na zimovištích a nevhodný způsob uzavírání vchodů do starých důlních děl a jeskyní.

sysel obecný (*Spermophilus citellus*) (1335)

Není prioritním druhem.

Sysel obecný je vázán na krátkostébelné travinné porosty, ať už přirozené či uměle udržované, které mu umožňují dobrý rozhled po okolí. Preferuje teplá výslunná místa s dobře propustnou půdou. Sysel má výrazně denní aktivitu a žije pospolitě v koloniích. Potravu tvoří zelené části rostlin, kořeny, semena a bezobratlí živočichové.

Hlavní příčinou výrazného úbytku sysla obecného v České republice jsou změny v zemědělském hospodaření.

Sysel je evropským druhem, jehož areál je rozdělen na dvě části. Jedna část zahrnuje panonskou nížinu a na ni navazující oblasti v České republice, Rakousku, Maďarsku,

Slovensku, západním Rumunsku a Srbsku. Druhá část areálu obsahuje jižní Rumunsko, Bulharsko, Thrákií, Moldávii a Ukrajinu. V České republice je v současnosti známo 26 lokalit výskytu sysla, které se nacházejí v různých částech státu a jsou navzájem zcela izolovány.

vydra říční (*Lutra lutra*) (1355)

Není prioritním druhem.

Vydra říční obývá různé typy vodních biotopů. V potravě vydry výrazně převažují ryby, doplňkově též obojživelníci, koryši, drobní savci, vodní hmyz a další. Na území České republiky vydra trvale žije např. v Labských pískovcích a v povodí Ploučnice. V souvislosti se zlepšováním kvality vody lze očekávat, že vydra obsadí vhodné biotopy i v dalších částech republiky.

Ohrožujícími faktory je ilegální lov, střety s automobily na silnicích a cizorodé látky v potravním řetězci.

Rostliny

vláskatec tajemný (*Trichomanes speciosum*) (1421)

Není prioritním druhem.

Vláskatec tvoří nepravidelné kolonie porůstající holý pískovec v tmavých a vlhkých jeskyních, převisech, štěrbinách a voštinách, kde zpravidla není konkurence dalších druhů rostlin. Šíří se pouze vegetativně. Vyskytuje se jen v nižších nadmořských výškách.

Vláskatec tajemný se vyskytuje v západní, jižní a střední Evropě a v Makaronésii. Výskyt vláskatce tajemného v České republice dlouho unikal pozornosti, dnes je znám např. z Českého Švýcarska a Kokořínska.

koniklec otevřený (*Pulsatilla patens*) (1477)

Není prioritním druhem.

Obývá výslunné travnaté stráně, skalní stepy, pískovcové skály a řídké bory. V minulosti jeho rozšíření podporovala pastva. Areál druhu zahrnuje kontinentální část Eurasie, v České republice se nachází západní hranice jeho rozšíření.

Koniklec otevřený se v České republice vyskytuje na Doupově, v Podkrušnohoří, v Českém středohoří, v Hradčanských stěnách a u Bělé pod Bezdězem.

Ohrožujícími faktory je zarůstání stanovišť, zahušťování travního drnu a kumulace stařiny. Přežití druhu u nás bude zřejmě závislé na stále aktivní péči.

střevíčník pantoflíček (*Cypripedium calceolus*)(1902)

Není prioritním druhem.

Střevíčník pantoflíček roste na polostinných stanovištích, nejčastěji ve světlých lesích, na mírně vlhkých, přes léto vysychajících půdách, chudých na dusík a bohatých na zásadité látky, zejména vápník. Areál výskytu zahrnuje střední a severní Evropu až do Přední Asie, oblasti Kavkaz a na Sibiř.

V České republice roste hojněji na Moravě, v Čechách zejména v Orlickém podhůří, Třebovském mezihoří, Českém středohoří a Středočeské křídové tabuli.

Ohrožujícími faktory jsou zejména lesní hospodářské zásahy spojené se změnami světelných podmínek a ničení biotopů.

zvonovec liliolistý (*Adenophora lilifolia*) (4068)

Není prioritním druhem.

Zvonovec osídluje svěží až vlhké louky, světlé lesy, lesní okraje a paseky. Velikost jeho populací ve všech oblastech výskytu, s výjimkou Českého středohoří, mají klesající tendenci.

Zvonovci zřejmě vyhovoval dřívější lesní způsob hospodaření, kdy v lesích pravidelně vznikaly a zanikaly menší paseky (bez kompaktního travního porostu a množství stařiny), na

kterých se druh střídavě objevoval. Při současném hospodaření v lesích se nové lokality nevytvářejí. Na jediné luční lokalitě v Českém středohoří byla pravidelným kosením vytvořena stabilní populace. Zvonovec je eurosibiřským druhem, jehož areál zahrnuje střední a východní Evropu a západní Asii. V Evropě se jeho lokality se nalézají v Německu, Rakousku, Švýcarsku, Itálii, Česku, Polsku, Slovensku, Maďarsku a na Balkánském poloostrově. V České republice se dochovalo jen pět lokalit, z nichž je nejvýznamnější lokalita v Českém středohoří v přírodní památce Babinské louky.

kavyl olysalý (*Stipa zalesskii*) (4095)

Je prioritním druhem.

Roste v suchých, travnatých stepních společenstvech, které se vyvinula na osluněných svazích vulkanických kopců. Půdy mají bazickou reakci a jsou hlubší. Druh má těžiště rozšíření na ukrajinských stepích; izolované lokality reliktního charakteru v Českém středohoří leží na západní hranici celosvětového rozšíření. Jeho populace v České republice je velmi malá, zahrnuje pět lokalit v Českém středohoří.

Stanoviště

Vnitrozemské slané louky (1340)

Je prioritním typem přírodního stanoviště.

Jedná se o otevřené i zapojené travino-bylinné mokřady, luční porosty a pastviny. Vyskytují se na zasolených půdách, které mají největší koncentraci solí v hloubce 25-30 cm pod povrchem, kde se soustřeďují koloidní částice a humusové látky. Vrchní půdní horizont je silně vyluhovaný. Reakce půdy je vysoká, pH dosahuje hodnot 11. V terénních depresích po odpaření vody na povrchu krystalizuje sůl. Tento typ společenstva je diagnostikován výskytem halofytů. Mechové patro zpravidla chybí. Tento typ společenstva ohrožují změny vodního režimu, ruderalizace a přirozená sukcese stanoviště. Pro zachování společenstva je důležitá pastva drůbeže, ovcí, koz nebo hovězího dobytka, kosení nebo mechanické narušování povrchu a udržování vhodného vodního režimu.

Tento typ společenstva se vzácně vyskytuje na Mostecku (historicky zejména v povodí Srpiny).

Přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu *Magnopotamion* nebo *Hydrocharition* (3150)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště charakterizují porosty ponořených nebo na hladině plovoucích rostlin, které se buď ve vodě volně vznášejí nebo jsou zakořeněny v substrátu dna. Tyto porosty mají různorodou strukturu. Tento typ stanoviště se vyskytuje v eutrofních až mezotrofních stojatých nebo pomalu tekoucích vodách s pH větším než 6.

Nížinné až horské vodní toky s vegetací svazů *Ranunculion fluitantis* a *Callitricho-Batrachion* (3260)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Jedná se o druhově chudá společenstva vodních makrofyt, která osidlují koryta tekoucích vod, případně periodicky průtočné toky. Jedno až dvojrstevné porosty jsou tvořeny především ponořenými nebo částečně na hladině plovoucími druhy kořenujícími ve dně. Síla vodního proudu může během roku výrazně ovlivnit horizontální rozložení porostů. Hodně druhů je morfologicky proměnlivých v závislosti na výšce vodního sloupce a intenzitě proudění. Tento typ společenstva ohrožují vodohospodářské úpravy vodních toků a eutrofizace.

Bahnité břehy řek s vegetací svazů *Chenopodion rubri p. p.* a *Bidention p. p.* (3270)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Jedná se o pionýrské porosty jednoletých bylin, které se vyvíjejí na obnažených bahnitých a písčinych náplavech tekoucích vod, zejména v zátočinách nebo i v mrtvých ramenech. Náplavy vznikají erozně-akumulační činností řek, proto se tento typ stanoviště objevuje především na neregulovaných tocích. Optimum vývoje dosahují až v druhé polovině vegetačního období. Přirozené kolísání průtoku vody během roku umožňuje periodické zaplavování a obnažování náplavů, což se zásadním způsobem projevuje v dynamice vegetace. Pro rozvoj vegetace jednoletých bylin na náplavech je nejvhodnější období průtokového minima přibližně od konce srpna.

Tento typ společenstev je ohrožován především napřimováním a prohlubováním toků, zpevňováním břehů, stavbou jezů a přehrad, šířením invazních druhů rostlin a znečištěním vod.

Evropská suchá vřesoviště (4030)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště charakterizuje vegetace drobných keříčků s převahou vřesu, v horských a podhorských polohách též s borůvkou a brusinkou, vzácně s medvědicí nebo s vřesovcem, v pahorkatině jihozápadní Moravy i s kručinkou chlupatou. Přimíšeny jsou různé druhy trávy, ostřice a širokolistých byliny, celkově však jde o vegetaci druhově chudou. Významně se uplatňují mechorosty a lišejníky. Primární výskyty se nacházejí na skalních hranách a výchozech živinami chudých hornin. Na zásaditých horninách se vyskytují jen na odvápněných půdách. Sekundární výskyty vznikají po odlesnění na místech acidofilních doubrav, borových doubrav, acidofilních bučin, reliktních borů a smrčín. Půdy jsou minerálně chudé, mělké nebo hlubší s vyluhovaným půdním horizontem. Rozkladem opadu z keříčků dochází k okyselování půdy.

Ohrožujícím faktorem je zastínění. Zachování lokalit je často závislé na obhospodařování nebo aktivní lidské péči.

Kontinentální opadavé křoviny (40A0)

Je prioritním typem přírodního stanoviště.

Husté, nízké křoviny tvoří zejména malolisté druhy skalníků, třešň křovitá, mandloň nízká, dále pak růže, trnky a hloh. V podrostu převládají světlomilné a teplomilné byliny. Primárně se vyskytují se na strmějších svazích s jižní expozicí a mělkou půdou, často na kontaktech se suchými trávníky. Sekundární výskyty vznikají sukcesí na neobhospodařovaných trávnících teplých oblastí.

Tento typ stanoviště ohrožuje eutrofizace, šíření ruderalních a nepůvodních druhů a zarůstání vyššími křovinami nebo náletem stromů. V České republice se tento typ stanoviště vyskytuje např. v Českém středohoří a na vulkanických kopcích v dalších oblastech severních Čech.

Formace jalovce obecného (*Juniperus communis*) na vřesovištích nebo vápnitých trávnících (5130)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Jedná se o rozvolněné nebo téměř zapojené formace jalovce a travinnobylinné nebo keříčkovité vegetace. Jalovec se nejčastěji šíří na extenzivně využívané nebo opuštěné pastviny bez ohledu na typ různého typu substrátu. Preferuje však lehčí půdy, resp. vysychavá stanoviště.

Formace jalovce obecného se vyskytují v trávnících od nejnižších poloh (vápnomilná společenstva suchých trávníků) přes pastviny (svaz *Cynosurion*) až po chudé podhorské smilkové trávníky s dominantním vřesem.

Tento typ stanoviště ohrožuje eutrofizace, šíření ruderalních a nepůvodních druhů a zarůstání vyššími křovinami nebo náletem stromů. Vyžaduje pastvu, vypalování nebo jiné narušování porostů.

Vápnité nebo bazické skalní trávníky (*Alyso-Sedion albi*) (6110)

Je prioritním typem přírodního stanoviště.

Jedná se o pionýrské, řídké zapojené a nízké porosty s převahou efemérních vápnomilných druhů, drobných trvalek a sukulentních rostlin. Osídlují mělké půdy a droliny na skalnatém podkladu a často přecházejí i na samotné skalky. Převládajícím typem podkladu jsou vápence, ale podobná společenstva se tvoří i na neovulkanitech (andezity, čediče). Tato pionýrská společenstva hrají důležitou roli v sukcesním procesu, neboť připravují substrát na pozdější uchycení travin.

Tento typ stanoviště ohrožuje přirozená sukcese stanoviště a šíření ruderalních a nepůvodních druhů. Na sekundárních lokalitách vyžaduje pastvu. V České republice se vyskytuje např. v Českém středohoří.

Panonské skalní trávníky (*Stipo-Festucetalia pallentis*) (6190)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ stanoviště je tvořen travinno-bylinnými porosty na otevřených, často skalnatých svazích. Podle charakteru půdy se na nich vytváří mozaika rostlinných společenstev od pionýrských porostů s dominancí sukulentů až po zapojené trávníky s dominancí druhů jako je kostřava sivá, ostřice nízká nebo pýchava vápnomilná. Na jižně exponované svahy pronikají na jižní a jihozápadní Moravě panonské teplomilné druhy. Severně exponované svahy s mělkou půdou a skalní hřebínky osídlují druhy dealpínské a perialpínské, které preferují chladnější a stinnější mezofilní stanoviště. Tento typ stanoviště ohrožuje přirozená sukcese stanoviště, zarůstání křovinami nebo stromy a eutrofizace. Na sekundárních lokalitách vyžaduje pastvu či jiné odstraňování dřevin. V České republice se vyskytuje např. v Českém středohoří.

Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích (*Festuco-Brometalia*) (6210)

Je prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště charakterizují trávníky s dominancí kostřavy valiské, kostřavy žlábkaté, některých druhů kavylů, válečky prapořité, sveřepu vzpřímeného a s výskytem širokolistých vytrvalých bylin. Významné je také zastoupení vstavačovitých. Tato společenstva se vyskytují obvykle na výslunných svazích, zpravidla na středně hlubokých až hlubokých půdách, na bazických, vzácněji také na minerálně chudších horninách, především na sedimentárních horninách křídly, ale také na paleogenních a neogenních sedimentech a na spraších.

Druhově bohaté smilkové louky na silikátových podložích v horských oblastech (a v kontinentální Evropě v podhorských oblastech) (6230)

Je prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště charakterizují nízké trsnaté smilkové trávníky, vyskytující se v podhorských, horských až subalpínských polohách jako náhradní vegetace po různých typech acidofilních lesů, vzácněji klečových porostů. Primárně se tato vegetace nachází v obvodech sudetských karů.

Osídlují poměrně hluboké, sušší až vlhké, humózní, písčitohlinité, kyselé půdy, které jsou poměrně chudé na živiny.

Tento typ stanoviště ohrožuje eutrofizace a zánik hospodaření ve vyšších horských polohách.

Bezkolencové louky na vápnitých, rašelinných nebo hlinito-jílovitých půdách (*Molinion caeruleae*) (6410)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště charakterizují druhově pestré, středně vysoké travinno-bylinné porosty, které se vyskytují na minerálních a slatiných půdách, od kyselých až po

bazické substráty. Hladina podzemní vody v průběhu roku výrazně kolísá, avšak nedochází k povrchovým záplavám. Během léta pak dochází k přechodnému vysycháním. Květnaté bezkolencové louky se vyskytují nejčastěji v kontaktu se slatinnými loukami. V porostech dominuje bezkolencec modrý a další traviny jako metlice trsnatá, kostřava luční, k. červená aj.

Vlhkomilná vysokobylinná lemová společenstva nížin a horského až alpínského stupně (6430)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště charakterizují vysokobylinná společenstva v nivách planárního až alpínského stupně. Jedná se o uzavřená společenstva s převahou vysokých širokolistých bylin rostoucích na březích a náplavech horských potoků a bystřin, ve vlhkých žlabech a kotlinách v montánním stupni, zejména však v subalpínském a alpínském stupni, patří sem také vegetace pravidelně zaplavovaných luk a vlhké louky podél řek a potoků nebo na prameništích.

Charakteristickým druhem lemů horských potoků je např. devětsil lékařský, v subalpínských vysokobylinných a kapradinových nivách je to havez česnáčková a papratka horská, v bylinných lemech nížinných řek se pak často vyskytuje opletník plotní, . ve vlhkých loukách může dominovat tužebník jilmový nebo kakost bahenní, popř. rozrazil dlouholistý či pryšec lesklý.

Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (*Arrhenatherion*, *Brachypodio-Centaureion nemoralis*) (6510)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště charakterizují extenzivně hnojené, jedno- až dvojsečné louky s převahou vysokostébelných travin jako je ovsík vyvýšený, psárka luční, trojštět žlutavý, tomka vonná nebo kostřava červená. Vyskytují se v aluviích řek, na svazích, náspech, v místech bývalých polí, na zatravněných úhorech a v ovocných sadech od nížin do hor, většinou v blízkosti sídel. Osidlují mírně kyselé až neutrální, středně hluboké až hluboké, mírně vlhké až mírně suché půdy s dobrou zásobou živin.

Horské sečené louky (6520)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště charakterizují extenzivně hnojené, jedno- až dvojsečné hospodářsky využívané louky v horských oblastech. Ve středně vysokých zapojených porostech dominují trávy kostřava červená, lipnice široolistá a trojštět žlutavý, z bylin pak především kakost lesní a koprník štětínolistý. Půdy jsou poměrně dobře zásobené živinami, mírně kyselé až kyselé., mohou být mělké až kamenité.

Aktivní vrchoviště (7110)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště charakterizují rašeliniště vyklenutého tvaru, která jsou pokryta rašeliništnou vegetací s aktivní tvorbou humolitu. Jedná se o přirozeně otevřená společenstva vodou bohatě zásobených vrchovišť obvykle s mozaikovitou strukturou v níž se nacházejí sušší bultovité vyvýšeniny a šlenky nebo jezírka s otevřenou hladinou vody. Rašeliničky, které jsou podstatnou složkou živé i odumřelé biomasy se aktivně podílejí na kyselém a oligotrofním prostředí, které působí jako silný eliminační faktor pro ostatní flóru. Ve vrchovišti dominují rašeliničky, některé druhy ostřic a nízké keříčky šichy, klikvy nebo kyhanky

Degradovaná vrchoviště (ještě schopná přirozené obnovy) (7120)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Jedná se o vrchoviště, u nichž došlo k přechodným změnám kvůli odtěžení části rašeliny a nebo přechodnému poklesu vodní hladiny. I přes tyto změny má však rašeliniště naději na

obnovení původní rašelinotvorné vegetace v delším časovém horizontu. samovolnou sukcesí nebo při umělém obnovení vodního režimu. Pro zařazení k této jednotce je nutné, aby lokalita byla dostatečně zásobená vodou a aby v blízkosti bylo nenarušené vrchoviště, odkud je možná přirozená migrace rašelinistních druhů. Tyto podmínky často splňují části živých vrchovišť, narušené ruční těžbou rašeliny (borkováním).

Přechodová rašelinistě a třasoviště (7140)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště charakterizují ostřicovo – mechová rašelinná až slatinná společenstva, která jsou dobře zásobená podzemní vodou. Hladina podzemní vody dosahuje na povrch a nebo je blízko povrchu. Dominují v nich nízké ostřice a další druhy šáchorovitých s velmi dobře vyvinutým mechovým patrem. Společenstva osidlují hlavně svahové nebo údolní polohy, ale také prameniště a místa v blízkosti potoků na chudém geologickém podloží, případně navazují na okraje oligotrofních jezer nebo okrajové zóny vrchovišť, tzv. laggy. Vrstva humolitu má různou mocnost, obvykle je nižší než u vrchovišť, pohybuje od desítek centimetrů k několika metrům. Společenstva vyžadují vysokou hladinu podzemní vody s kyselou až mírně zásaditou reakcí, chudou až středně bohatou na minerální látky.

Vápnitá slatiniště s mařicí pilovitou (*Cladium mariscus*) a druhy svazu *Caricion davallianae* (7210)

Je prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště charakterizují společenstva na stanovištích s vysokou hladinou podzemní vody a v blízkosti vývěrů minerálních pramenů, na půdách bohatých na báze, zejména na vápník. Půda je pokrytá travertinovou krustou, která vzniká vysrážením minerální vody, která obsahuje hodně uhličitanu vápenatého. Dominantou je mařice pilovitá, která vytváří husté zapojené porosty. V rozvolněných místech se pak vyskytují rákosiny a porosty dalších šáchorovitých rostlin.

Petrifikující prameny s tvorbou pěnovců (*Cratoneurion*) (7220)

Je prioritním typem přírodního stanoviště.

Jedná se o většinou maloplošně rozšířená společenstva vápencových pramenišť s alkalickou vodou, která je bohatá na kyslík a rozpuštěné kationty vápníku, případně hořčíku. Inkrustace, které tyto minerální látky vytvářejí na mechových rostlinkách a na nadzemních částech cévnatých rostlin, jsou charakteristickým znakem tohoto typu stanoviště. Prameništím dominuje mechová nebo ostřicovomechová vegetace. Tento typ stanoviště ohrožují úpravy pramenišť, výstavba a provoz lesních cest a výsadba smrkových kultur. Tento typ stanoviště se vyskytuje např. na Džbánsku a v Českém středohoří.

Zásaditá slatiniště (7230)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště charakterizují plochá údolní i svahová prameništní slatiniště, po celý rok dobře zásobená vodou bohatou na vápník a další ionty. Mohou se vyskytovat i na okrajích zazemňujících se vodních nádrží a na okraji niv. Slatinný horizont obsahuje velké množství minerálních částic. Na slatiništi se vyskytuje ostřicovo-mechová vegetace a převládajícími šáchorovitými rostlinami. Fyziognomii druhově bohatých porostů určuje často ostřice Davalova a suchopýry. Z mechu dominují hnědé mechy čeledě *Amblystegiaceae*, rašeliníky v tomto stanovišti většinou nedominují.

Středoevropské silikátové sutě (8150)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště charakterizují pionýrské porosty, které osidlují přirozené nebo přírodě blízké silikátové sutě. Na výslunných stanovištích se vytvářejí jednoduchá společenstva složená zejména ze sekulentů a terofytů, které v letním období často odumírají.

Na severních svazích a zastíněných stanovištích se ve vlhčích místech vyskytují kapradiny, mechorosty a lišejníky.

Vápnité sutě pahorkatin a horského stupně (8160)

Je prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ společenstva je tvořen rozvolněnými porosty, které osidlují sutě s nízkým obsahem jemnozeme a to na otevřených výslunných stanovištích, tak i na zastíněných nebo severních svazích, nebo v lesních komplexech. Tam jsou půdní i vlhkostní podmínky přijatelnější pro mezofilnější druhy rostlin. Velikost substrátu je proměnlivá podle geologických podmínek a kolísá od drobné drtě až po stabilizované balvanité sutě. Tento typ společenstva ohrožuje přirozená sukcese stanovišť a stabilizace sutí. Přirozené sutě se vyskytují poměrně vzácně např. v Českém středohoří.

Chasmofytická vegetace silikátových skalnatých svahů (8220)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště zahrnuje šterbinovou vegetaci silikátových skal a drolin, kterou charakterizují acidotolerantní kapradiny, větší druhy kapradin a případně suchomilné chamaefyty. Dominující petrofyty jsou doprovázeny acidofyty s širokou ekologickou amplitudou, mezofilními druhy lesů a křovin a někdy i druhy suchých trávníků. Velké pokryvnosti dosahují také mechorosty a lišejníky rostoucí jak na povrchu skal a balvanů, tak na akumulacích humusu a jemnozeme. Tyto porosty obývají stinné i slunné skalní srázy a balvanové rozpady v údolích nebo droliny vulkanických kopců. Podkladem je nejčastěji žula, znělec, čedič, rula, granulit, hadec, pískovec, buližník nebo slepenec. Tyto porosty jsou ohroženy eutrofizací. Vyskytují se nejčastěji v hluboce zaříznutých údolích řek a potoků a v pískovcových skalní městech.

Pionýrská vegetace silikátových skal (*Sedo-Scleranthion*, *Sedo albi-Veronicion dillenii*) (8230)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště charakterizují krátkověké jednoleté rostliny (efeméry), efemeroidy, drobné trvalky, drobné dvouleté až vytrvalé byliny suchých trávníků, sukulenty rodů *Jovibarba* a *Sedum*, ruderalní druhy a druhy kyselých trávníků.

Ohrožujícími faktory je postup sukcese (zarůstání) a ruderalizace.

Jeskyně přístupné veřejnosti (8310)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště není charakterizován vegetací. Je významným biotopem zejména pro druhy bezobratlých živočichů a slouží jako zimoviště pro netopýry.

Ohrožujícími faktory je nadměrný nebo neregulovaný turismus, vandalismus, zornování půdy v krasových oblastech a těžba nerostných surovin.

Bučiny asociace *Luzulo-Fagetum* (9110)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště charakterizují floristicky chudé acidofilní bukové porosty nižších poloh, s příměsí dubu, ojediněle jedle. Vyskytují se na minerálně chudých horninách – žuly, ruly, křemence, fylity, krystalické břidlice, kyselé vulkanity. Půdy jsou většinou mělké, skeletovité rankery. Ve vyšších polohách se vyskytují smíšené bukové a smrko-jedlo-bukové lesy na všech geologických podložích, ale půdách minerálně nenasycených, náchylných k podzolizaci. Keřové patro je málo vyvinuté, tvoří ho zejména zmlazující jedinci hlavních dřevin. V bylinném patře převažují acidofilní a oligotrofní druhy.

Bučiny asociace *Asperulo-Fagetum* (9130)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště charakterizují mezotrofní a eutrofní porosty nesmíšených bučin a smíšených jedlo-bukových lesů zpravidla s vícevrstevným bylinným patrem, které vytvářejí typické lesní sciofyty s vysokými nároky na půdní živiny. Vyskytují se na různém geologickém podloží, na pravidelnějších svazích se sklonem do 20 stupňů, na středně hlubokých až hlubokých, trvale provlhlých půdách s dobrou humifikační schopností. Porosty jsou charakteristické vysokým zápojemem.

Dubohabřiny asociace Galio-Carpinetum (9170)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ společenstva tvoří lesy tvořené habrem obecným a dubem zimním nebo dubem letním, v podúrovni stromového patra s častou příměsí lípy srdčité nebo babyky. Podíl hlavních dřevin kolísá od porostů čistě habrových k čistě dubovým. Keřové patro může, ale nemusí být dobře vyvinuto; tvoří je druhy stromového patra a dále např. líska obecná a hlohy. V bylinném patře se pravidelně vyskytují druhy listnatých lesů běžné i v bučinách a dále poměrně teplomilnější mezofilní lesní druhy. Na jaře před olistěním stromů se vyvíjí nápadný aspekt s geofyty. Mechové patro je vyvinuto nevýrazně. Dubohabřiny se vyskytují v nadmořských výškách do 450 m, vzácněji až do 550 m.

Tento typ společenstva ohrožuje převod na jehličnaté kultury a přezvěření. Hercynské dubohabřiny jsou nejčastějším typem přirozené lesní vegetace např. v Českém středohoří a Mostecké pánvi.

Lesy svazu *Tilio-Acerion* na svazích, sutích a v roklích (9180)

Je prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště charakterizují azonálně a půdním složením podmíněná společenstva smíšených javoro-jasano-lipových lesů v suťových svazích, úžlabinách a roklinách na minerálně bohatších až středně živných silikátových horninách. Keřové patro je bohatě vyvinuté. Ve společenstvu bylin se uplatňují nitrofilní druhy.

Rašelinný les (91D0)

Je prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ stanoviště tvoří nezapojené porosty břízy, borovice a smrku na rašelinných půdách. Keřové patro tvoří zmlazující dřeviny stromového patra. Bylinné patro je nezapojené, tvoří ho zejména keříčky kyhanky, vřesu a rojovníku. Významnou úlohu hrají mechorosty, které pokrývají 50-100% půdního povrchu. Dominantním mechům jsou rašelínky. Rašelinné lesy se vyskytují ve srážkově bohatších oblastech, v podmáčených rovinných polohách nebo v mírných terénních sníženinách, kde hladina podzemní vody alespoň po část roku stagnuje těsně při povrchu půdy.

Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0)

Je prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště charakterizují lužní lesy v nejnižších částech aluvií řek a potoků, kde jsou hlavním ekologickým faktorem pravidelné záplavy způsobené povrchovou vodou nebo zamokření způsobené podzemní vodou. Patří se nezapojené vrbo-topolové porosty (měkký lužní les) rozšířené v záplavových územích větších řek a olšiny podél potoků a menších řek ve vyšších polohách. Charakteristicky se uplatňují nitrofilní a hygrofilní druhy.

Panonské šipákové doubravy (91H0)

Jedná se o nejxerofilnější dubové lesy, které se vyskytují na výslunných svazích v teplých a suchých oblastech, nejčastěji na karbonátových a bazických horninách. Osídlují nejextrémnější reliéfy s mělkými půdami typu rendzinů a rankerů. V typické podobě vytvářejí rozvolněné porosty dubu šipáku. Ve vyšších a chladnějších polohách se významně uplatňuje dub zimní. Ten typ společenstva osídluje výslunné svahy v teplých a suchých oblastech na

minerálně bohatých horninách (vápence, čediče a vzácněji i jiné vulkanity, slínovce, vápnité pískovce a slepence) v nadmořských výškách nejčastěji do 400 m, na mezoklimaticky příhodných místech i výše. Tento typ společenstva ohrožuje přezvěření, převody na borové monokultury, invaze trnovníku akátu (*Robinia pseudacacia*), tracheomykózy a eutrofizace. Osídluje např. vulkanické kopce Českého středohoří.

Eurosibiřské stepní doubravy (91I0)

Je prioritním typem přírodního stanoviště.

Jedná se o teplomilné dobové porosty, v nichž je zastoupen dub zimní, dub letní a vzácně dub cer. Ostatní druhy stromů jsou přimíšeny minimálně. Keřové patro je zpravidla dobře vyvinuté a druhově bohaté. Vyskytují se v nejteplejších a nejsušších nížinách a pahorkatinách, kde tvoří teplomilné doubravy i velkoplošné porosty. V chladnějších a vlhčích oblastech suprakolinního stupně jsou však vázány téměř výhradně na strmější, jižně orientované svahy, kde tvoří maloplošné porosty, obklopené nejčastěji dubohabřinami. Tento typ společenstva ohrožuje výsadba borových monokultur, invaze trnovníku akátu (*Robinia pseudacacia*), přezvěření, tracheomykózy a eutrofizace. Vyskytují se např. v Českém středohoří a dolním Poohří.

Středoevropské lišejníkové bory (91T0)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště charakterizují přirozené acidofilní bory svazu *Dicrano-Pinion* s bohatým výskytem lišejníků (převážně rodu dutohlávka), převážně na písčítých, suchých a živinami chudých půdách a na vnitrozemských písčích.

Acidofilní smrčiny (*Vaccinio-Piceetea*) (9410)

Není prioritním typem přírodního stanoviště.

Tento typ přírodního stanoviště charakterizují jehličnaté lesy s dominantním smrkem ztepilým, který tvoří různověké porosty. Ve stromovém a keřovém patře se kromě smrku uplatňují i listnáče např. javor klen a jeřáb ptačí. Bylinné patro je dosti zastíněné a má proměnlivou pokryvnost. Mechové patro je dobře vyvinuté a jeho pokryvnost dosahuje zejména u rašelinných smrčin až 90%.

Smrčiny se vyskytují od montánního stupně výše. V nižších polohách jde o azonální vegetaci podmáčených, oglejených nebo zrašeliněných půd a vrcholových návětrných kopců a skalnatých hřebenů. V horách jsou smrčiny převládajícím typem lesa na svazích a plošinách horských hřebenů s podzolovými a kamenitými půdami, vzácněji se vyskytují i na rankerech a v extrémních případech na skalních výchozech a blokových sutích.